

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 114 Год. LXIII Петок, 21 септември 2007

Цена на овој број е 220 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
1499. Закон за изменување и дополнување на Законот за данокот на додадена вредност.....	1	1502. Решение од Комисијата за хартии од вредност.....	52
1500. Закон за ветеринарно јавно здравство	2		
1501. Одлука за доделување средства на постдипломски студии од областа на ЕУ на универзитетите во Република Македонија за државни службеници за 2007/2008 година.....	51	33. Меѓународни договори	
		Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Италијанската Република за консолидација и отплата на одредени долгови.....	1-16
		Огласен дел.....	1-44

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 1499.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУ- ВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за данокот на додадена вредност, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 13 септември 2007 година.

Бр. 07-3980/1 Претседател
13 септември 2007 година на Република Македонија,
Скопје Бранко Цвренковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКО- НОТ ЗА ДАНОКОТ НА ДОДАДЕНА ВРЕДНОСТ

Член 1

Во Законот за данокот на додадена вредност (“Службен весник на Република Македонија” број 44/99, 59/99, 86/99, 11/2000, 8/2001, 21/2003, 19/2004, 33/2006, 45/2006 и 101/2006), во членот 30 став (1) точка 7 сврзникот “и” се заменува со точка и запирка, а во точката 8 точката се заменува со точка и запирка и се додаваат три нови точки 9, 10 и 11, кои гласат:

“9. Лекови и медицински помагала (помагала за на-
дополнување или замена на анатомски дел од телото
или физиолошки процес, ортопедски помагала, помагала
за отстранување на анатомски, односно функцио-
нални пореметувања, како и инвалидски колички);

10. Машини за автоматска обработка на податоци и
нивни единици (компјутери) и

11. Термални сончеви системи и компоненти.”

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

“(2) Повластената даночна стапка од 5% се приме-
нува и на прометот на следниве услуги:

1. Превоз на лица и нивниот придружен багаж и
2. Софтвер за машини за автоматска обработка на податоци и нивни единици (компјутери).”

Ставот (2) кој станува став (3) се менува и гласи:

“(3) Владата на Република Македонија поблиску ги определува добрата и услугите од ставовите (1) и (2) на овој член кои подлежат на повластена стапка на данокот на додадена вредност.”

Член 2

Членот 59 се менува и гласи:

“(1) Глоба во износ од 4.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице - даночен обврзник, ако:

1) не поднесе или ако во пропишаниот рок не поднесе даночна пријава (член 41 ставови од (1) до (4));

2) данокот на додадена вредност не го уплати на утврдената сметка (член 43 став (4));

3) не се регистрира за данокот на додадена вредност (членови 51 ставови (1) и (10) и 62);

4) не води или неуредно и неточно води евиденција (член 52 став (1));

5) не издава фактура во пропишаниот рок или издава неуредна фактура (член 53) и

6) фактурите и другите документи и деловните книги не ги чува во пропишаниот рок (член 56 став (1)).

(2) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.”

Член 3

Членот 60 се менува и гласи:

“Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице - даночен обврзник за прекршокот според членот 59 став (1) на овој закон.”

Член 4

Одредбите на членот 1 став (1) точки 10 и 11 и став (2) точка 2 на овој закон ќе се применуваат до 31 декември 2012 година.

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Л И Г Ј

ПЕР НДРЈШИМИН ДНЕ ПЛОТЭСИМИН Е ЛИГИТИ ПЕР ТАТИМИН МБИ ВЛЕРЕН Е СХТУАР

Нени 1

Нë Лигјин пëр татимин мби влерен е сhtуар (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë”, numër 44/99, 59/99, 86/99, 11/2000, 8/2001, 21/2003, 19/2004, 33/2006, 45/2006 dhe 101/2006), në nenin 30, paragrafi (1), në pikën 7 lidhëza “dhe” zëvendësohet me pikëpresje, ndërsa në pikën 8 pika zëvendësohet me pikëpresje, dhe shtohen tri pika të reja 9,10 dhe 11, si vijojnë:

“9. Barna dhe vegla ndihmëse mjekësore (vegla ndihmëse për plotësimin ose zëvendësimin e pjesës anatomike të trupit ose të procesit fiziologjik, vegla ndihmëse ortopedike, vegla ndihmëse për mënjanimin e çrregullimeve anatomike, respektivisht funksionale, si dhe karrocet për invalidë);

10. Makina për përpunimin automatik të të dhënave dhe njësive të tyre (kompjuterë), dhe

11. Sisteme dhe komponentë diellorë termalë.”

Pas paragrafit (1) shtohet paragraf i ri (2) si vijon:

“(2) Shkalla tatimore e privilegjuar prej 5% zbatohet edhe në qarkullimin e shërbimeve vijuese:

1. Transportin e personave dhe bagazhin e tyre shoqëruar, dhe

2. Softeverin për makina dhe për përpunimin automatik të të dhënave dhe njësive të tyre (kompjuterë).”

Paragrafi (2) i cili bëhet paragraf (3) ndryshohet si vijon:

“(3) Qeveria e Republikës së Maqedonisë më afër i përcakton të mirat dhe shërbimet nga paragrafi (1) dhe (2) i këtij neni të cilat i nënshtrohen shkallës së privilegjuar të tatimit mbi vlerën e shtuar.”

Нени 2

Нени 59 ndryshon si vijon:

“(1) Gjobë në shumë prej 4 000 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit juridik – obligues tatimor, nëse:

1) nuk paraqet ose në afatin e paraparë nuk paraqet fletëtatim (neni 41 paragrafët (1) deri (4));

2) tatimin mbi vlerën e shtuar nuk e paguan në llogarinë e caktuar (neni 43 paragrafi (4));

3) nuk regjistrohет për tatimin mbi vlerën e shtuar (nenet 51 paragrafët (1) dhe (10) dhe 62);

4) nuk mban ose evidencën mban mënyrë të parregullt dhe të pasaktë (neni 52 paragrafi (1));

5) nuk jep faturë në afatin e përcaktuar ose jep faturë të parregullt (neni 53); dhe

6) faturat dhe dokumentet tjera dhe librat afaristë nuk i ruan në afatin e paraparë (neni 56 paragrafi (1)).

(2) Gjobë në shumë prej 1.000 deri në 2.000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet edhe personit përgjegjës në personin juridik nga paragrafi (1) i këtij neni.”

Нени 3

Нени 60 ndryshon si vijon:

“Gjobë në shumë prej 500 deri në 1 000 euro me kundërvlerë në denarë do t'i shqiptohet personit fizik – obligues tatimor për kundërvajtje sipas nenit 59 paragrafi (1) të këtij ligji.”

Нени 4

Dispozitat e nenit 1 paragrafi (1) pika 10 dhe 11 dhe paragrafi (2) pika 2, i këtij ligji zbatohen deri më 31 dhjetor 2012.

Нени 5

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë prej ditës së shpalljes në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

1500.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНО ЈАВНО ЗДРАВСТВО

Се прогласува Законот за ветеринарно јавно здравство,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 6 септември 2007 година.

Бр. 07-3855/1
6 септември 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН ЗА ВЕТЕРИНАРНО ЈАВНО ЗДРАВСТВО

ГЛАВА I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1 Предмет на уредување

(1) Со овој закон се уредуваат општите и посебните услови за вршење на јавното ветеринарно здравство и здравствената заштита на животните во однос на јавното ветеринарно здравство, и тоа: обврските на операторите

со храна, регистрирање и одобрување на оператори со храна и објекти, увоз и извоз на храна, службени контроли на храната и нивно финансирање, мониторинг на резидуи и недозволените супстанции, зоонози и причинителите на зоонози, антимикробна отпорност, како и други прашања од значење за ветеринарно јавно здравство.

(2) Овој закон се применува без оглед на:

1) прописите кои се однесуваат на здравствената заштита на животните и јавното здравство, вклучително и построги правила за превенција, контрола и ерадикација на одредени преносливи спонгиформни енцефалопatii;

2) условите за благосостојба на животните;

3) условите кои се однесуваат на идентификација и регистрација на животните и следење на производите од животинско потекло и

4) производството, преработувањето, дистрибуцијата и употребата на ветеринарно-медицински производи и добиточна храна.

(3) Овој закон не се однесува на:

1) собирни центри за нуспроизводи од животинско потекло, како и кожари кои влегуваат под поимот бизнис со храна, кои употребуваат сировини за производство на желатин и колаген и

2) храна која содржи производи од растително потекло и преработени производи од животинско потекло, освен доколку јасно не се назначи спротивното. Преработените производи од животинско потекло кои се употребуваат во приготвувањето на таква храна, се произведуваат и со нив се постапува во согласност со условите пропишани со овој закон.

(4) Овој закон се однесува на малопродажбата кога се врши снабдување на храна од животинско потекло од малопродажен објект до друг малопродажен објект, освен кога се врши:

1) самоскладирање и транспорт на храната од животинско потекло, при што се применуваат посебните услови за температурен режим предвидени со овој закон или

2) снабдување на храна од животинско потекло од малопродажен објект до друг малопродажен објект, само во согласност со овој закон и претставува маргинална, локална и ограничена активност.

Член 2

Цели на Законот

Целта на овој закон е да обезбеди општи и посебни услови за:

1) хигиена на храната која се применува во сите фази на производство, преработување и дистрибуција на преработена и непреработена храна;

2) подготовки кои обезбедуваат следливост на храната;

3) подготовки за регистрирање и одобрување на операторите со храна и објектите;

4) увоз и извоз на храна и

5) организација и извршување на службените контроли за да се потврди усогласеноста со правилата за:

а) превенција, отстранување или намалување на прифатливото ниво на ризик по луѓето и животните, директно или преку околината;

б) гарантирање добра пракса во трговијата и заштита на интересите на потрошувачите, вклучувајќи означување на храната, како и други форми на информирање на потрошувачот;

в) мониторинг и кога е можно контрола на зоонозите и причинителите на зоонози, резидуи и недозволените супстанции и антимикробна отпорност содржани или причинети од храна;

г) примарно производство на храна за домашна употреба;

д) директно снабдување од страна на мали производители со мали количини на примарни производи на крајниот потрошувач, или локален малопродажен објект кој директно снабдува краен потрошувач;

ѓ) директно снабдување од страна на мали производители со мали количини на свежо месо од живина и

зајаци закрани на одгледувалиште до краен потрошувач, или до локален малопродажен објект кој директно снабдува краен потрошувач;

е) ловци кои снабдуваат мали количини на дивеч или месо од дивеч директно до краен потрошувач, или до локален малопродажен објект кој директно снабдува краен потрошувач;

ж) општи и посебни правила за производство, преработување и ставање во промет на храна со традиционални карактеристики и

з) средства за финансирање на службените контроли.

Член 3

Дефиниции

(1) Поимите дефинирани со Законот за ветеринарно здравство се применуваат и во овој закон, доколку поинаку не се дефинирани со овој закон.

(2) Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **"Храна"** е која било супстанција или производ добиен од животни или производи добиени од нив, вклучително и живи животни наменети за таа употреба, било преработени, делумно преработени или непреработени, кои се наменети или се очекува да бидат употребени за човечка исхрана;

2. **"Бизнис со храна"** е секое активност со или без остварување на профит, за јавен или приватен интерес, со кој се вршат активности поврзани со која било фаза на производство, преработување и дистрибуција на храна;

3. **"Оператор со храна"** е секое правно или физичко лице одговорно да обезбеди исполнување на условите во бизнисите со храна од овој закон, а кои се под нивна контрола;

4. **"Хигиена на храна"** се мерки и услови неопходни за контрола на опасности и обезбедување на храна погодна за човечка исхрана, имајќи ја предвид нејзината предвидена употреба;

5. **"Надлежен орган"** е Управата за ветеринарство во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Македонија;

6. **"Малопродажба"** значи постапка и/или преработување на храната и/или нејзино складирање до момент на продажба, или достава до крајниот потрошувач, кое вклучува и терминали за дистрибуција, кетеринг, кантини на фабрики, кетеринг служби на институции, ресторани и други слични услуги, продавници, супермаркети, дистрибутивни центри и центри за продажба на големо;

7. **"Ставање во промет"** е поседување на храна заради продажба, нудење на продажба или друга форма на трансфер, со или без наплата, како и продажба, достава и други форми на трансфер на храна;

8. **"Процена на ризик"** е научно заснован процес составен од четири чекори: идентификација на опасност, опис на опасноста, проценка на изложеност и карактеризација на ризик;

9. **"Управување со ризик"** е процес различен од процената на ризик, при кој во консултации со заинтересирани страни се расправа за начела и нивни алтернативи, земајќи ја предвид процената на ризик и други легитимни фактори и доколку е потребно, избор на соодветна опција за превенција и контрола;

10. **"Комуникација при ризик"** е интерактивна размена на информации и мислења преку анализа на ризик во однос на опасности и ризици, фактори поврзани со ризик и согледување на ризик, меѓу проценувачите на ризик, управувачите со ризик, потрошувачите, операторите со храна, академските заедници и други заинтересирани страни, вклучувајќи и објаснување на наодите од процената на ризикот и основите за одлуки на управувачите со ризик;

11. **"Опасност"** се биолошки, хемиски или физички причинители, или состојба на храната со можност да предизвика негативни последици врз здравјето;

12. **"Следливост"** е способност да се пронајде и следи храната, животните кои се користат за добивање на храна, или супстанции наменети или се очекува да бидат составен дел на храната во сите фази на производство, преработување и дистрибуција;

13. **"Фази на производство, преработување и дистрибуција"** е секоја фаза, вклучувајќи увоз, од примарно производство на храна до складирање, транспорт, дистрибуција, продажба или снабдување на краен потрошувач;

14. **"Примарно производство на храна"** е производство на примарни производи, вклучувајќи собирање мед, молзење на животни, производство на фармски животни до колење, лов и риболов и собирање на диви производи;

15. **"Примарни производи"** се производи добиени со примарно производство, фармско одгледување на животни, лов и риболов, собирање мед и собирање на диви производи;

16. **"Краен потрошувач"** е финален потрошувач кој нема да ја користи храната како дел од бизнис со храна, или некоја друга активност со храна;

17. **"Објект"** е која било единица на бизнис со храна;

18. **"Еквивалентен"** е способност за исполнување на исти цели во однос на различни системи;

19. **"Еквивалентност"** е способност на различни системи или мерки да ги исполнуваат истите цели;

20. **"Контаминација"** е присуство или опасност од ризик;

21. **"Завиткување"** значи ставање на храна во опаковка или контейнер кој е во директен контакт со храната на која се однесува, како и самата опаковка и контейнер;

22. **"Пакување"** е ставање на една или повеќе завиткани храни во втора опаковка, како и самата опаковка;

23. **"Херметички затворен контейнер"** е контейнер кој е дизајниран така што да спречи влез на опасности;

24. **"Преработување"** е секоја постапка која значително го менува почетниот производ, вклучувајќи термичко преработување, димење, конзервирање, зреење, сушење, маримирање, екстрахирање, формирање или комбинација од овие процеси;

25. **"Непреработени производи"** е храна која не е преработена и вклучува производи кои се поделени, разделени, крупно расечени, тенко расечени, обеско-стени, мелени, без кожа, раздробени, пресечени, исчи-стени, тримувани, исушени, сомелени, оладени, замрз-нати, длабоко замрзнати или одмрзнати;

26. **"Преработени производи"** е храна која е доби-ена како резултат на преработка на непреработени про-изводи. Овие производи можат да содржат состојки кои се неопходни за нивно производство, или им дава-ат посебни карактеристики;

27. **"Храна со традиционални карактеристики"** е храна која е традиционално произведена во Република Македонија и:

а) историски се препознава како традиционален производ;

б) се произведува во согласност со кодифицирани или регистрирани технички референци за традициона-лен процес или според традиционални методи на про-изводство или

в) е заштитена како традиционален производ од храна со закон;

28. **"Увоз"** е внес на животни и производи во Ре-публика Македонија кои потекнуваат од друга земја, како и нивен внес во складови во слободни зони или слободни складови и царински складови;

29. **"Контролно тело"** е независна трета страна на која надлежниот орган има пренесено одредени кон-тролни задачи;

30. **"Инспекција"** е испитување на храната од се-кој аспект, здравствената состојба и благосостојбата на животните, со цел да се верификува усогласеноста со законските барања за хигиена на храната и правилата за здравствена состојба и благосостојба на животните;

31. **"Мониторинг"** е вршење на планирани после-дователни набљудувања или мерења, со цел за добива-ње на преглед на состојбата на усогласеност со барања-та за хигиена на храна, здравствената состојба на жи-вотните, појавувањето на зоонози, причинители на зоо-нози и антимикробиолошка отпорност поврзана со нив, како и правила за благосостојба на животните;

32. **"Надзор"** е внимателно набљудување на еден или повеќе бизниси со храна, оператори со храна или нивни активности;

33. **"Неусогласеност"** е неусогласеност со барања-та за хигиена на храна и со правилата за здравствена заштита и благосостојба на животните;

34. **"Земање мостри за анализа"** е земање на хра-на или добиточна храна, или секоја друга супстанција, вклучувајќи и од околината, која е важна за производ-ство, преработка и дистрибуција на храна или по здрав-јето на животните, со цел да се потврди усогласеноста со барањата за хигиена на храна или правилата за здравствена состојба на животните преку анализи;

35. **"Службена сертификација"** е постапка со која надлежниот орган или овластени контролни тела обез-бедуваат пишана, електронска или друга потврда за усогласеност;

36. **"Службено задржување"** е постапка со која надлежниот орган обезбедува храната да не се премес-тува или манипулира додека се чека одлука за нејзина дестинација, која вклучува и складирање од страна на операторите со храна во согласност со упатства од над-лежниот орган;

37. **"Преглед на документи"** е преглед на комер-цијалните документи и, каде што е потребно, сертифи-катите кои ја придружуваат пратката во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство;

38. **"Преглед на идентитет"** е визуелен преглед со кој се обезбедува сертификатите или други документи кои ја придружуваат пратката да се во согласност со означувањето и содржината на пратката;

39. **"Физички преглед"** е преглед на храна и може да вклучи и преглед на средства за транспорт, пакува-ње, означување и температура, земање на мостри за лабораториско испитување, анализа и секој друг прег-лед неопходен за да се потврди усогласеноста со бара-њата за хигиена на храна;

40. **"Контролен план"** е план изготвен од страна на надлежниот орган кој содржи општи информации за структурата и организацијата на службените контрол-ни системи;

41. **"Антимикробна отпорност"** е способност на микроорганизми од одредени видови да преживеат, или дури и да се развиваат во присуство на одредена концентрација на антимикробна супстанција, која воо-бичаено е доволна да инхибира или убие микроорга-низми од ист вид;

42. **"Појава на заболување предизвикано од хра-на"** е инцидент набљудуван под одредени околности, од два или повеќе случаи на појава на иста болест и/или инфекција кај луѓе, односно состојба во која забележаниот број на случаи го надминува очекуваниот број, кога случаите се поврзани или постои веројатност дека се поврзани со истиот извор на храна;

43. **"Недозволен супстанции и производи"** се супстанции или производи чија апликација на живот-ните е забранета согласно со прописите од областа на ветеринарното здравство;

44. **"Недозволен третман"** е употреба на недоз-волен супстанции или производи, или употреба на суп-станции или производи одобрени согласно со прописа-те од областа на ветеринарното законодавство за наме-на или под услови различни од пропишаните;

45. **"Резидуи"** се остатоци од супстанции кои има-ат фармаколошко дејство, нивни метаболити или други супстанции, кои се пренесуваат на производите од жи-вотинско потекло и се потенцијално штетни по здравје-то на луѓето;

46. **"Службена мостра"** е мостра земена од страна на надлежен орган во рамките на неговата работа при вршење на службена контрола која вклучува референца за видот на животните, типот, земеното количество, начинот на земање на мострата и други детали за идентификација на полот и потеклото на животните, потеклото на производите од животинско потекло или добиточна храна, доколку е можно;

47. **"Продажба на големо"** е бизнис со храна кој вклучува неколку одвоени единици кои делат заеднички инсталации и оддели каде што храната се продава на операторите со храна;

48. **"Продажба на големо"** е складирање, транспорт и постапка со храната без влијание врз нејзиното пакување, како и продажба на храната на големо и мало;

49. **"Принудно колење"** е колење без претходен преглед пред колењето и се врши само во случаи кога:

а) животното е тешко повредено или поради повреда силно крвари;

б) животното е надуено како последица на исхрана, или ако на здраво животно му се заканува опасност од задушување поради застој на туѓо тело во хранопроводот или во душникот и

в) животното е повредено со електрична струја или со удар од гром;

50. **"Изолат"** е причинител на заболување во изолирана форма;

51. **"Маргинална активност"** е активност на оператор со храна кој учествува со околу 20% со бизнис со храна кој претставува мал дел од одреден бизнис;

52. **"Локализирана активност"** е продажба на храната во сопствената општина на операторот со храна каде што ја произведува храната и

53. **"Ограничена активност"** е продажба на одредена категорија на производи од животинско потекло, или вид на малопродажен објект кој врши снабдување на тие производи или вид на малопродажен објект кој бил снабден со тие производи.

ГЛАВА II ОБВРСКИ НА ОПЕРАТОРИТЕ СО ХРАНА

Оддел I

Обврски на операторите со храна кои се вклучени во преработка, производство и дистрибуција на храна

Член 4

Општи обврски на операторите со храна

(1) Примарната одговорност за безбедност на храната ја имаат операторите со храна во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храната под нивна контрола. За оваа цел операторите со храна мора да ги следат соодветните хигиенски услови пропишани со овој закон за да потврдат дека тие услови се исполнети.

(2) Ако операторот со храна смета или има основа да верува дека храната која тој ја увезува, произведува, преработува, изработува или дистрибуира не е во согласност со условите за безбедност на храна од ставот (1) на овој член, мора веднаш да започне постапка за повлекување на храната од промет, а онаму каде што храната не е под непосредна контрола на операторот со храна го информира надлежниот орган. Кога постои можност производот да стигнал до потрошувачот, операторот со храна треба ефикасно и точно да го информира потрошувачот за причината поради која се повлекува храната и доколку е неопходно, да ја повлече храната со која потрошувачите се веќе снабдени, во случај кога други мерки не се доволни за постигнување на висок степен на здравствена заштита.

(3) Операторите со храна одговорни за малопродажба или дистрибуција која не влијае на пакувањето, обележувањето, безбедноста или интегритетот на храната, во рамките на нивните соодветни активности мора да започнат постапка за повлекување од промет на храната која не е

во согласност со барањата за безбедност на храната и даваат придонес за безбедност на храната преку пренесување на релевантни информации неопходни за откривање на истата, како и да соработуваат во активностите преземени од страна на производителите, преработувачите, обработувачите и надлежниот орган.

(4) Операторите со храна веднаш го информираат надлежниот орган доколку сметаат или имаат основа да веруваат дека храната која тие ја ставиле во промет може да биде штетна по здравјето на луѓето. Операторите со храна мора да го информираат надлежниот орган за преземените постапки за да се спречи ризикот по крајниот потрошувач. Тие не треба да го спречат или обесхрабрат лицето кое соработува со надлежниот орган, во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство и правната пракса, онаму каде што може да се спречи, намали или да се елиминира ризикот кој би се појавил од храната.

(5) Операторите со храна соработуваат во активностите преземени од надлежниот орган, со цел да се одбегне или намали ризикот предизвикан од храната која ја снабдуваат или ја снабдиле.

(6) Операторите со храна нема да употребуваат каква било друга супстанција, освен проточна или чиста вода, за да се отстрани површинската нечистотија од производите од животинско потекло, освен доколку употребата на супстанцијата е одобрена согласно со закон.

Член 5

Посебни обврски за одгледувачите на животни и операторите со храна

(1) Одгледувачите на животни и операторите со храна се должни:

1) кога извршуваат прегледи за присуство на зоонози, или причинители на зоонози кои подлежат на мониторинг во сите нивоа на примарното производство и во другите нивоа во синџирот на храната во согласност со членот 67 став (2) од овој закон да:

а) ги чуваат резултатите од спроведените испитувања и да организираат чување на секој изолат за период определен од надлежниот орган и

б) доставуваат резултати или да обезбедуваат изолати на барање на надлежниот орган;

2) секое одгледувалиште кое става во промет фармски животни, како и секое правно или физичко лице вклучено во трговијата со такви животни, претходно да биде регистрирано кај надлежниот орган и да подлежи на прописите од областа на ветеринарното здравство;

3) лицето кое е одговорно за објектот за почетна преработка на примарни производи од животинско потекло, да ги преземе сите неопходни мерки при спроведувањето на внатрешна проверка, а особено да:

а) ги прифати само оние животни, доставени директно или преку посредник, за кои производителот гарантира дека времето на излачување на аплицираните ветеринарно-медицински производи е запазено и

б) фармските животни или производи внесени во објектот не содржат:

- резидуи кои го надминуваат максимум на дозволеното ниво и

- траги од забранети супстанции или производи;

4) производителите или одговорните лица наведени во точките 2 и 3 од овој став, ставаат во промет само:

а) животни на кои не се аплицирани недозволените супстанции или производи, или кои не се предмет на недозволен третман согласно со овој закон;

б) животни на кои се аплицирани одобрени производи или супстанции доколку е запазен периодот на излачување пропишан за овие производи или супстанции и

в) производи добиени од животните наведени во точката 3 потточка б) алинеи 1 и 2 од овој став и

5) онаму каде што животното не носи од страна на правно или физичко лице кое не е производител во објект за колење, обврските пропишани во точката 4 од овој став се пренесуваат на овие лица.

(2) Заради примена на одредбите од ставот (1) точки 2, 3, 4 и 5 на овој член, без оглед на усогласеноста со правилата пропишани со закон, за ставање во промет на различни производи, надлежниот орган обезбедува:

1) страните кои се вклучени во прометот да ги применуваат принципите за мониторинг на квалитет на производниот синџир и

2) мерките преземени со внатрешниот мониторинг кои ги оправдуваат идентификационите ознаки или етикетите кои се ставаат на производите, да бидат засилени.

Член 6

Општи и посебни хигиенски барања за оператори со храна

(1) Операторите со храна кои вршат:

1) примарно производство;

2) транспорт, складирање и манипулација со примарни производи на местото на производство, под услов тоа значително да не ја менува нивната природа;

3) транспорт на живи животни, онаму каде што е неопходно да се постигнат целите на овој закон;

4) транспорт на примарни производи од местото на производство до објект и

5) во случај на производи од риба и дивеч, транспорт поради достава на примарни производи, на кои природата не им е значително изменета од местото на производство до објект, треба да постапуваат во согласност со општите хигиенски барања, како и со посебните барања, во зависност од видот на производите, утврдени со овој закон.

(2) Операторите со храна во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храна по производните фази на кои се однесува ставот (1) од овој член, треба да се усогласат со општите хигиенски барања, како и со посебните барања, во зависност од видот на производите, пропишани со овој закон.

(3) Операторите со храна ги применуваат следниве посебни хигиенски мерки:

1) усогласеност со посебните микробиолошки критериуми за храна;

2) постапки неопходни да се исполнат целите поставени со овој закон;

3) усогласеност со барањата за контрола на температурата на храната;

4) одржување на континуиран ладен термички режим и

5) контрола на трихинела во месото.

(4) Операторите со храна можат да користат насоки за добра производна пракса и контролни програми предвидени со членовите 12 и 13 од овој закон, како помош при усогласувањето со обврските од овој закон.

(5) Операторите со храна ставаат во промет храна само ако е подготвена и со неа е ракувано исклучиво во објекти кои:

1) ги исполнуваат условите за хигиена на храната пропишани со овој закон и

2) се регистрирани и одобрени од страна на надлежниот орган.

(6) Министерот поблиску ги пропишува:

- општите хигиенски барања за примарно производство и сродни операции, општите хигиенски барања за сите оператори со храна и условите кои се однесуваат на други производи од животинско потекло,

- посебните барања за месо од домашни чапункари, живина и јајца, за месо од фармски одгледуван дивеч и дивеч,

- посебните барања за мелено месо, месни преработки, производи од месо и механички обезкостено месо,

- посебните барања за бивални мекотели и производи од риба,

- посебните барања за сурово млеко и млечни производи,

- посебните барања за јајца и производи од јајца,

- посебните барања за други производи од животинско потекло, жабји батаци, полжави, топена животинска маст, чварки, обработени желудници, мочни меури, црева, желатин и колаген,

- посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храна,

- посебните барања за температурна контрола,

- посебните барања за одржување на ладен ланец,

- посебните барања за мерките или постапките неопходни за исполнување на поставените цели за хигиена на храната и

- посебните барања за контрола на трихинела во месото.

Член 7

Обврски за имплементирање на НАССР

(1) Операторите со храна кои вршат операции поинакви од оние наведени во членот 6 став (1) од овој закон ќе подготват, спроведат и одржуваат непрекината документирана процедура или постапки засновани врз анализа на опасноста и критичните контролни точки (во натамошниот текст: НАССР принципи).

(2) НАССР принципи од ставот (1) на овој член, се состојат од:

1) идентификување на која било опасност која треба да се спречи, елиминира или намали до прифатливо ниво;

2) идентификување на критични контролни точки во еден или повеќе чекори каде што контролата е неопходна за да се спречи или елиминира опасноста или за да се намали истата до прифатливо ниво;

3) поставувања на критични ограничувања на критичните контролни точки кои разграничуваат што е прифатливо, а што неприфатливо за спречување, елиминирање или намалување на идентификуваната опасност;

4) воспоставување и спроведување на ефективни постапки за мониторинг на критичните контролни точки;

5) воспоставување на корективна постапка кога мониторингот ќе покаже дека критичната контролна точка не е под контрола;

6) воспоставување на постапки кои редовно ќе се извршуваат за да се потврди дека мерките наведени во точките од 1 до 5 на овој став функционираат ефикасно и

7) водење на евиденција и записи кои се во согласност со видот и големината на бизнисот со храна за да се демонстрира ефективно применување на мерките наведени во точките 1, 2, 3, 4, 5 и 6 од овој став.

(3) Доколку се направи модификација на производот, процесот во која било фаза на производството, преработувањето, складирањето и дистрибуцијата, операторите со храна треба да ја разгледаат процедурата и да ги направат неопходните измени.

(4) Како дел од системот на постапките наведени во ставот (1) од овој член, операторите со храна можат да ги користат насоките за добра хигиенска пракса развиени во согласност со членот 12 од овој закон, заедно со насоките за примена на НАССР принципи.

(5) Операторите со храна се должни да:

1) обезбедат доказ на надлежниот орган за нивната усогласеност со одредбите од ставот (1) на овој член, имајќи ја предвид природата и големината на бизнисот со храна;

2) обезбедат дека секој документ кој ги пропишува постапките е изготвен во согласност со овој член и е постојано ажуриран;

3) водат евиденција и чуваат и други релевантни документи за одреден период;

4) обезбедат докази на надлежниот орган за нивна усогласеност со овој член во пропишан образец и

5) обезбедат дека документите кои го опишуваат процесот се изготвени во согласност со овој член и се постојано ажурирани.

(6) Операторите со храна, посебно објектите за колење, мора да обезбедат дека НАССР принципите поставени во согласност со општите барања од овој член, гарантираат за секое животно или за секоја група на животни која е примена во депото на објектот дека:

1) е идентификувано;

2) е придружено со соодветна информација за синџирот на храна од одгледувалиштето од каде што потекнува;

3) не доаѓа од одгледувалиште или област која е предмет на забрана или друг вид на ограничување од аспект на здравјето на животните или јавното здравство, освен ако не е одобрено од надлежниот орган;

4) е чисто;

5) е здраво, според тоа колку операторот со храна може да процени и

6) е во задоволителна состојба во однос на благосостојбата при пристигнување во објектот за колење.

(7) Во случај на неусогласеност со условите наведени во ставот (6) од овој член операторите со храна мора веднаш да го известат надлежниот орган за да ги преземе соодветните мерки согласно со закон.

(8) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува процедурите за применување на HACCP принципи од страна на операторите со храна, како и начинот за верификување на овие процедури од надлежниот орган.

Член 8

Здравствен печат и идентификациона ознака

(1) Операторите со храна и објектите кои подлежат на одобрување во согласност со членот 18 од овој закон, не смеат да ставаат во промет производи доколку тие не се означени со:

1) здравствен печат во согласност со одредбите од членот 54 на овој закон или

2) идентификациона ознака за производи за кои не е потребен здравствен печат, ставена од страна на операторот со храна во согласност со овој закон.

(2) Операторите со храна и објектите кои подлежат на регистрирање во согласност со членот 17 од овој закон, можат да стават идентификациона ознака на храната ако истата е произведена во согласност со овој закон.

(3) Операторите со храна не смеат да го отстранат здравствениот печат ставен во согласност со овој закон од месото, освен ако не го расекнуваат и понатаму обработуваат.

(4) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува формата и содржината на здравствениот печат и идентификационата ознака, како и начинот на апликација.

Член 9

Следливост

(1) Храната, животните кои служат за произведување на храна и која било друга супстанција која е наменета или се очекува да биде инкорпорирана во храна мора да биде следлива во сите фази на производство, преработка и дистрибуција.

(2) Операторите со храна треба да бидат во можност да го идентификуваат секое лице од кое тие се снабдуваат со храна, секое животно кое е наменето за производство или која било супстанција која е наменета или се очекува да биде инкорпорирана во храна. Операторите со храна воспоставуваат систем и постапки кои овозможуваат таа информација да биде достапна на надлежниот орган на негово барање.

(3) Операторите со храна треба да имаат систем и постапки за идентификување на оператори со храна до кои нивните производи се доставени. Овие информации треба да бидат достапни на надлежниот орган на негово барање.

(4) Храната која е ставена во промет или која е веројатно дека ќе биде ставена во промет мора да е соодветно означена или идентификувана за да се овозможи нејзино следење, преку соодветна документација или информации во согласност со закон.

Член 10

Општи барања за здравствена заштита на животните

(1) Надлежниот орган обезбедува во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на производи од животинско потекло, операторите со храна да не предизвикуваат ширење на болести кои се пренесуваат на животните.

(2) Производите од животинско потекло мора да бидат добиени од животни кои ги исполнуваат условите за здравствена состојба на животните пропишани во прописите од областа на ветеринарното здравство.

(3) Производите од животинско потекло мора да бидат добиени од животни кои:

1) не доаѓаат од одгледувалишта, објекти, или делови од државата кои подлежат на ограничувања заради здравствената заштита на животните, кои се применуваат на животни и производи пропишани со прописите од областа на ветеринарното здравство;

2) во случај на месо и производи од месо, не се заклучени во објект во кој животни сомнителни или заразни со некоја од болестите регулирана со прописите од областа на ветеринарното здравство, трупови или делови од такви животни, биле присутни за време на колењето или процесот на преработување, освен ако таквото сомневање не е исклучено и

3) во случај на животни и производи од аквакултура, се во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

Член 11

Отстапки од општите барања за здравствена заштита на животните

(1) Покрај одредбите од членот 10 на овој закон и одредбите за усогласувањето на мерките за контрола на болести согласно со прописите од областа на ветеринарното здравство, надлежниот орган може да одобри производство, преработка и дистрибуција на производи од животинско потекло која потекнува од делови на Република Македонија кои се предмет на ограничување од аспект на здравјето на животните, но кои не доаѓаат од одгледувалиште кое е заразено или сомнително на зараза под услов:

1) пред да се изложат на соодветен третман, производите да се добиени, со нив да е постапувано, да се транспортирани и складирани одвоено или во различно време од производи кои ги исполнуваат условите за здравствена заштита на животните и условите за транспорт надвор од дел од Република Македонија кој е предмет на здравствено ограничување за животните, а се одобрени од надлежен орган;

2) производите кои треба да се изложат на третман да се јасно идентификувани;

3) производите да подлежат на третман кој овозможува да биде отстранет здравствениот проблем кај истите и

4) третманот да се применува во објекти одобрени за таа цел од надлежниот орган.

(2) Онаму каде што здравствената состојба тоа го дозволува, надлежниот орган може да дозволи натамошни отстапки од утврдените барања во членот 10 од овој закон, под услов да не биде нарушен степенот за заштита од болести кај животните, имајќи ги предвид:

1) посебните карактеристики на болеста кај одделни видови и

2) тестирањата или мерките на кои животните мора да подлежат.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го пропишува начинот на постапување со производите од ставовите (1) и (2) на овој член.

Член 12

Добра хигиенска пракса

(1) Операторите со храна наведени во членот 6 став (2) од овој закон можат да ги изготват и применат упатствата за добра хигиенска пракса:

1) во консултации со претставници од страните врз чии интереси може суштински да се влијае, како што е надлежниот орган и здружение на потрошувачи и

2) да се имаат предвид важечките кодови на пракса од Codex Alimentarius.

(2) Упатствата за добра хигиенска пракса кои се однесуваат на примарното производство и други операции наведени во членот 6 став (1) од овој закон, можат да бидат изготвени и применети во индустријата во согласност со насоките дадени од надлежен орган.

(3) Надлежниот орган ги проценува упатствата со цел да обезбеди дека:

1) се развиени во согласност со ставовите (1) и (2) од овој член;

2) нивната содржина е применлива во сите делови на синџирот на производство на храна на кои се однесува и

3) се применливи како упатства во секој дел од синџирот на производство на храна и на храната наведени во членовите 4, 5, 6, 7 и 8 од овој закон.

(4) Упатствата за добра пракса можат да се користат од страна на операторите со храна на доброволна основа како помош при усогласувањето на нивните обврски со овој закон.

(5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува целите и пошироката рамка на упатствата за добра пракса во примарното производство на храна.

Член 13

Програми за контрола на зоонози

(1) Операторите со храна или здруженијата кои ги застапуваат можат на доброволна основа да воспостават програми за контрола на зоонози кои ќе ги опфатат сите фази на производство, преработка и дистрибуција. Овој план може да биде дел од повеќегодишен контролен план од членот 50 на овој закон.

(2) Ако операторите со храна или здруженијата кои нив ги застапуваат, сакаат нивните програми за контрола на зоонози да бидат дел од повеќегодишниот контролен план треба да ги поднесат нивните програми за контрола до надлежниот орган за одобрување.

(3) Надлежниот орган ги одобрува програмите за контрола поднесени според ставот (2) од овој член, само под услов ако се во согласност со условите наведени во прописите од областа на ветеринарното здравство и со целите на повеќегодишниот контролен план.

(4) Надлежниот орган води евиденција на одобрените програми за контрола на зоонози на операторите со храна или здруженијата кои ги застапуваат.

(5) Операторите со храна или здруженијата кои ги застапуваат, редовно поднесуваат извештај за спроведување и за резултатите од нивните програми за контрола на зоонози до надлежниот орган.

Оддел II

Обврски кои се однесуваат на други оператори со храна

Член 14

Примарно производство на храна за домашна употреба

(1) Само по исклучок на случаи кога животните мора да се заколат принудно, колење на животните надвор од кланица е дозволено за домашна употреба само, ако:

1) надлежниот орган претходно е информиран и го одобрил колењето на живина, зајаци, свињи, овци и кози;

2) се запазени пропишаните услови од Законот за заштита и благосостојба на животните во однос на зашметувањето и колењето, како и мерките за заштита на животните од какво било вознемирување, болка или страдање и

3) труповите на свињи, овци и кози се прегледани после колењето со добиен задоволителен резултат, на начин, време и место за вршење на прегледот пропишани со овој закон.

(2) Примарното производство на храната за домашна употреба е предмет на употреба на суровина добиена од објект и/или произведена на начин во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство и со примена на општите принципи на добра хигиенска пракса и каде што е применливо, одржување на континуиран ладен термички режим.

Член 15

Директно снабдување со храна од страна на производителот до краен потрошувач или до локален малопродажен објект

(1) За потребите на овој член производител е кое било физичко лице кое работи споредна активност за некомерцијални цели, во примарното производство наменето за домашна употреба, а повремено и при вишок, за директно снабдување, без или со наплата до краен потрошувач или до локален малопродажен објект. Поимот производител вклучува и ловџии.

(2) По исклучок од членовите 6, 7, 8, 9, 18 и 19 на овој закон и без оглед на одредбите од членовите 5 и 10 на овој закон, производителите наведени во ставот (1) од овој член, ги имаат следниве обврски:

1) во случај на сомневање на болест кај животното или за проблем во текот на производство или преработка на храна, веднаш да го известат надлежниот орган и да ја прекинат употребата и снабдувањето со храна;

2) да го запазат периодот на излачување по апликацијата на ветеринарно-медицински или биолошки производи и употребата на адитиви или медицински додатоци во добиточната храна;

3) да понудат целосна соработка и помош на надлежниот орган при вршење на неговите обврски и

4) во случај на ловџии да го:

а) известат надлежниот орган пред ловот и

б) дадат уловот на увид на место и во време назначено од страна на надлежниот орган заради добивање на здравствен сертификат.

Член 16

Храна со традиционални карактеристики

(1) Без оглед на одредбите од членовите 17 и 18 на овој закон, надлежниот орган може на објектите кои произведуваат храна со традиционални карактеристики да им одобри посебни или општи отстапувања од условите наведени во членот 6 од овој закон, во однос на:

1) просториите каде што таквите производи, во зависност од спецификите на средината неопходна за развој на дел од нивните карактеристики се произведуваат, можат да имаат сидови, плафони и врати кои не се мазни, цврсто-непропустливи, неапсорбирачки или направени од корозивно отпорен материјал и природни геолошки сидови, плафони и подови и

2) типот на материјалите од кои инструментите и опремата која се користи особено за приготвувањето, пакувањето и завиткувањето на овие производи се направени.

(2) Мерките за чистење и дезинфекција на објектите наведени во ставот (1) точка 1 од овој член, како и фреквенцијата со која се извршуваат, треба да се прилагодат на активността, со цел да се земе предвид специфичната амбиентална флора.

(3) Инструментите и опремата наведени во ставот (1) точка 2 од овој член ќе се одржуваат постојано во задоволителна хигиенска состојба и редовно ќе се чистат и дезинфицираат.

(4) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува условите и опремата во објектите кои произведуваат храна со традиционални карактеристики.

Оддел III

Општи одредби за регистрирање и одобрување на објекти и оператори со храна

Член 17

Регистрирање на објекти и оператори со храна

(1) Надлежниот орган води регистар на операторите со храна и објектите кои вршат:

- 1) која било фаза од производство, обработка и дистрибуција на храна;
- 2) примарно производство;
- 3) транспортирање;
- 4) складирање на производи кои не бараат температура контролирани услови за складирање и

5) малопродажни постапки кои се состојат само од складирање или транспорт, во кој случај сепак ќе се применат посебните температурни услови, или снабдувањето со храната од објекти за малопродажба до други објекти со маргинална, локализирана и ограничена активност.

(2) Операторите со храна од ставот (1) на овој член поднесуваат барање за регистрација до надлежниот орган според упатствата издадени од надлежниот орган.

(3) Секој оператор со храна од ставот (1) на овој член го известува надлежниот орган во период од шест месеца од датумот на влегувањето во сила на овој закон на пропишан начин, за секој објект под негова контрола во поглед на регистрацијата.

(4) Операторите со храна се должни редовно да го известуваат надлежниот орган за активностите кои се вршат во објектите, вклучувајќи пријавување на секоја значајна измена во активностите, како и за затворање на постојниот објект.

(5) Надлежниот орган води Листа на оператори со храна и на објектите од ставот (1) на овој член. Ако таква Листа веќе постои за други цели, таа може да се користи и за целите на овој закон.

(6) При спроведување на службени контроли на објектите од ставот (1) на овој член надлежниот орган врши увид и ги споредува податоците од регистрацијата со фактичката состојба во објектите.

(7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината на регистарот и начинот и постапката за регистрација на операторите со храна и објектите од ставот (1) на овој член.

Член 18

Одобрување на објекти и оператори со храна

(1) Надлежниот орган задолжително издава одобрение за операторите со храна и објектите за производство, обработка и манипулација со:

- месо од домашни чапункари,
- месо од живина и јајца,
- месо од фармски одгледуван дивеч,
- месо од дивеч,
- мелено месо, месни подготовки и механички одвоено месо,
- месни производи,
- бивални мекотели,
- производи од риби,
- свежо млеко и млечни производи,
- јајца и производи од јајца,
- жабји батаци и полжави,

- топено животинско сало и чварки,
- обработени желудници, мочни меури и црева,
- желатин и
- колаген.

(2) Операторите со храна од ставот (1) на овој член поднесуваат барање за одобрување до надлежниот орган.

(3) Пред да се издаде одобрението од ставот (1) на овој член, надлежниот орган врши увид на лице место. Тој го одобрува објектот за бараните активности само доколку операторите со храна докажат дека ги исполнуваат хигиенските барања за храната и други барања утврдени со овој закон.

(4) Надлежниот орган издава времено одобрение доколку од увидот на лице место се утврди дека објектот ги исполнува сите барања за инфраструктурата и опремата. Одобрение издава само доколку при повторен увид на лице место спроведен по три месеца од издавањето на временото одобрение, се утврди дека објектот ги исполнува сите барања за одобрување. Доколку е направен очевиден напредок, но објектот сè уште не ги исполнува сите услови, надлежниот орган може да го продолжи временото одобрение, но најмногу за период од шест месеца.

(5) Надлежниот орган на сите одобрени објекти, вклучувајќи ги и оние со времено одобрение, доделува број на одобрение, на кој можат да бидат додадени кодови за да се назначат типовите на производи од животинско потекло кои се произведуваат. За промет на големо, на бројот за одобрението може да биде додаден втор број кој ги означува единиците или групи на единици производи од животинско потекло кои се продаваат или произведуваат.

(6) При спроведување на службени контроли на објектите од ставот (1) на овој член, надлежниот орган врши повторен увид и ги споредува податоците од одобрението.

(7) Одредбите од ставовите (1), (2), (3), (4) и (5) на овој член се применуваат:

1) на објекти кои почнуваат со ставање во промет производи од животинско потекло после датумот на започнувањето на примената на овој закон и

2) за време на преоден период од две години по датумот на започнувањето на примената на овој закон, на објекти кои веќе ставаат во промет производи од животинско потекло, но во однос на кои претходно немало барања за одобрување или одобрувањето било со услови поинакви од пропишаните во овој закон. Во овој случај надлежниот орган, увидот на лице место согласно со ставот (3) од овој член го извршува што е можно побргу, за да се издаде ново одобрение согласно со овој закон.

(8) Покрај одредбите од овој член операторите на храна можат да стават во промет храна меѓу датумот на влегувањето во сила на овој закон и првата наредна инспекција од надлежниот орган, доколку објектот:

1) е предмет на започната постапка за одобрување во согласност со овој член и става во промет производи од животинско потекло во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство и безбедноста на храната веднаш пред започнувањето на примената на овој закон или

2) е вид на објект за кој немало обврска за барање на одобрение пред започнувањето на примената на овој закон.

(9) Без исклучок на одредбите од ставот (7) точка 2 и одредбите од ставот (8) на овој член објект кој е предмет на одобрување во согласност со овој член нема да работи, освен доколку надлежниот орган во согласност со посебните правила за организација на службените контроли на производите од животинско потекло наменети за човекова употреба:

1) даде одобрение на објектот за работа по увидот на лице место или

2) во случај на времено одобрение на објектот.

(10) Операторите со храна од ставот (1) на овој член се должни да го известат надлежниот орган најдоцна шест месеца по датумот на започнувањето на примената на овој закон, на пропишан начин за секој објект под негова контрола во поглед на одобрувањето.

(11) Операторите со храна се должни редовно да го известуваат надлежниот орган за активностите кои се вршат во објектите, вклучувајќи пријавување на секоја значајна измена во активностите, како и за затворање на постојниот објект.

(12) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата, содржината и начинот на поднесување на барањето од ставот (2) на овој член, начинот и постапката на издавањето на одобрението на објектите од ставот (1) на овој член, како и за типот на производите и содржината на бројот на одобрението.

Член 19

Времено бришење на регистрацијата и повлекување на одобрението на објектите и операторите со храна

(1) Независно од изречените казни и санкции согласно со закон, надлежниот орган привремено ја брише регистрацијата или го повлекува одобрението на операторите со храна и објектите за една, или повеќе нивни дејности, ако се утврди дека објектот повеќе не ги исполнува пропишаните услови за вршење на тие дејности, а операторите со храна треба да гарантираат дека ќе ги отстранат неправилностите во разумен рок. Во случај на промет на големо, надлежниот орган може времено да го повлече одобрението во однос на одредени единици или групи на единици.

(2) Времено бришење на регистрацијата или на одобрението на еден објект трае додека објектот повторно не ги исполни важечките услови. Каде што таквите услови не се исполнети за време од една година ќе се примени членот 20 од овој закон.

Член 20

Бришење на регистрација или укинување на одобрението на објекти и оператори со храна

(1) Доколку надлежниот орган утврди сериозни недостатоци или повеќе пати го прекинал производството на еден објект, а операторот со храна не може да обезбеди гаранции за натамошно производство, надлежниот орган започнува постапка за бришење на регистрацијата или укинување на одобрението. Во случај на промет на големо, надлежниот орган може да го укине одобрението во однос на одредени единици или групи на единици.

(2) Надлежниот орган ја брише регистрацијата или го укинува одобрението на еден објект, за една или повеќе од неговите дејности, доколку:

1) објектот прекине една или повеќе од неговите активности;

2) се покажало дека објектот не ги исполнува условите потребни за неговите дејности за период од една година, по временото бришење на регистрацијата или повлекување на одобрението и

3) утврдил сериозни недостатоци или морал да го запре производството во објектот повторно, а операторот со храна сè уште не е во состојба да обезбеди соодветни гаранции во однос на идното производство.

(3) Операторите со храна соработуваат со надлежниот орган во согласност со овој закон и прописите за организација за вршење на службените контроли на храната. Особено операторите со храна ќе обезбедат дека објектот ќе престане да работи доколку надлежниот орган го избришал објектот од регистарот или го укинал одобрението за вршење дејност, или во случај на времено одобрение, не го продолжи истото или не издаде одобрение.

Член 21

Листа на регистрирани и одобрени објекти и оператори со храна

(1) Надлежниот орган води листи на операторите со храна и објектите кои се регистрирани или одобрени, со нивните поединечни броеви на одобрение и други релевантни информации и истите ги прави достапни на јавноста согласно со закон.

(2) Листите од ставот (1) на овој член содржат податоци за:

- 1) бројот на идентификација на објектот;
- 2) дејноста;
- 3) фирмата или називот на операторот со храна;
- 4) адресата на операторот со храна и
- 5) забелешките.

(3) Бројот на идентификација од ставот (2) точка 1 на овој член мора да го содржи:

- 1) видот на дејноста за која трговецот со храна е одобрен;
- 2) ИСО код на Република Македонија и
- 3) референтниот број под кој е регистриран од максимум осум основни нумерички знаци.

(4) Надлежниот орган ја објавува листата на регистрирани или одобрени објекти за храна на веб страницата на Министерството.

(5) Формата со релевантните информации и кодови обезбедува широка достапност на информациите кои се однесуваат на регистрирани и одобрени објекти за храна и подобра читливост на листите.

ГЛАВА III УВОЗ И ИЗВОЗ НА ХРАНА

Член 22

Увоз на храна

(1) Храната која е увезена во Република Македонија со цел да се стави во промет треба да е во согласност со барањата утврдени со закон или со барањата од соодветните ЕУ прописи или на условите кои се одредени од страна на надлежниот орган за еднакви со споменатите, или кога постои посебен договор меѓу Република Македонија и земјата извозник и со барањата кои се содржани во споменатиот договор.

(2) Операторите со храна кои увезуваат храна мора да се регистрирани или одобрени соогласно со овој закон и да ги задоволуваат општите и посебните хигиенски барања за нивниот вид на активност, да ги применат НАССР принципи и да подлежат на службени контроли во согласност со овој закон, како и да ги исполнуваат општите и посебни барања кои се однесуваат на зоонози и причинители на зоонози, резидуи, недозволен супстанции и антимикробна отпорност.

(3) Операторите со храна можат да увезуваат храна доколку:

1) земјата на испраќање, или дел од истата од кој се увезува се наоѓа на листа на земји од кои е дозволен увозот на производи, составена од страна на надлежниот орган;

2) објектот од кој бил испратен производот и во кој истиот бил добиен или подготвен, се наоѓа на листата на објекти од кои е дозволен увоз на тие производи составена од страна на надлежниот орган:

а) во случај на свежо месо, мелено месо, месни подготовки, производи од месо и механички одвоено месо, производот бил произведен од месо добиено во кланици и во објекти за расекување кои се наоѓаат на листата на објекти од кои е дозволен увоз на тие производи составена од страна на надлежниот орган или

б) во случај на бивални мекотели, ехинодерми, туникаи и морски гастроподи, областа на производство се наоѓа на листа составена од страна на надлежниот орган;

3) храната ги исполнува:

а) барањата од овој закон, вклучувајќи ги и барањата за здравствен печат и идентификациона ознака и

б) условите за увоз пропишани во согласност со закон кој ги регулира контролите при увоз на производи од животинско потекло и

4) исполнети се барањата од областа на ветеринарното законодавство за сертификати и придружни документи.

(4) Операторите со храна кои ја увезуваат храната треба да обезбедат дека:

1) производите се достапни за контрола при увоз во согласност со прописите на ветеринарното здравство;

2) увозот е во согласност со барањата од овој закон и

3) дејствата кои се под нивна контрола, а кои се случуваат по увозот, се спроведуваат во согласност со барањата утврдени во прописите кои се однесуваат на хигиена на храната.

(5) Операторите со храна кои увезуваат храна која содржи производи од растително потекло и преработени производи од животинско потекло, треба да обезбедат дека преработените производи од животинско потекло кои се содржат во таа храна ги исполнуваат барањата од ставовите (3) и (4) на овој член. Тие мора да се во можност да докажат дека истото е сторено, со помош на соодветна документација или сертификати која не мора да биде иста со онаа која е наведена во ставот (3) точка 4 од овој член.

(6) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги донесува листите на земји и објектите од кои е дозволен увозот на храна, како и ги пропишува формата и содржината на образецот на сертификатот и другите придружни документи за увезена храна, земајќи го предвид законодавството на Европската унија.

Член 23

Извоз на храна

(1) Храната која е извезена или повторно извезена од Република Македонија треба да биде во согласност со барањата од овој закон, освен ако поинаку не е предвидено од страна на надлежните органи на земјата увозник.

(2) Во околности кои не се опфатени со ставот (1) од овој член, освен во случај кога храната е штетна за здравјето, може да се извезе или повторно извезе доколку надлежните органи на Република Македонија и на земјата на дестинација се договорат, откако биле целосно информирани за причините и околностите поради кои храната не може да се стави во промет во Република Македонија.

(3) Кога одредбите од билатералниот договор склучен меѓу Република Македонија и другата земја се применливи, храната извезена од Република Македонија во таа земја треба да е во согласност со одредбите од договорот.

(4) Кога станува збор за хигиена на извезената или повторно извезената храна, операторите со храна кои извезуваат храна мора да бидат регистрирани или одобрени, да ги исполнуваат општите барања и да ги задоволуваат општите и посебните хигиенски барања за видот на активноста која ја вршат, да ги применуваат НАССР принципи и да подлежат на официјална контрола во согласност со овој закон, да ги исполнуваат општите и посебните обврски кои се однесуваат на зоонози и причинители на зоонози, резидуи, недозволените супстанции и антимиicrobialна отпорност.

Член 24

Службени контроли за увезена и извезена храна

(1) Овој закон нема да влијае врз условите за спроведување на ветеринарни контроли на храната кои се пропишани во прописите од областа на ветеринарното здравство. Како дополнително, надлежниот орган спроведува службени контроли на адитиви, означување, следливост, ирадијација на храната и материите кои се во контакт со храната.

(2) Општите правила кои се пропишани во членовите 25, 26, 27, 28 и 29 од овој закон се применуваат и при службените контроли на секоја храна.

(3) Резултатите од спроведените контроли на храната која:

1) е во царинска постапка во согласност со закон или

2) е изложена на манипулација во складови во слободни зони или слободни складови и царински складови, нема да има влијание ниту на задолженијата на операторите со храна за да се осигура дека храната е во согласност со одредбите на овој закон од моментот кога е пуштена во слободен промет, ниту да спречи вршење на натамошни службени контроли на храната.

Член 25

Постапка во случај на сомнеж

Во случај на сомнеж за неусогласеност, идентитетот, актуелната дестинација на пратката или во поглед на усогласеноста меѓу пратката и податоците на сертификатот, надлежниот орган спроведува службени контроли со цел да го потврди или елиминира сомнежот. Надлежниот орган ќе ја задржи пратката под службен надзор се додека не ги добие резултатите од таквите службени контроли.

Член 26

Активности по службените контроли на увезената храна од други земји

(1) Надлежниот орган ја задржува под службен надзор увезената храна која не е во согласност со овој закон и во договор со операторот со храна кој е одговорен за пратката ќе ги преземе следниве мерки:

1) ќе нареди уништување на таквата храна, со посебен третман во согласност со ставовите (5) и (6) од овој член или ќе ја препрати надвор од Република Македонија во согласност со членот 28 од овој закон или ќе се применат други соодветни мерки, како што е употреба на храната за цели поинакви од оние за кои храната првобитно била наменета;

2) доколку храната веќе била ставена во промет или под надзор, може да се нареди нејзино повлекување пред преземање на мерките од точката 1 на овој став и

3) со кои ќе потврди дека храната не предизвикува неповолни ефекти врз здравјето на луѓето или на животните, било директно или преку животната средина, за време на или до имплементацијата на некоја од мерките наведени во точките 1 и 2 од овој став.

(2) Ако службените контроли предвидени во членот 24 од овој закон укажат дека пратката е штетна за здравјето на луѓето или животните, или е небезбедна, надлежниот орган ќе ја стави пратката под службен надзор додека се уништи или се спроведе некоја друга соодветна мерка неопходна да се заштити здравјето на луѓето или животните.

(3) Против решението за преземање на мерките од ставовите (1) и (2) на овој член операторите со храна имаат право на жалба согласно со членот 59 од овој закон.

(4) Кога нема да дозволи влез на храна, надлежниот орган ги известува заинтересираните страни за неговите наоди и за идентификација на производите, во согласност со постапките кои се предвидени со членот 45 од овој закон и го доставува решението на царинската служба заедно со информацијата која се однесува на крајната одлука за пратката.

(5) Постапката од ставот (1) точка 1 на овој член може да вклучи:

1) третман или обработка за да се доведе храната во согласност со барањата на прописите од областа на ветеринарното здравство, или со барањата од земјата на препраќање, вклучувајќи каде што е можно и деконтаминација, но исклучувајќи го разредувањето и

2) преработка на кој било друг начин заради употреба за цели други од оние за исхрана на луѓе или животни.

(6) Надлежниот орган обезбедува посебниот третман да се одвива во објекти под негова контрола и во согласност со условите кои се пропишани во прописите од областа на ветеринарното здравство.

Член 27

Препраќање на пратките

(1) Надлежниот орган ќе дозволи препраќање на пратките, ако:

1) дестинацијата е договорена со операторот со храна кој е одговорен за пратката;

2) операторот со храна прво го известува надлежниот орган на земјата на потекло или земјата на дестинација доколку е различна, за причините и состојбите кои го спречуваат ставањето во промет на храната во Република Македонија и

3) кога земјата на дестинација не е земја на потекло, земјата на дестинација го известува надлежниот орган за нејзината подготвеност да ја прифати пратката.

(2) По правило, препраќањето треба да се изврши не подоцна од 60 дена од денот на кој надлежниот орган одлучил за дестинацијата на пратката, освен во случај кога е поведена постапка пред надлежен орган. Доколку по истекот на периодот од 60 дена пратката не се препрати, истата ќе биде уништена, освен во случај кога задоцнувањето е оправдано.

(3) До препраќање на пратките или до потврда на причините за одбивање на приемот, надлежниот орган ги задржува пратките под службен надзор.

(4) Надлежниот орган ги известува заинтересираниите страни во согласност со постапките кои се предвидени во членот 45 од овој закон, како и царинската служба и ги презема сите неопходни мерки за да обезбеди дека нема повторен влез на пратката која била одбиена во Република Македонија.

Член 28

Трошоци

Трошоците направени од страна на надлежниот орган за активностите наведени во членовите 25, 26 и 27 од овој закон се на товар на операторот со храна кој е одговорен за пратката, или неговиот застапник.

Член 29

Надлежен орган и царински служби

(1) За организирање на службените контроли, надлежниот орган и царинската служба соработуваат меѓусебе.

(2) Царинската служба е должна да:

1) ја известува ветеринарната инспекција на граничен премин за сите пратки со производи од животинско потекло кои пристигнуваат на граничниот премин и овозможува сите потребни документи да му бидат достапни на официјалниот ветеринар, а пратките ги ослободува само по завршувањето на граничните ветеринарни проверки од кои се добиени задоволителни резултати и

2) не дозволи влез на пратките со храна или нивно ракување во складови во слободни зони или слободни складови и царински складови, без претходно одобрение од страна на надлежниот орган.

(3) Ако се земени мострите, надлежниот орган ги информира царинските служби и операторите и назначува дали храната може биде ослободена пред добивањето на резултатите од извршените анализи на мострите, под услов да се обезбеди следливост на пратката.

Член 30

Сертификати за увоз

(1) Операторите со храна обезбедуваат пратките со производи од животинско потекло при увоз да се придружени со сертификати за увоз кои ги исполнуваат условите предвидени со ставот (2) од овој член. Можат да бидат употребувани и електронски документи.

(2) Сертификатот кој ја придружува пратката со производи од животинско потекло мора да ги исполнува следниве барања:

1) да биде потпишан од надлежниот орган на земјата на испраќање и заверен со службен печат. Доколку сертификатот се состои од повеќе листови секој лист мора да биде потпишан и заверен. Во случај на бродови фабрики, надлежниот орган може да го овласти капетанот на бродот да го потпише сертификатот;

2) сертификатот мора да биде напишан на службен јазик или јазикот на земјата испраќач, англиски или македонски јазик, или да биде придружен со заверен превод на македонски јазик;

3) оригиналот на сертификатот мора да ја придружува пратката при влез во Република Македонија;

4) сертификатот мора да се состои од:

а) единствен лист хартија или

б) две или повеќе страни кои се дел од единствен и неделив лист хартија или

в) неколку поврзани листови нумерирани така што означуваат одредена страна од ограничен низ;

5) сертификатот мора да има единствен идентификациски број. Кога сертификатот се состои од низа од страни, секоја страна мора да го носи овој број и

6) сертификатот треба да биде издаден непосредно пред пратката со која е поврзан да ја напушти контролата на надлежниот орган на земјата на испраќање.

(3) Со сертификацијата треба да се обезбеди дека:

1) сертификатот одговара на пратката и

2) информациите во сертификатот се точни и автентични.

(4) Сертификатот од ставот (1) на овој член, ако е потребно, може да биде и комбинација од барања за сертификација на храна и други барања.

(5) Сертификатот треба да потврди дека производи-те ги задоволуваат:

1) барањата пропишани за одредени производи согласно со овој закон или одредбите кои се еквивалентни на тие барања и

2) посебните услови за увоз утврдени во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

(6) Сертификатот може да содржи податоци кои се бараат во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство кое е од значење за јавното здравство и здравствената заштита на животните.

(7) Одредени отстапки од ставот (2) на овој член можат да бидат одобрени кога постои можност на друг начин да се добијат гаранции наведени во ставот (5) од овој член.

(8) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината на образецот на сертификатите кои ги придружуваат увезените пратки.

Член 31

Евиденција

Секое лице кое испраќа, транспортира или прима храна води евиденција за пратките која содржи податоци за видот и количината на секоја пратка, датумот на примање и испраќање, потеклото и крајната дестинација на истата. Евиденцијата треба да се чува најмалку две години и секогаш да е достапна на надлежниот орган на негово барање.

ГЛАВА IV СЛУЖБЕНИ КОНТРОЛИ НА ХРАНАТА

Оддел I

Општи обврски и принципи на службените контроли

Член 32

Општи обврски во однос на организацијата на службените контроли

(1) Надлежниот орган спроведува редовно службени контроли со соодветна фреквенција, врз основа на анализа на ризикот, а посебно за:

1) утврден ризик поврзан со животните, храната, прометот со храна, користењето на храна или кој било процес, материјал, дејност или работа кои можат да влијаат врз безбедноста на храна, здравствената заштита на животните или благосостојбата на животните;

2) документацијата за операторите со храна од извршените претходни контроли во однос на усогласеноста со овој закон или со одредбите за здравствена заштита и благосостојба на животните;

3) соодветноста на претходно извршените внатрешни проверки и

4) информациите кои можат да укажат на неусогласеност со одредбите од овој закон.

(2) Службените контроли се вршат без претходна најава, освен во случај на прегледи каде што е неопходно претходно известување на операторите со храна. Службените контроли можат, исто така, да се вршат и без да бидат испланирани.

(3) Службените контроли се вршат во сите фази на производство, обработка и дистрибуција на храна. Тие вклучуваат контроли на бизниси со храна, на користење на храна, на складирање на храна, на секој процес, материјал, супстанција, активност вклучувајќи го и транспортот на храна и на живи животни.

(4) Службените контроли се применуваат подеднакво како при ставање во промет на храна во Република Македонија, така и при увоз и извоз.

(5) Надлежниот орган ги презема сите неопходни мерки за да обезбеди производите наменети за извоз да се контролираат подеднакво, како и оние производи наменети за ставање во промет во Република Македонија.

(6) Со цел за организирање на службените контроли, надлежниот орган ќе побара операторите со храна кои имаат храна доставена од друга земја да го пријават пристигнувањето на таквата храна.

Член 33

Општи одредби за службени контроли во однос на производите од животинско потекло

(1) Операторите со храна се должни да дадат потребна помош за да се обезбеди службените контроли кои ги врши надлежниот орган да бидат ефикасно изведени, и тоа:

1) да дозволат пристап до сите објекти, простории, инсталации или друга инфраструктура и

2) да овозможат достапност до секој документ и евиденција кои ги бара надлежниот орган за процена на состојбата.

(2) Надлежниот орган спроведува службени контроли за да ја провери усогласеноста на операторите со храна со барањата на овој закон и Законот за нуспроизводи од животинско потекло.

(3) Службените контроли наведени во ставот (2) од овој член вклучуваат:

1) проверки на добрата хигиенска пракса и процена на опасностите на критичните контролни точки;

2) службени контроли од членовите 54, 55, 56, 57 и 58 на овој закон и

3) други проверки утврдени со прописите кои се донесуваат врз основа на овој закон.

(4) Со контролите на добрата хигиенска пракса треба да се докаже дека операторите со храна ги применуваат континуирано и исправно постапките особено во поглед на:

1) проверки на информации за ланецот на исхрана;

2) конструкција на објектите и одржување на просториите и опремата;

3) предоперативна, оперативна и постоперативна хигиена;

4) лична хигиена;

5) обука за хигиенски и работни постапки;

6) контрола на штетници;

7) квалитет на вода;

8) контрола на температура и

9) контроли на храната која влегува и излегува од објектот, како и секоја придружна документација.

(5) Со контролите на HACCP заснованите постапки треба да се докаже дека операторите со храна ги применуваат таквите постапки континуирано и исправно, имајќи ги предвид постапките за давање гаранции за исполнување на барањата утврдени во прописите кои се однесуваат на општите HACCP принципи, а особено треба да утврди дали постапките гарантираат дека производите од животинско потекло:

1) се во согласност со микробиолошките критериуми;

2) се во согласност со барањата за резидуи, контаминанти и забранети супстанции утврдени со овој закон и

3) не содржат физички опасности, како што се туѓи тела.

(6) Кога во согласност со членот 7 од овој закон операторот со храна користи постапки наведени во упатствата за примена на HACCP принципи, а не воспоставува свои постапки, службената контрола треба да ја опфати правилната примена на тие упатства.

(7) Верификување на усогласеноста со барањата од членот 8 на овој закон во однос на примената на идентификационите ознаки да се врши во сите објекти одобрени во согласност со членот 18 од овој закон како дополнување на верификација на усогласување со други барања за следење.

(8) При спроведувањето на контролите, надлежниот орган особено треба да:

1) одреди дали персоналот и неговите активности во објектот во сите фази на производствениот процес се во согласност со важечките барања наведени во ставот (1) од овој член. Заради контролата, надлежниот орган може да спроведе тестови за начинот на вршење на активностите на персоналот, со цел да утврди дека при нивното вршење, персоналот ги исполнува пропишаните барања;

2) ја верификува важечката евиденција на операторот со храна;

3) земе мостри за лабораториски анализи кога е неопходно и

4) ги документира извршените контроли и наодите од контролата.

(9) Природата и интензитетот на службените контроли на секој објект поединечно, зависи од проценетиот ризик. За оваа цел надлежниот орган ги проценува:

1) ризикот по здравјето на луѓето и животните;

2) во случај на клиници од аспект на благосостојба на животните;

3) видот и поврзаноста на спроведените процеси и

4) евиденцијата на операторот со храна во однос на усогласеноста со овој закон.

Член 34

Оперативни критериуми за надлежниот орган

(1) Надлежниот орган обезбедува:

1) ефективно и соодветно спроведување на службените контроли на живи животни и храна во сите фази на производство, преработка и дистрибуција;

2) персоналот кој ги спроведува службените контроли нема конфликт на интереси;

3) да има на располагање адекватен лабораториски капацитет и доволен број на соодветно квалификуван и искусен персонал, така што службените контроли и задачите за контрола ќе бидат спроведени ефективно и ефикасно;

4) да има соодветни и добро одржувани простории и опрема за да се обезбеди персоналот да ги изведува службените контроли ефективно и ефикасно;

5) да има планови за итни мерки и да е подготвен да ги спроведува таквите планови во случај на опасност и

6) операторите со храна да се обврзани да подлежат на која било инспекција спроведена во согласност со овој закон и да му помагаат на персоналот на надлежниот орган во извршувањето на нивните задачи.

(2) Надлежниот орган обезбедува ефикасна и ефективна координација меѓу сите вработени вклучени во спроведувањето на службените контроли на регионално и локално ниво вклучувајќи ги и активностите за заштита на животната средина и за здравствената заштита на луѓето и животните.

(3) Надлежниот орган обезбедува непристрасност, квалитет и конзистентност на службените контроли на сите нивоа. Критериумите од ставот (1) на овој член мора да бидат целосно почитувани од целиот персонал на кого му е доделена надлежност за спроведување на службените контроли.

(4) Кога повеќе од една организациона единица од надлежниот орган е надлежна за спроведување на службени контроли, се обезбедува ефикасна и ефективна координација и соработка меѓу нив.

(5) Надлежниот орган спроведува внатрешна контрола и подлежи на надворешна контрола и презема соодветни мерки во зависност од резултатите на контролите, за да обезбеди дека се постигнати целите на овој закон. Овие контроли се спроведуваат на независен и транспарентен начин.

Член 35

Доделување на специфични задачи поврзани со службените контроли

(1) Надлежниот орган може да им додели специфични задачи поврзани со службени контроли на едно или повеќе контролни тела назначени во согласност со ставовите (2), (3) и (4) од овој член, според листа на задачи определена од надлежниот орган.

(2) Надлежниот орган може да додели специфични задачи на одредено контролно тело само, ако:

1) постои точен опис на задачите кои може да ги врши контролното тело и се утврдени условите под кои тоа може да ги спроведува истите;

2) постои доказ дека контролното тело:

а) е стручно, има опрема и инфраструктура која е потребна за спроведување на задачите кои му се доделени;

б) има доволен број на соодветен квалификуван и искусен персонал и

в) е непристрасно и без конфликт на интереси во однос на вршење на задачите кои му се доделени;

3) контролното тело работи и е акредитирано во согласност со општите критериуми на Европските стандарди ЕН 45004 за работа на разни типови на тела кои вршат инспекција и/или други стандарди кои се однесуваат на доделените задачи, доколку се поважни;

4) лабораториите работат во согласност со стандардите наведени во членот 36 од овој закон;

5) контролното тело ги проследува резултатите од извршените контроли на надлежниот орган редовно и на барање на надлежниот орган. Доколку резултатите од контролите укажуваат на неусогласеност или постои голема веројатност за неусогласеност, контролното тело треба веднаш да го информира надлежниот орган и

6) постои ефикасна и ефективна координација меѓу надлежниот орган кој ги доделува задачите и контролното тело.

(3) Надлежниот орган кога е неопходно, организира увид или инспекции на контролните тела. Ако како резултат на увидот или инспекцијата, се покаже дека таквите тела не успеале да ги спроведат правилно задачите кои им се доделени, надлежниот орган може да го повлече назначувањето без одлагање, доколку контролното тело не успее да преземе навремено соодветни и корективни мерки.

(4) Надлежниот орган кога сака да назначи контролно тело за специфична контролна задача, за тоа треба да го извести министерот, заради добивање одобрување за назначување. Во известувањето треба особено да се наведе:

1) надлежниот орган кој ќе ја додели задачата;

2) задачата која се планира да се додели и

3) контролното тело кое треба да се назначи.

(5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува условите и начинот за назначување на контролното тело.

Член 36

Референтни лаборатории

Лабораториска поддршка за потребите на надлежниот орган за спроведување на одредбите од овој закон вршат Референтните лаборатории согласно со Законот за ветеринарно здравство.

Член 37

Методи на земање на мостри за вршење анализа

(1) Методите на земање на мостри за вршење на анализи користени при службените контроли треба да се во согласност со прописите од областа на ветеринарно здравство, или:

1) ако нема такви прописи, со одредбите од меѓународно признаени правила и протоколи, прифатени од Европскиот комитет за стандардизација - (CEN) или

2) кога одредбата од точката 1 на овој став не е применлива, со други методи кои одговараат за наменетите цели или се развиени во согласност со научни протоколи или

3) кога точките 1 и 2 од овој став не се применливи, валидација на методите за анализа може да се направи внатре во лабораторијата во согласност со меѓународно прифатен протокол.

(2) Надлежниот орган воспоставува соодветни постапки со цел да го гарантира правото на операторите со храна чии производи се предмет на земање на мостри и вршење анализи да поднесат барање за дополнително стручно мислење, без исклучок од обврската на надлежниот орган за преземање на соодветни активности во случај на итност.

(3) Особено надлежниот орган треба да обезбеди операторите со храна да можат да добијат доволен број на мостри за дополнително стручно мислење, освен кога тоа е невозможно во случај на лесно расипливи производи или поради многу мало количество на расположлив супстрат.

(4) Мострите мора да бидат земени, обележани и со нив да се постапува на таков начин со кој ќе се гарантира и аналитичката вредност во постапка пропишана согласно со закон.

(5) Секогаш кога е издадено одобрение за ставање во промет на ветеринарно-медицински производи наменети за апликација на животни чие месо или производи се наменети за човечка исхрана, надлежниот орган ќе го утврди неопходниот период на излачување меѓу последното аплицирање на ветеринарно-медицинските производи на животни под нормални услови на користење и производство на храна од такви животни

со цел да се обезбеди таквата храна да не содржи никакви резидуи кои можат да претставуваат опасност по здравјето на крајниот потрошувач.

(6) Сите позитивни наоди мора да бидат добиени или потврдени со користење на референтни методи изведени во национална референтна лабораторија.

(7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува методите за земање на мостри и за вршење на анализи, вклучувајќи ги методите на потврда или референтните методи кои се користат во случај на оспорување, критериумите за изведување, параметрите за анализи, несигурноста на методот и постапки за потврдување на методите и правилата за толкување на резултатите.

Член 38

Лица кои вршат службени контроли

(1) Надлежниот орган треба да обезбеди сите лица кои вршат службени контроли да:

1) се стекнале со соодветна обука која им овозможува да ги вршат должностите за кои се надлежни и да вршат службени контроли на соодветен начин;

2) бидат во тек со новитетите од областа за која се квалификувани и, ако е неопходно, да посетуваат редовно дополнителна обука и

3) имаат способност за мултидисциплинарна соработка.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува начинот и постапката за обуката на лицата кои вршат службени контроли.

Член 39

Транспарентност и доверливост

(1) Надлежниот орган обезбедува транспарентност во спроведувањето на неговите активности. За таа цел релевантните информации кои ги има треба да бидат достапни за јавноста, а особено:

1) информациите за вршењето на контролите и нивната ефективност и

2) информациите за ризик, во случај на сомнеж дека храната може да претставува ризик за здравјето на луѓето.

(2) Надлежниот орган презема мерки со кои ќе обезбеди неговите вработени да не откриваат информации добиени за време на преземените службени контроли кои според нивната природа се заштитени како доверливи. Заштитата на доверливоста на податоците не треба да ја спречи достапноста на информации од страна на надлежниот орган од ставот (1) на овој член. Притоа се применуваат правила за заштита на податоци од личен интерес.

(3) Информациите од ставовите (1) и (2) на овој член вклучуваат:

1) тајност на постапките за прелиминарните истраги или на сегашните законски постапки;

2) лични податоци;

3) податоци кои се однесуваат на права од интелектуална сопственост и

4) информации заштитени со закон кои се однесуваат особено на тајност, доверливост на намерите, согласно со меѓународните договори и националната одбрана.

Член 40

Контролни и верификациони постапки

(1) Надлежниот орган спроведува контроли во согласност со упатствата за внатрешни постапки, кои содржат информации и инструкции за вработените кои ги извршуваат контролите вклучувајќи ги и контролните постапки.

(2) Надлежниот орган има право на пристап до историите и документацијата на операторите со храна кога тоа е потребно, за вршење на неговите задачи.

(3) Надлежниот орган треба да воспостави постапки со кои ќе се:

1) верификува ефективност на службените контроли кои ги спроведува и

2) обезбедат корективни активности, да се преземени и постапките од ставот (1) на овој член и да се тековно ажурирани.

(4) Со цел да се зголеми ефикасноста на службените контроли надлежниот орган може да издаде и упатства кои се однесуваат на:

1) спроведување на HACCP принципи;

2) системот за менаџмент со кој работат операторите со храна имајќи го предвид исполнувањето на условите од овој закон и

3) микробиолошката, физичката и хемиската безбедност на храната.

(5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува начинот на спроведување на контролните постапки, како и упатствата за вршење службени контроли.

Член 41

Контролни активности, методи и техники

(1) Активностите поврзани со службените контроли се извршуваат со користење на соодветни контролни методи и техники како што се мониторинг, надзор, верификација, увид, инспекција, земање на мостри и вршење на анализи.

(2) Службените контроли на храна ги вклучуваат, меѓу другото, следниве активности:

1) испитување на секој контролен систем кој операторите со храна го спровеле и резултатите добиени од него;

2) инспекција на:

а) објектите на примарните производители, бизниси со храна, вклучувајќи го и нивното опкружување, простории, канцеларии, опрема, инсталации и транспортот на храната;

б) сировини, состојки, помошни и други производи користени за подготовка и производство на храната;

в) полуготови производи;

г) други материјали и предмети кои доаѓаат во контакт со храната;

д) хемиски производи употребени за чистење, дезинфекција, контрола на штетници и одржување на објектот и

ѓ) означување, презентирање и рекламирање;

3) проверки на хигиенските услови во бизниси со храна;

4) процена на постапките за добра производствена пракса, добра хигиенска пракса, добра земјоделска пракса и HACCP принципите, земајќи го предвид користењето на упатствата утврдени во согласност со закон;

5) преглед на документи и евиденција кои можат да бидат важни за процена на усогласеноста со овој закон;

6) разговори со операторите со храна и со нивниот персонал;

7) читање на вредности забележани од мерните инструменти на операторите со храна;

8) контроли извршени со инструменти на надлежниот орган за верификација на мерењата добиени од операторите со храна и

9) која било друга активност која обезбедува да се исполнат целите на овој закон.

Член 42

Записници и решенија

(1) Надлежниот орган изготвува записници и решенија за извршените службени контроли.

(2) Во записниците и/или решенијата од извршените контроли се вклучува опис на целта на службените контроли, применетите контролни методи, резултатите од службените контроли и, каде што е можно, активностите кои операторот со храна, на кој се однесува, треба да ги преземе.

(3) Надлежниот орган му обезбедува на операторот со храна, за кој се однесува, копие од записникот и/или решението од ставот (2) на овој член, а особено во случај на неусогласеност.

Член 43

Анализа на ризик

(1) За да се постигне општата цел за висок степен на заштита на здравјето и животот на луѓето, службените контроли спроведени според овој закон се вршат врз основа на анализа на ризик, во согласност со одредбите од овој член, освен каде што не е можно поради околностите или природата на мерката.

(2) Процената на ризикот се заснова на научни докази и се изведува на независен, објективен и транспарентен начин во согласност со закон.

(3) Справувањето со ризик се спроведува од надлежниот орган земајќи ги предвид резултатите од процената на ризикот, други фактори од значење и принципите на претпазливост, со цел да се постигнат општите цели на овој закон.

(4) Подигање на свеста за ризикот се спроведува или од надлежниот орган или од проценителите на ризикот, кои дејствуваат заедно или независно еден од друг и треба да имаат за цел да ја зголемат заштитата на потрошувачите со поттикнување на јавната свест и будноста на јавноста.

Член 44

Принцип на претпазливост

(1) Во посебни услови по процената на достапните информации ако е идентификувана можност за штетен ефект по здравјето на луѓето, а не постои научна потврдено, може да се преземат привремени мерки за управување со опасноста, неопходни да се обезбеди високо ниво на здравствена заштита во Република Македонија се додека не се утврдат научни докази за подетална проценка на опасноста.

(2) Мерките од ставот (1) на овој член мора да се пропорционални и ограничувачки за ставање во промет до степен кој е потребен за постигнување на високо ниво на здравствена заштита согласно со овој закон, во однос на техничката и економската остварливост и другите фактори кои се земаат како легитимни за проблематиката на која се однесуваат. Мерките се ревидираат од надлежниот орган во разумно време, во зависност од природата на утврдениот ризик по животот или здравјето на луѓето, како и видот на научните информации кои се потребни да ја објаснат научната несигурност и да спроведе поцелосна проценка на ризикот.

Член 45

Систем за брзо информирање

(1) Надлежниот орган е дел од мрежата на системот за брзо информирање која се воспоставува и работи во согласност со закон.

(2) Кога надлежниот орган има информација поврзана со постоење на сериозен директен или индиректен ризик по здравјето на луѓето кој произлегува од храна, таа информација веднаш се пријавува на националното тело за контакт од системот за брзо информирање. Надлежниот орган може да ја дополни пријавата со каква било научна или техничка информација, која ќе овозможи брза и соодветна акција за справување со ризикот.

(3) Надлежниот орган веднаш го известува националното тело за контакт од системот за брзо информирање за:

1) секоја мерка која ја преземал заради ограничување на ставање во промет или за присилно повлекување од промет или повлекување на храната со цел да се заштити здравјето на луѓето и кое бара брзо дејствување;

2) секоја препорака или договор со операторите со храна, кои доброволно или задолжително се насочени кон спречување, ограничување или наложување на посебни услови за ставање во промет или можното користење на храна земајќи ја предвид сериозноста на ризикот за здравјето на луѓето и која бара брзо дејствување и

3) секое неодобрување од страна на граничните инспекции, поврзано со директна или индиректна опасност за здравјето на луѓето, на серија, контејнер или карго пратка на храна наменета за увоз. Известувањето треба да биде придружено со детално објаснување на причините за преземената акција од надлежниот орган кое е проследено во право време, со дополнителни информации, особено кога мерките на кои е заснована пријавата, се изменети или повлечени.

(4) Кога храната која е предмет на пријавување во системот за брзо информирање е извезена, надлежниот орган ја информира земјата примач.

(5) Надлежниот орган дејствува брзо и води евиденција за спроведените активности или преземените мерки по добивањето на пријавата и дополнителните информации доставени до него со системот за брзо информирање.

(6) Информациите достапни на членките на мрежата, кои се однесуваат на ризикот по здравјето на луѓето предизвикани со храна, треба да бидат достапни до јавноста во согласност со принципите за информирање од ставот (2) на овој член. Јавноста има пристап до информациите за идентификација на производот, природата на ризикот и преземените мерки.

(7) Надлежниот орган презема мерки со кои ќе обезбеди вработените да не ги откриваат информациите добиени за целите на овој член кои, заради својата природа се доверливи во оправдани случаи, освен за информации кои мораат да бидат јавни, доколку така бараат условите, со цел да се заштити здравјето на луѓето.

(8) Заштитата на доверливоста не треба да го спречи проследувањето на информациите важни за ефективност на надзорот на прометот и спроведувањето на мерки во областа на храната. Кога надлежниот орган добива информации заштитени како доверливи треба да обезбеди нивна заштита во согласност со ставот (1) од овој член.

Член 46

Итни мерки

Кога храната која е произведена во Република Македонија или е увезена претставува можен сериозен ризик за здравјето на луѓето, здравјето на животните или за животната средина и дека таквата опасност не може да биде запрена со задоволителни резултати при спроведување на активности од страна на надлежниот орган, веднаш презема мерки во зависност од тежината на ситуацијата:

1) во случај на храна произведена во Република Македонија:

а) забранува ставање во промет или користење на храната која е во прашање;

б) определува посебни услови за храната која е во прашање и

в) кои било други соодветни мерки и

2) во случај на увоз на храна:

а) забранува увоз на храната која е во прашање од земјата или дел од земјата извозник, односно од земјата низ која таа храна транзитира;

б) определува посебни услови за храната која е во прашање која се увезува од земја или дел од странската земја и

в) кои било други соодветни мерки.

Член 47

Консултации со други национални служби

Надлежниот орган редовно се консултира и координира со други органи и институции од областа на хигиената на храната или друга област која е опфатена со овој закон која може да има значајно влијание врз јавното здравство.

Член 48

Општ план за справување со кризи и план за итни мерки

(1) Надлежниот орган, во соработка со други органи и институции од членот 47 на овој закон, изготвува општ план за справување со кризи од областа на безбедност на храната.

(2) Во општиот план се наведуваат ситуации кои вклучуваат директен или индиректен ризик од храна врз здравјето на луѓето за кој има мала веројатност да биде превениран, елиминиран или редуциран на прифатливо ниво врз основа на закон или со кој ризик не може соодветно да се управува само со примена на одредбите од членот 46 на овој закон.

(3) Со општиот план од ставот (1) на овој член се утврдуваат и практичните постапки за справување со кризи, вклучувајќи ги и начелата за транспарентност кои треба да се применат, како и стратегијата на комуникација.

(4) За спроведување на општиот план за справување со кризи од ставот (1) на овој член надлежниот орган изготвува оперативни планови со мерки кои треба да се спроведат без одлагање, кога е утврдено дека храната претставува ризик за луѓето директно или преку околината.

(5) Со плановите за итни мерки се определуваат:

- 1) административните служби кои ќе бидат вклучени;
- 2) нивните овластувања и одговорност и
- 3) начинот и постапките за размена на информации меѓу засегнатите страни.

(6) Надлежниот орган врши измена на плановите за итни мерки во поглед на организацијата и врз основа на искуството, вклучувајќи го и искуството здобиено при вежбите на симулација.

(7) Ако е потребно да се спроведат други мерки врз основа на закон, тие мерки треба да се усогласат со плановите за итни мерки за да се обезбеди дека плановите се во согласност со општиот план за справување со кризи од ставот (1) на овој член. Во тие планови треба да се наведе и улогата на сите ангажирани лица во објектите и за спроведување на плановите за итни мерки.

(8) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску го пропишува начинот за изготвување на плановите за итни мерки за храна која претставува ризик по здравјето на луѓето.

Член 49

Единица за справување со кризи

(1) Во случај кога надлежниот орган ќе утврди постоење на директен или индиректен ризик од храна врз здравјето на луѓето кој не може да биде превениран, елиминиран или редуциран на прифатливо ниво во согласност со закон или кој не може адекватно да биде управуван само со примена на одредбите од членот 46 на овој закон, веднаш ја известува Владата на Република Македонија.

(2) Надлежниот орган, без одлагање, формира единица за справување со кризи во која, ако е потребно, учествуваат и други надлежни државни органи кои ќе овозможат научна и техничка помош.

(3) Единицата за справување со кризи е одговорна за собирање и оценување на соодветни информации и идентификување на можностите за превенирање, елиминирање или намалување на прифатливо ниво на ризикот по здравјето на луѓето што е можно поефективно и најбрзо.

(4) Единицата за справување со кризи може да побара помош од секое физичко или правно лице чии знаења и вештини се неопходни за ефективно справување со кризата.

(5) Единицата за справување со кризи ја информира јавноста за сите настанати ризици и мерките кои се преземаат.

Член 50

Повеќегодишен контролен план

Со цел да се обезбеди ефикасно спроведување на службените контроли во однос на хигиената на храната, здравствената заштита и благосостојбата на животните во согласност со овој закон, надлежниот орган донесува единствен интегриран повеќегодишен контролен план во согласност со одредбите од членовите 51 и 52 на овој закон.

Член 51

Начела за подготовка на повеќегодишен контролен план

(1) Повеќегодишниот контролен план содржи општи информации за структурата и организацијата на системот за контролата на храната, здравствената заштита на животните и нивната благосостојба, а посебно:

1) стратешки цели на планот, како и приоритет за контрола и алокација на средства кои се однесуваат на истите;

2) категоризација на ризикот за активностите;

3) назначување на надлежни органи и нивните задачи на централно, регионално и локално ниво, како и средства потребни за извршување на истите;

4) основната организација и управување со службените контроли на национално, регионално и локално ниво, вклучувајќи ги и службените контроли на индивидуални објекти;

5) систем на контрола применет во различни делови во синџирот за производство на храна и координиран меѓу различни служби на надлежниот орган одговорни за службените контроли;

6) кога е можно делегирање на задачите на контролни тела;

7) методи за утврдување на усогласеноста со оперативните критериуми наведени во членот 34 став (2) од овој закон;

8) обука на лицата кои ги вршат службените контроли наведени во членот 38 од овој закон;

9) документирање на постапките наведени во членовите 40 и 42 од овој закон;

10) организација и постапување според плановите за итни мерки при појава на болести кај животните и алиментарни заболувања, инциденти со контаминација на храна и други ризици по здравјето на луѓето и

11) организација, соработка и заедничко помагање со другите државни органи.

(2) Повеќегодишниот контролен план може да се менува во текот на спроведувањето. Измените можат да бидат направени во поглед на:

1) ново законодавство;

2) појавата на заканувачки болести или други ризици по здравјето на луѓето;

3) значајни промени во структурата, управувањето или работата на надлежниот орган;

4) резултатите од службените контроли;

5) измена на насоките наведени во членот 52 од овој закон;

6) научни откритија и

7) исходот на внатрешен или надворешен увид или инспекции.

Член 52

Насоки на повеќегодишниот контролен план

(1) При изготвувањето на повеќегодишниот контролен план треба да се има предвид следново:

1) да промовира постојан, севкупен и интегриран пристап на службените контроли на храна, законодавството за здравствената заштита и благосостојба на животните и да ги опфати сите области и сите фази од синџирот на храна вклучувајќи го и увозот;

2) да идентификува приоритети врз основа на ризикот и критериумите за категоризација на ризикот од преземените активности и најнефективните контролни постапки;

3) да идентификува други приоритети за најнефективни контролни постапки;

4) да идентификува фази на производство, преработка и дистрибуција на храна;

5) да промовира примена на најдобри практики во сите нивоа на системот на контрола;

6) да промовира развој на ефективни контроли на системот на следливост;

7) да го насочува развојот на системот за евидентирање на извршените контроли и резултатите од нив;

8) да упатува на примена на усвоените меѓународни стандарди и препораки во поглед на организацијата и работењето на јавните служби;

9) да определува критериуми за вршење на увид наведени во членот 34 од овој закон;

10) да ја определува содржината на годишниот извештај и информациите кои треба да ги содржи во согласност со членот 53 од овој закон и

11) да ги наведе главните индикатори врз основа на кои ќе се изврши процената на повеќегодишниот контролен план.

(2) Кога е потребно, насоките од ставот (1) на овој член можат да се изменат во зависност од анализите направени врз основа на извештаите подготвени во согласност со членот 53 од овој закон.

Член 53

Годишен извештај

(1) Една година од почетокот на спроведувањето на повеќегодишниот контролен план, последователно и секоја следна година, надлежниот орган му доставува на министерот извештај во кој се наведуваат:

1) сите измени направени врз повеќегодишниот контролен план имајќи ги предвид одредбите од членот 51 на овој закон;

2) резултатите од контролите и увидите спроведени во претходната година врз основа на одредбите од повеќегодишниот контролен план;

3) видот и бројот на идентификувани случаи на несогласеност и

4) активностите за обезбедување на ефективно дејствување на повеќегодишните контролни планови, вклучувајќи ги спроведените активности и добиените резултати.

(2) Имајќи го предвид исходот од контролите и други соодветни информации, надлежниот орган во рамките на извештајот од ставот (1) на овој член дава препорака на министерот во однос на:

1) можностите за подобрување на системот на службена контрола и увид, вклучувајќи ја целта, управувањето и спроведувањето;

2) посебните контроли кои се вршат во одделни делови во синџирот на производство на храна или активности, без оглед дали истите се опфатени со повеќегодишните контролни планови и

3) координирани планови наменети за посебни цели.

(3) Повеќегодишните контролни планови и соодветните насоки, каде што е потребно, се менуваат врз основа на заклучоците и препораките содржани во извештајот.

Оддел II

Службена контрола на свежо месо, бивални мекотели, производи од риба, сурово млеко и млечни производи

Член 54

Службена контрола на свежо месо

(1) Надлежниот орган обезбедува службените контроли на свежото месо да се вршат во согласност со ставовите (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8) и (9) од овој член.

(2) Официјалниот ветеринар врши инспекција во кланици, објекти за манипулирање со дивеч и објекти за расекување кои ставаат во промет свежо месо, во согласност со прописите кои ги регулираат општите и посебните услови кои се однесуваат на:

1) информации за синџирот на храна;

2) инспекција пред колењето на животните;

3) благосостојба на животните;

4) инспекција после колењето на животните;

5) специфичен ризичен материјал и други нуспроизводи и

6) лабораториски тестирања.

(3) Ставањето на здравствен печат на труповите на домашните чапункари и копитари, сите цицачи одгледувани како дивеч, освен зајаци, крупен одгледуван дивеч, како и полутки, четвртинки и половинки расечени на три дела, се врши во кланици и објекти за манипулација со дивеч во согласност со овој закон. Здравствениот печат го става официјален ветеринар или друго лице под одговорност на официјалниот ветеринар, кога при службена контрола не се утврдени недостатоци кои го прават месото неисправно за човечка исхрана.

(4) По извршените контроли од ставовите (2) и (3) на овој член, официјалниот ветеринар презема соодветни мерки, а посебно за:

1) проследувањето на резултатите од инспекцијата;

2) одлуки кои се однесуваат на информации за синџирот на храна;

3) одлуки кои се однесуваат на живи животни;

4) одлуки кои се однесуваат на благосостојба на животните и

5) одлуки кои се однесуваат на месо.

(5) Официјалните ветеринарни техничари можат да му помагаат на официјалниот ветеринар при вршењето на контролите во согласност со Законот за ветеринарно здравство. Во тој случај тие одговараат за својата работа.

(6) Надлежниот орган:

1) обезбедува доволен број на вработени за вршење на службените контроли согласно на одредбите за фреквенција на контроли во согласност со закон и

2) во согласност со принципот на процена на ризик, врши процена на бројот на својот кадар потребен на линијата за колење во секоја кланица, кој треба да биде доволен за спроведување на одредбите од овој закон.

(7) Надлежниот орган може да дозволи персонал од кланицата да помага при вршењето на службените контроли при изведувањето на одредени посебни задачи, вклучувајќи земање на мостри и тестирања, под надзор на официјален ветеринар, при контрола на месо од живина и зајаци во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство. Во тој случај надлежниот орган обезбедува персоналот, кој изведува такви задачи, да:

1) е квалификуван и да ја поминал обуката во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство;

2) работи независно од персоналот во производство и

3) го известува официјалниот ветеринар за сите недостатоци.

(8) Надлежниот орган обезбедува официјалните ветеринари и официјалните ветеринарни техничари да бидат квалификувани и да поминале низ обука во согласност со Законот за ветеринарно здравство.

(9) По исклучок од ставот (7) точка 1 на овој член перосналот од кланици, овластен од надлежниот орган да изведува посебни задачи, треба да помине исти обуки, како и официјалните ветеринарни техничари за посебните задачи за кои се овластени, без да полагаат ист испит на проверка на знаењата како официјалните ветеринарни техничари. Надлежниот орган треба да обезбеди доволно вакви обуки пред да го овласти персоналот од кланиците да ги врши посебните задачи.

(10) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува начинот и постапката за:

- службените контроли кои ги вршат официјалните ветеринари во кланиците, објекти за манипулација со дивеч и објекти за расекување кои ставаат во промет свежо месо,
- ставање на здравствен печат на труповите на домашните чапункари и копитари, сите цицачи одгледувани како дивеч освен зајаци, крупен одгледуван дивеч, како и полутки, четвртинки и половинки расечени на три дела,
- асистенцијата на официјалните ветеринари од страна на официјалните ветеринарни техничари,
- земање на мостри и тестирање,
- обука на официјалните ветеринари, официјалните ветеринарни техничари и персонал од кланиците и
- неопходниот персонал за вршење на службени контроли и бројот на службените контроли, потребниот персонал од кланиците овластени да ги помагаат на официјалните ветеринари при вршењето на службените контроли при преглед на свежо месо од живина и зајаци.

Член 55

Службени контроли на бивални мекотели

(1) Надлежниот орган обезбедува производството и ставањето во промет на бивални мекотели, ехинодерми, туникати и гастроподи да е во согласност со овој закон.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува начинот и постапката за вршење на службена контрола на бивални мекотели, ехинодерми, туникати и гастроподи.

Член 56

Службени контроли на производи од риба

(1) Надлежниот орган обезбедува службените контроли на производи од риба да се во согласност со овој закон.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува начинот и постапката за вршење на службена контрола на производи од риба.

Член 57

Службени контроли на млеко и производи од млеко

(1) Надлежниот орган обезбедува службените контроли на млеко и производи од млеко да се во согласност со закон.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува начинот и постапката за вршење на службена контрола на млеко и производи од млеко.

Член 58

Службени контроли на други производи од животинско потекло

(1) Надлежниот орган обезбедува службените контроли на другите производи од животинско потекло да се во согласност со закон.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува начинот и постапката за вршење на службена контрола на другите производи од животинско потекло.

Член 59

Активности во случај на неусогласеност

(1) Кога надлежниот орган ќе утврди неусогласеност со овој закон, презема мерки со кои ќе обезбеди операторот со храна да ја отстрани неусогласеноста. При одлучувањето кои мерки да бидат изречени, надлежниот орган ја зема предвид природата на неусогласеноста и податоците од евиденцијата за констатираните неусогласености од претхоното работење на операторот со храна.

(2) Мерките од ставот (1) на овој член, каде што е соодветно, вклучуваат:

1) наложување на мерки за санитација или други неопходни корективни мерки за да се обезбеди безбедност на производите од животинско потекло и усогласеноста со прописите за безбедност на храна, јавно здравство и здравствена заштита на животните;

2) ограничување или забрана за ставање во промет, увоз и извоз на храна;

3) надзор на храна и, ако е потребно, наредба за повлекување и/или уништување на храна;

4) овластување за употреба на храната за друга намена од онаа за која првобитно била наменета;

5) забрана за вршење на дејност на операторот со храна или затворање на цел или дел од објектот за одреден временски период;

6) времено повлекување или укинување на одобрението за објектот;

7) мерки наведени во членот 26 од овој закон за пратки од увоз и

8) други мерки за кои надлежниот орган смета дека се соодветни.

(3) Во случаите од ставот (2) на овој член надлежниот орган на операторот со храна или негов претставник му доставува:

1) решение со изречените мерки во согласност со ставовите (1) и (2) од овој член, со објаснување за причината за таквата одлука и

2) поука за правото на жалба по однос на решението и рокот за поднесување на жалбата.

(4) Кога е можно, надлежниот орган го известува надлежниот орган на земјата испраќач за донесеното решение.

Член 60

Прилагодување на мерки

(1) Надлежниот орган, без да ги доведе во прашање целите на овој закон, во согласност со ставот (2) од овој член усвојува посебни мерки за прилагодување кон условите за службени контроли.

(2) Посебните мерки од ставот (1) на овој член:

1) имаат за цел да:

а) овозможат непречена примена на традиционални методи во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храна;

б) ги приспособат потребите на операторите со храна со одредбите на овој закон или

в) да дозволат одвивање на пилот проекти кои усвојуваат нови пристапи на контрола на хигиена на месото и

2) се однесуваат на следниве елементи:

а) информации за синџирот на храна и

б) присуството на вработените на надлежниот орган во објектите за храна.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува посебните мерки за прилагодување на службени контроли.

Оддел III**Надзор и контрола на резидуи и недозволен супстанции, зоонози, причинители на зоонози и анти-микробна отпорност****Член 61****План за надзор и мониторинг на резидуи и недозволен супстанции**

(1) Мониторинг над одгледувањето на животни и примарното производство од животинско потекло се врши заради откривање на присуство на резидуи, недозволен супстанции кај живи животни, нивни екскрети и телесни течности, ткива и производи од животинско потекло.

(2) Секоја година надлежниот орган изготвува план за мониторинг на резидуи и недозволен супстанции кај живи животни, нивни екскрети и телесни течности, ткива и производи од животинско потекло. Овој план може да биде дел од повеќегодишниот план утврден со членот 50 од овој закон.

(3) Со планот од ставот (2) на овој член:

1) се обезбедува откривање на групи на резидуи или супстанции според типот на животното;

2) се наведуваат мерките за откривање на присуство на:

а) супстанциите од точката 1 на овој став кај живи животни, во водата за напојување, добиточната храна и сите места каде што животните се размножуваат и чуваат и

б) резидуи на супстанциите од алинејата 1 на оваа точка, кај живи животни, нивни екскрети и телесни течности, ткива и производи од животинско потекло, млеко, јајца и мед и

3) се обезбедува согласност со прописите за земање на мостри и дозволеното максимално ниво на резидуи во согласност со закон.

(4) Планот од ставот (2) на овој член содржи:

1) прописи со кои се определуваат супстанциите, нивното одобрување и забрана, дистрибуцијата и ставањето во промет, како и начинот на спроведување на постапките;

2) организација на надлежниот орган, со детали за видот и капацитетот на телата вклучени во спроведување на планот;

3) одобрени лаборатории со детали за нивниот капацитет за испитување на мострите;

4) нивото на толеранција за одобрени супстанции за кои максимално ниво на резидуи не е утврдено со закон;

5) листа на супстанции кои се откриваат, методи на анализа, стандарди за толкување на резултатите и бројот на мостри кој треба да биде земен со објаснување за причината за земање на предвидениот број на мостри;

6) бројот на мостри земен во однос на бројот на животни од различни видови закрани во претходната година во согласност со бројот на мостри и фреквенцијата за земање на истите согласно со овој закон;

7) постапката со земените мостри и правилата кои се однесуваат на водењето на евиденција за истите и

8) видот на мерките изречени од страна на надлежниот орган за животни и производи кај кои биле откриени резидуи.

(5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува начинот и постапките за мониторинг и контрола на резидуи и недозволен супстанции.

Член 62**Службени контроли на резидуи и недозволен супстанции**

(1) Покрај проверките при спроведувањето на планот за мониторинг на резидуи и недозволен супстанции наведен во членот 61 од овој закон, надлежниот орган може да спроведува службени контроли по случаен избор, и тоа:

1) за време на производство, постапување, складирање, транспорт, дистрибуција, продажба и набавка на супстанции утврдени со закон;

2) во секоја фаза на производство и дистрибуција на добиточна храна и

3) во секоја фаза на производство на животни и сировини од животинско потекло утврдено со овој закон.

(2) Контролите од ставот (1) на овој член мора да се спроведат со цел да се открие поседување и присуство на забранети супстанции кои се наменети за примена при товење или недозволен третман на животни.

(3) Кога постои сомневање за измама и во случај на позитивен резултат на контролите од ставот (1) на овој член, се применуваат одредбите од членот 64 на овој закон.

(4) Бројот на прегледите направени во клиниките или на местото на прва продажба на аквакултура и производи од риба може да биде намалено ако одгледувалиштето на потекло или поаѓање припаѓа на мрежата за епидемиолошки надзор или систем за мониторинг на квалитет кој е на сила во согласност со закон.

(5) Прегледите кои се однесуваат на мониторинг и контрола на резидуи и недозволен супстанции од овој член ги врши надлежниот орган без претходна најава. Сопственикот или негов претставник е должен да му помага на официјалниот ветеринар или овластените лица при вршењето на службените контроли пред колене на животните и други манипулации проценети како неопходни.

Член 63**Општи обврски на надлежниот орган во однос на контрола на резидуи и недозволен супстанции**

(1) Кога постои сомневање за недозволен третман, надлежниот орган:

1) бара од сопственикот или лицето одговорно за животните или докторот по ветеринарна медицина одговорен за истите да ја даде на увид документацијата која го оправдува третманот и

2) кога ваквото испитување ќе потврди недозволен третман, или употреба на недозволен супстанции или употреба или кога постои основа за сомневање за нивна употреба, ќе спроведе:

а) преглед на лице место на животните на одгледувалиштето на потекло или поаѓање со цел да открие употреба или траги на импланти, при што може да се земаат и мостри;

б) прегледи за откривање на супстанции чија употреба е забранета, проверки на недозволен супстанции или производи каде што животните се одгледувани, чувани или товени или одгледувалиштето на потекло или поаѓање. За таа намена неопходно е да се земат службени мостри на водата за напојување и добиточната храна;

в) прегледи на лице место на добиточната храна на одгледувалиштата на потекло или поаѓање, водата за напојување или за аквакултура и водата во која тие се чуваат;

г) прегледи наведени во членот 62 став (1) точка 1 од овој закон и

д) преглед неопходен да се разјасни потеклото на недозволените супстанции или производи или потеклото на третираните животни.

(2) Кога максимално дозволеното ниво е надминато, надлежниот орган ќе спроведе мерки или ќе изврши испитувања кои се неопходни во однос на наодите кои се во прашање.

Член 64**Мерки во случај на позитивен резултат**

(1) Во случај на откривање на резидуи или недозволен супстанции се применуваат следниве мерки:

1) надлежниот орган наложува доставување на увид:

а) податоци за идентификација на одгледувалиштето на потекло или поаѓање и

б) поединости за испитувањата и резултатите од нив. Ако контролата покаже потреба од испитување или преземање на други мерки во други земји, надлежниот орган ќе го извести надлежниот орган на таа земја;

2) надлежниот орган:

а) врши испитување на одгледувалиштата на потекло или поаѓање, за да ги открие причините за присуство на резидуи;

б) во случај на недозволен третман, врши испитување на потеклото или изворите на супстанции или производи во фаза на производство, манипулација, складирање, транспорт, примена, дистрибуција или продажба и

в) врши други испитувања за кои смета дека се неопходни и

3) животните од кои биле земен мостри мора да се јасно идентификувани. Тие не смеат да го напуштат одгледувалиштето се додека резултатите од прегледот не се официјални.

(2) Кога е утврден недозволен третман, надлежниот орган ги става животните под службен надзор. Сите животни мора да имаат службена ознака за идентификација и да е земен соодветен број на мостри од статистички репрезентативен број на животни.

(3) Кога постои доказ за присуство на резидуи или недозволен супстанции или производи во ниво поголемо од максимално дозволеното, надлежниот орган спроведува испитување на одгледувалиштето на потекло или поаѓање, за да открие зошто е надминато дозволеното ниво. Во согласност со резултатите од тоа испитување, надлежниот орган ги презема сите неопходни мерки за безбедност на јавното здравство кои можат да вклучат забрана за изнесување на животните од одгледувалиштето или забрана за изнесување на производи од одгледувалиштата или објектот за одреден временски период.

(4) Во случај на повторување на неправилностите во однос на максималното ниво на резидуи кога во промет се ставени животни или производи од страна на одгледувач или преработувачки објект, надлежниот орган врши засилени прегледи на животните и производите кои доаѓаат од истите за период од најмалу шест месеца. Производите или труповите се задржуваат до добивањето на официјални резултати од испитувањето на мострите. Со добивањето на резултатите кои покажуваат надминување на дозволеното максимално ниво на резидуи во производите и труповите, истите се прогласуваат за неупотребливи за човечка исхрана.

(5) Кога испитувањата потврдиле дека сомневањата се основани, трошоците кои произлегуваат од анализите направени во согласност со овој член се на товар на сопственикот или лицето кое е одговорно за животните или производите.

(6) Трошоците кои произлегуваат од уништувањето на животните кај кои е утврден позитивен резултат или животни за кои се смета дека се позитивни во согласност со членот 65 од овој закон се на товар на сопственикот на животните без право на надоместот на штета или компензација.

Член 65

Мерки во случај на прекршок и мерки на претпазливост

(1) Кога недозволен супстанции или производи се најдени во сопственост на лица кои не се овластени да ги применуваат, недозволените супстанции или производи мора да бидат ставени под службен надзор се до преземањето на соодветни мерки од страна на надлежниот орган, без оглед на можните изречени санкции на прекршителите.

(2) За време на периодот во кој животните се под забрана за движење како што е наведено во членот 64 од овој закон, животните на одгледувалиштата под надзор не смеат да го напуштат одгледувалиштето на потекло или да бидат предадени на друго лице освен под службен надзор. Надлежниот орган презема мерки на претпазливост во зависност од природата на супстанцијата или супстанциите кои биле идентификувани.

(3) Ако по земањето на мостри во согласност со членот 37 од овој закон, се потврди недозволен третман, сите животни или животните кои се позитивни, без одлагање ќе бидат упатени во назначена клиника придружени со ветеринарен сертификат. Животните кои се заклани во целост ќе бидат отстранети во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство. Дополнително мора да бидат земен мостри, на трошок на сопственикот, од сите животни во одгледувалиштето каде што се вршени прегледите и за кои се смета дека можат да бидат сомнителни.

(4) Ако половина или повеќе од земените репрезентативни мостри во согласност со членот 64 од овој закон се позитивни, на одгледувачот му се овозможува да избере испитување на сите сомнителни животни во одгледувалиштето или сите животни да бидат упатени на колење.

(5) Во период од најмалу 12 месеца одгледувалиштето, односно одгледувалиштата во сопственост на ист сопственик ќе бидат предмет на засилени прегледи за присуство на детектираните резидуи. Каде што е воспоставен организиран систем за внатрешна контрола истиот ќе биде повлечен во тој период од страна на надлежниот орган.

(6) Во зависност од утврдените неправилности, одгледувалиштата или објектите кои ги снабдуваат засегнатите одгледувалишта ќе бидат изложени на дополнителни прегледи покрај наведените во членот 62 став (1) од овој закон, со цел да се открие потеклото на недозволените супстанции. Истото ќе се применува на сите одгледувалишта и објекти кои пламираат животни или добиточна храна и се сметаат како одгледувалишта на потекло или поаѓање.

Член 66

Мерки кои се применуваат во клиниките

Официјалниот ветеринар во клиника мора:

1) ако се посомнева или има доказ дека животните биле изложени на недозволен третман или дека недозволен супстанции или производи се употребени:

а) да обезбеди животните да бидат заклани одделно од другите пратки на животни кои пристигнале во клиниката;

б) да ги заплени труповите и внатрешните органи и да изврши соодветно земање на мостри за откривање на недозволените супстанции и

в) ако се добиени позитивни резултати, да го отстрани месото во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство, без надоместок на штета, во согласност со членот 65 од овој закон;

2) ако се посомнева или има доказ дека животните биле изложени на недозволен третман, а не е запазен периодот на излучување од организмот, го одложува колењето на животните, се додека не се постигне дозволеното ниво на резидуи во организмот. Овој период во никој случај не смее да биде помал од пропишаниот период на излучување на таа супстанција или периодот назначен од страна на производителот за кој добил одобрение. Во итни случаи, поради благосостојба на животното или кога инфраструктурата или опремата во клиниката е таква да не може да се изврши одвоено колење, животните можат да бидат заклани и пред завршувањето на периодот за забрана на колење. Во тој случај месото и внатрешните органи ќе бидат задржани до добивањето на резултатите од службената контрола од страна на официјалниот ветеринар. Само месо и внатрешни органи кои содржат резидуи под дозволеното максимално ниво можат да бидат употребени за човечка исхрана и

3) да ги прогласи за неупотребливи за човечка исхрана труповите и производите кај кои се пронајдени резидуи над максималното дозволено ниво пропишано со закон.

Член 67

Мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози

(1) Надлежниот орган прибира соодветни и компаративни податоци со цел да ги идентификува и карактеризира опасностите, да ја процени изложеноста и да го утврди ризикот поврзан со зоонози и предизвикувачи на зоонози.

(2) Мониторинг ќе се врши во сите фази на синцирот на храна, која фаза е најсоодветна за дадената зооноза и предизвикувачи на зоонози, особено:

1) на ниво на примарно производство и/или

2) во други фази на синцирот на храна, вклучени во производството на храна и добиточна храна.

(3) Надлежниот орган ги определува зоонозите и предизвикувачите на зоонози кои редовно или во зависност од епидемиолошката состојба, ќе бидат вклучени во мониторингот.

(4) При донесувањето на одлуката кои зоонози или предизвикувачи на зоонози определени согласно со ставот (3) од овој член ќе бидат вклучени во мониторингот, надлежниот орган ќе ги земе предвид следниве критериуми:

1) нивното појавување кај животните и луѓето, храната и добиточната храна;

2) сериозноста на последиците кои ги предизвикуваат врз луѓето;

3) економските последици од медицинската нега на луѓето и здравствената заштита на животните и економските последици за операторите со храна и добиточна храна и

4) епидемиолошките состојби кај луѓето и животните, храната и добиточната храна.

(5) Мониторингот ќе се заснова врз постоечките системи за мониторинг во земјата. Но, ако има потреба податоците да се собираат или споредат на поедноставен начин, можат да се донесат детални прописи за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози наведени во ставот (3) од овој член, при што ќе се земат предвид постоечките правила на здравствена заштита на животните, хигиена на храна и преносливите болести на луѓето. Овие детални правила ќе ги одредат минималните барања за мониторинг на одредени зоонози или предизвикувачи на зоонози. Тие особено можат да ги наведат:

1) популациите или субпопулациите на животни или фази во синцирот на храна кои треба да бидат опфатени со мониторингот;

2) природата и видот на податоците кои се собираат;

3) дефинирањето на одделните случаи;

4) шемите за земање на мостри кои ќе се употребуваат;

5) лабораториските методи кои ќе се употребуваат при испитувањата и

6) фреквенцијата на поднесувањето на извештаи, како и упатствата за поднесување на извештаите.

(6) Ако собраните податоци добиени при редовен мониторинг во согласност со овој член не се доволни, надлежниот орган може да донесе координирани мониторинг програми за една или повеќе одредени зоонози или предизвикувачи на зоонози, особено кога постои посебна потреба за истите, за процена на ризикот или за поставување на основни вредности во однос на зоонозите или предизвикувачите на зоонози.

(7) Ако е донесена координирана мониторинг програма, се прават посебни референци за зоонози или за причинители на зоонози за кои се верува или е документирано дека се најзастапени кај одделните видови на животни.

(8) При донесувањето на координираната мониторинг програма, надлежниот орган ќе ги земе предвид основните правила наведени со закон.

(9) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство изготвува и ја надополнува листата на зоонози и предизвикувачи на зоонози кои ќе бидат редовно предмет на мониторингот или во согласност со епидемиолошката состојба.

Член 68

Мониторинг на антимикробната отпорност

(1) Надлежниот орган врши мониторинг на антимикробната отпорност со цел да обезбеди усогласеност со барањата пропишани со овој закон за да се овозможи добивање на компаративни податоци за појавата на антимикробна отпорност кај предизвикувачите на зоонози, доколку тие претставуваат закана за јавното здравство или други предизвикувачи.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува начинот и постапките за мониторинг на антимикробната отпорност.

Член 69

Епидемиолошки испитувања на појави на алиментарни заболувања

(1) Надлежниот орган ќе обезбеди по добивањето на информациите од страна на операторот со храна во согласност со членот 4 став (4) од овој закон, храната или моштра од истата да е сочувана на начин кој ќе овозможи испитување во лабораториите или испитувања на алиментарни заболувања.

(2) Надлежниот орган ќе ја испита појавата на алиментарните заболувања во соработка со органите на државната управа надлежни од областа на здравството. Испитувањата ќе обезбедат податоци за епидемиолошкиот профил, храната која можеби не е безбедна и потенцијалните причини на појавата на болест.

(3) Испитувањата ќе вклучат епидемиолошки и микробиолошки студии и збиен извештај за резултатите добиени од испитувањата кои ги содржи следниве информации:

1) вкупниот број на појави на алиментарни заболувања во текот на годината;

2) бројот на смртни случаи кај луѓе и заболувања кај тие појави;

3) предизвикувачите на појави на болести, вклучувајќи ги, каде што е можно, серотиповите и друг дефинитивен опис на предизвикувачите. Кога идентификацијата на предизвикувачот не е можна, треба да се наведе причината поради која не може да се направи идентификација;

4) неисправната храна наведена при појавата на болеста и други потенцијални извори;

5) идентификување на местото каде што храната била произведена, набавена, порачана и конзумирана и

6) дополнителни фактори, како на пример, недостаток на хигиена во производството.

(4) Одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член се применуваат без оглед на постојните одредби за безбедност на производот, рано предупредување и систем на мерки за превенција и контрола на преносливи болести кај луѓето, хигиена на храна и општите барања согласно со закон, особено оние кои се однесуваат на итните мерки и постапки за повлекување на храната од промет.

(5) Министерот во согласност со министерот за здравство, поблиску ги пропишува начинот и постапките за епидемиолошки испитувања на болести преносливи со храна.

Член 70

Процена на трендовите и изворите на зоонози, предизвикувачи на зоонози и антимикробната отпорност

(1) Надлежниот орган извршува процена на изворите и причинителите на зоонози и антимикробната отпорност. Секоја година, надлежниот орган ќе подготви извештај за трендовите и изворите на зоонози, предизвикувачи на зоонози и антимикробната отпорност, кој ќе ги содржи податоците наведени во членовите 67, 68 и 69 од овој закон собрани за претходната година. Извештаите, или нивни резимеа, се достапни за јавноста.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува формата и содржината на извештаите од ставот (1) на овој член.

Член 71

Контролен план за салмонела и други причинители на зоонози

(1) Надлежниот орган презема соодветни мерки заради намалување на присуството на салмонела и други причинители на зоонози, земајќи ги предвид:

1) искуството добиено од спроведените мерки согласно со закон и

2) собраните инфромации, особено оние добиени согласно со членот 65 од овој закон.

(2) Мерките од ставот (1) на овој член ги содржат најмалку следниве информации:

1) нумерички изразено:

а) максимален процент на епидемиолошки единици кои остануваат позитивни и/или

б) минимален процент на намалувањето на епидемиолошки единици кои остануваат позитивни;

2) максималниот краен рок во кој одредените цели треба да бидат достигнати;

3) дефиниција на епидемиолошките единици наведени во точката 1 од овој став;

4) дефиниција на шемите за тестирање неопходни да се верификува остварувањето на одредените цели и

5) дефиниции, кога е потребно, од серотиповите значајни за јавното здравство или други подтипови од листата на зоонози и предизвикувачи на зоонози, имајќи ги предвид општите критериуми наведени во ставот (3) од овој член, или посебните критериуми согласно со овој закон.

(3) Критериуми кои треба да се земат предвид пред определувањето на целите од аспект на дадената зооноза и предизвикувачи на зоонози вклучуваат:

1) зачестеност на појава кај луѓето, кај животните и во храната;

2) сериозноста на последиците кои ги предизвикуваат кај луѓето;

3) економските последици од медицинската нега кај луѓето и здравствената заштита на животните и економските последици кај операторите со храна;

4) епидемиолошките трендови кај луѓето, животните и храната;

5) научните совети;

6) технолошкиот развој кој се однесува на постоечките можности за контрола и

7) барањата и трендовите кои се однесуваат за методите за размножување на животните и методите за производство.

(4) За да се постигнат целите од ставот (1) на овој член, надлежниот орган воспоставува контролни планови за секоја зооноза и предизвикувач на зоонози. Контролниот план ја зема предвид географската застапеност на зоонозите и финансиските импликации за примарните производители и операторите со храна и ефектите од спроведените контроли. Овој план може да биде дел од повеќегодишниот контролен план наведен во членот 50 од овој закон.

(5) Контролните планови се одвиват во континуитет во период од најмалку три последователни години и се предмет на годишна ревизија и обновување од аспект на финансиските средства.

(6) Со контролните планови треба:

1) да се овозможи откривање на појава на зоонози и причинители на зоонози во согласност со барањата и минималните правила за земање на мостри;

2) да се определат барањата за посебни поткатегории на животни и категории на производи и посебни критериуми за откривање на серотипови на салмонела кои се значајни за јавното здравство;

3) точно да се дефинира одговорноста на надлежниот орган и операторите на храна;

4) да се наведат мерките на контрола кои треба да се преземат по откривањето на зоонози и причинители на зоонози за заштита на јавното здравство, вклучувајќи и спроведување на посебни мерки согласно со закон и

5) да овозможи да се следи остварениот напредок во рамките на одредбите на тие програми и истите да бидат ревидирани, особено во делот на резултатите добиени при откривањето на зоонози и причинители на зоонози.

(7) Контролните планови се однесуваат најмалку на следниве фази во синџирот на храната:

1) производство на добиточна храна;

2) примарно производство на животни и

3) преработка и подготовка на храна од животинско потекло.

(8) При тестирање на животни и јајца за ведење, доколку е соодветно, контролните планови треба да содржат одредби кои се однесуваат на методите за тестирање и критериумите врз основа на кои ќе се оценуваат резултатите од тестирањата.

(9) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува:

- целите за намалување на зоонози и предизвикувачи на зоонози,

- општите барања за контролните планови,

- минимумот барања за земање на мостри,

- барањето за посебни поткатегории на животни и категории на производи и

- посебните критериуми за откривање на серотипови на салмонела кои се значајни за јавното здравство.

Член 72

Посебни методи на контрола на салмонела и други предизвикувачи на зоонози

(1) Надлежниот орган може да:

1) одлучи посебните методи на контрола да се применат при намалувањето на раширеноста на зоонозите и предизвикувачите на зоонози во сите фази на примарно производство на животни и други фази во синџирот на храната;

2) усвои правила во однос на начинот за примена на методите наведени во точката 1 на овој став;

3) усвои правила во однос на неопходната документација и постапки, како и минимум барања за методите наведени во точката 1 од овој став и

4) одлучи за посебни методи на контрола кои нема да се применуваат како дел од контролните планови.

(2) Одредбите од ставот (1) точки 1, 2 и 3 на овој член нема да се применуваат за методи кои употребуваат супстанции или технологии опфатени со прописите за исхрана на животните, додатоци во храната и ветеринарно-медицински производи.

Оддел IV

Службена поддршка и соработка во областа на храната

Член 73

Основни принципи

(1) Кога заради добиените резултати од извршените службени контроли на храната има потреба да се преземат мерки во друга земја, надлежниот орган ќе побара службена помош од надлежните органи од соодветната земја.

(2) Надлежниот орган ќе обезбеди службена помош на барање, или на своја иницијатива, кога за тоа има потреба во текот на истрагата. Службената помош може да вклучи, учество во контролите на лице место кои ги изведуваат надлежните органи од други земји.

(3) Одредбите на членовите 74, 75, 76 и 77 од овој закон немаат одраз на примената на прописите за достапност на потребните документи кои се предмет на, или се поврзани со судски постапки или правилата кои се насочени кон заштита на комерцијалните интереси на физичките или правните лица.

Член 74

Тела за посредување

(1) Владата на Република Македонија ќе определи едно или повеќе тела за посредување меѓу надлежните органи на другите земји и меѓународните организации. Телата за посредување вршат асистенција и координација на комуникацијата меѓу надлежните органи и пренесувањето и примањето на барањата за помош од областа на храната.

(2) Без оглед на ставот (1) на овој член назначувањето на телата за посредување нема да ги попречува директните контакти, размената на информации или соработката меѓу надлежниот орган и надлежните органи од друга земја.

Член 75

Помош на барање

(1) По добивањето на основано барање, од страна на други државни служби или од страна на надлежни органи од други земји, надлежниот орган во Република Македонија ќе ги обезбеди сите потребни информации и документи на барателот и ќе му овозможи да ја утврди усогласеноста со овој закон во рамките на нивните надлежности. За таа цел, барателот ќе преземе активности за спроведување на службени испитувања неопходни за добивање на сите информации и документи.

(2) Информациите и документите обезбедени согласно со ставот (1) од овој член, треба да бидат проследени без одлагање како оригинали или копии.

(3) Во договор меѓу барателот и надлежниот орган, барателот може да овласти лица кои можат да бидат присутни при службените испитувања. Ваквите испитувања секогаш ќе бидат извршени од страна на вработените во надлежниот орган. Овластените лица на барателот не смеат, на сопствена иницијатива, да вршат испитувања кои се во рамките на овластувањата на надлежниот орган на Република Македонија. Барателот има право на пристап до истите документи и простории, како и надлежниот орган, со нивното посредување, со единствена причина да се спроведе службеното испитување.

(4) Кога овластените лица на барателот престојуват во Република Македонија обврзани се во секое време да го докажат сопствениот идентитет и нивните овластувања.

Член 76

Помош без барање

(1) Кога надлежниот орган ќе утврди неусогласеност и кога истото може да има импликации за друга земја, тој ќе ги пренесе наодите на надлежниот орган од соодветната земја без претходно барање и без одлагање.

(2) Кога надлежниот орган ќе добие информација од друга земја за несогласување, кое може да има импликации за Република Македонија, тој го разгледува проблемот и ја информира другата земја која ја пратила информацијата за резултатите од испитувањето и за преземените мерки.

Член 77

Помош во случај на неусогласеност

(1) Ако при увоз на пратки во Република Македонија, за време на службена контрола, надлежниот орган утврди дека пратките не се во согласност со овој закон и претставуваат ризик по здравјето на луѓето или

животните или предизвикуваат сериозно кршење на одредбите од овој закон, тој без одлагање стапува во контакт со надлежниот орган од земјата на испраќање.

(2) Ако при извоз на пратки од Република Македонија, надлежниот орган добие информација за нивна неусогласеност со овој закон кои претставуваат ризик по здравјето на луѓето или животните или предизвикуваат сериозно кршење на одредбите од овој закон, го испитува случајот, ги презема сите неопходни мерки и го известува надлежниот орган од местото на дестинацијата, за природата на испитувањата и спроведените службени контроли, донесените одлуки, како и за причините за донесување на таквите одлуки.

ГЛАВА V НАДОМЕСТОЦИ

Член 78

Општи одредби

Активностите за спроведување на службените контроли од овој закон, се финансираат согласно со Законот за ветеринарно здравство.

Член 79

Активности за кои се плаќаат надоместоци

(1) Операторите со храна плаќаат надоместок за:

1) сите активности и службени контроли за живи животни и производи од животинско потекло кои се ставаат во промет утврдени со овој закон;

2) сите активности и службени контроли на живи животни и производи од животинско потекло кои се увезуваат во Република Македонија утврдени со овој закон и

3) издавање на одобрение за операторите со храна и објектите.

(2) Висината на надоместоците од ставот (1) на овој член ја пропишува Владата на Република Македонија согласно со критериумите од членот 80 на овој закон.

(3) Средствата од надоместоците од ставот (1) на овој член се уплаќаат во Буџетот на Република Македонија, а се користат за зајакнување на системот за ветеринарното јавно здравство.

Член 80

Критериуми за пресметување на надоместоци

(1) Надоместоците наплатени за целите на службените контроли треба:

1) да не бидат повисоки од реално направените трошоци на надлежниот орган, а се во однос на:

- трошоците за вработените вклучени во службените контроли, вклучувајќи ги објектите, средствата, опремата, обуката, патните и другите придружни трошоци и

- лабораториските анализи и трошоците за земање на мостри и

2) да бидат одредени со единствена стапка врз основа на трошоците на надлежниот орган во определен временски период.

(2) Владата на Република Македонија при одредувањето на надоместоците од ставот (1) на овој член, ги зема предвид:

1) видот на бизнисот и постоечкиот фактор на ризик;

2) интересот на бизнисите со мал обем на производство и

3) традиционалните методи за производство, преработка и дистрибуција.

(3) Владата на Република Македонија може да одреди помал надоместок од утврдениот согласно со ставот (2) од овој член, за вршење на службените контроли во зависност од внатрешните проверки или системот за следење спроведен во бизнисот со храна како

и нивото на усогласеност утвредно за време на службените контроли, за одреден тип на храна или активност, кога службените контроли се вршат со намалена фреквенција или имајќи ги предвид критериумите наведени во ставот (2) точки 1 и 3 од овој член, а во врска со:

- 1) видот на храната или активноста и
- 2) спроведените контроли во бизнисот со храна.

(4) При вршење на неколку службени контроли во исто време во еден објект од страна на надлежниот орган, истите се сметаат за една активност и се наплаќа еден надоместок.

(5) Надоместоците кои се однесуваат на контролите при увоз се на товар на операторот или негов застапник.

(6) Надоместоците нема да бидат директно или индиректно рефундирани од страна на надлежниот орган, освен кога се натплатени.

(7) Независно од надоместоците од членот 81 на овој закон, надлежниот орган нема да наплаќа други надоместоци освен оние за спроведување на овој закон наведени во овој член.

Член 81

Надоместоци и висина на надоместоците кои произлегуваат од дополнителни службени контроли

(1) Кога е утврдена неусогласеност заради која е потребно надлежниот орган да спроведе дополнителни службени контроли кои ги надминуваат вообичаените контролни активности, посебно оние наведени во повеќегодишниот контролен план од членот 50 на овој закон, тој ќе им наплати дополнителен надоместок на операторите кои се одговорни за неусогласеноста, или за поседување или чување на производи во времето на вршење на службените контроли. Активностите кои ги надминуваат вообичаените контролни активности вклучуваат земање и анализа на мостри како и други контроли кои се потребни за да се провери големината на проблемот, да верификува дали се преземени корективни активности, или да открие и/или утврди неусогласеност.

(2) Висината на дополнителните надоместоци наведени во овој член, ја утврдува Владата на Република Македонија според критериумите од членот 80 на овој закон.

ГЛАВА VI ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 82

(1) Глоба во износ од 10.000 до 15.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) веднаш не започне постапка за повлекување или не ја повлече храната од промет која не е во согласност со условите за безбедност на храната и за тоа не го информира надлежниот орган, како и не спроведе други мерки доволни за да се достигне висок степен на заштита на здравјето согласно со членот 4 став (2) од овој закон;

2) не користи проточна, чиста вода или други одобрени супстанции за отстранување на површинската нечистотија на храната (член 4 став (6));

3) става во промет фармски животни од одгледувањата и лица нерегистрирани од страна на надлежниот орган (член 5 став (1) точка 2);

4) не е во согласност со општите и посебните хигиенски барања во зависност од видот на производот во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храната (член 6 став (2));

5) става во промет храна која не била подготвена и со неа е ракувано во регистрирани и одобрени објекти од страна на надлежниот орган и не ги исполнува важечките хигиенски барања (член 6 став (5));

6) става во промет производи кои не се означени со здравствен печат (член 8 став (1) точка 1);

7) го отстрани здравствениот печат (член 8 став (3));

8) неговите објекти работат без одобрување од страна на надлежниот орган и не го известат надлежниот орган во поглед на одобрувањето (член 18 ставови (9) и (10));

9) неговите објекти продолжуваат со работа чија регистрација е избришана или одобрувањето е укинато (член 20 став (2));

10) не ги почитува наредбите на надлежниот орган од членот 26 став (1) точки 1 и 2 на овој закон;

11) не ги почитува наредбите на надлежниот орган од членот 46 на овој закон и

12) става во промет животни или производи кои содржат резидуи кои го надминуваат максималното ниво на резидуи (член 64 став (4)).

(2) Глоба во износ од 1.500 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 1.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на физичко лице за прекршокот од ставот (1) од овој член.

(4) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на правното лице ќе му се изрече посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и суровините и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од 20 до 30 дена.

(5) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на неговата професија или должност во траење од 10 до 15 дена.

(6) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на физичкото лице ќе му се изрече и посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и суровините и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на неговата професија или должност во траење од 10 до 15 дена.

Член 83

(1) Глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) во случај на малопродажба или дистрибуција на храна не започне постапка за повлекување од промет на храна која не е во согласност со барањата за безбедност на храна (член 4 став (3));

2) не соработува со надлежниот орган при активности спроведени за да се одбегне или намали ризикот предизвикан од храната која ја снабдуваат или ја снабдиле (член 4 став (5));

3) не ги презема сите неопходни мерки при спроведување на внатрешна проверка во поглед на запазувањето на времето за излачување на аплицираните ветеринарно-медицински производи и нивото на забранети супстанции или производи и резидуи (член 5 став (1) точка 3);

4) става во промет животни или производи од животинско потекло спротивно од членот 5 став (1) точка 4 на овој закон;

5) е неусогласено со посебните хигиенски мерки од членот 6 став (3) на овој закон;

6) е неусогласено со НАССР принципите не му обезбеди на надлежниот орган документи и евиденција за истите и не ги исполнува општите барања за животни наменети за колење (член 7 ставови (2), (3), (5) и (6));

7) става во промет производи кои не се означени со идентификациона ознака (член 8 став (1) точка 2);

8) нема систем и постапки кои овозможуваат идентификација на лицата од кои тие се снабдуваат со храна, животни за производство, или која било супстанција која е наменета, или која се очекува да биде инкорпорирана во храната или друга активност поради која се набавени, како и идентификација на операторите со храна до кои нивните производи се доставени и не ги даде на увид овие информации на надлежниот орган (член 9 ставови (2) и (3));

9) храната која ја става во промет или е веројатно дека ќе биде ставена во промет е несоодветно означена или идентификувана (член 9 став (4));

10) не се исполнети условите за здравствена состојба на животните од кои се добиени производите од животинско потекло (член 10 ставови (2) и (3));

11) не го извести надлежниот орган во поглед на регистрацијата (член 17 став (3));

12) е нерегистрирано или неодоброено за увоз на храна, не ги исполнува општите и посебните хигиенски барања за неговиот вид на активност, не ги применува НАССР принципи, не ги исполнува општите и посебните барања кои се однесуваат на зоонози и причинители на зоонози, резидуи, недозволен супстанции и антимикробната отпорност, како и не ги исполнува условите за увоз (член 22 ставови (2), (3) и (4));

13) е нерегистрирано и неодоброено за извоз на храна, не ги применува НАССР принципите, не ги исполнува општите и посебните обврски кои се однесуваат на зоонози и причинители на зоонози, резидуи, недозволен супстанции и антимиокобната отпорност (член 23 став (4));

14) не води евиденција за пратките при испраќање, транспорт или прием на храна и истата не му ја даде на увид на надлежниот орган (член 31);

15) не ја дава потребната помош на надлежниот орган при вршење на службената контрола за достапност во објектите, просторите, инсталациите или друга инфраструктура и не овозможува достапност до секој документ и евиденција (член 33 став (1));

16) не овозможи спроведување на инспекција пред колење на животните и не дава помош на официјалниот ветеринар (член 62 став (5));

17) животните од кои биле земени мостри за испитување ги изнесе од одгледувалиштето пред добивање на резултатите од прегледот (член 64 став (1) точка 3);

18) не дозволи службен надзор и ставање службена ознака за идентификација на животните при утврден недозволен третман (член 64 став (2));

19) ги отстрани животните и производите кои можат да го зголемат ризикот за јавното здравство од одгледувалиште или објект, спротивно од инструкциите на надлежниот орган (член 64 став (3));

20) поседува недозволен супстанции или производи за кои не е овластено (член 65 став (1));

21) ги отстранува животните од одгледувалиште под надзор, без овластување од страна на надлежниот орган (член 65 став (2)) и

22) не ги почитува наредбите на службено лице согласно со членовите 65 ставови (3) и (5) и 66 став (1) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 1.000 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) За прекршокот од ставот (1) на овој член глоба во износ од 500 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице.

(4) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на правното лице ќе му се изрече посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и суровините и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од 20 до 30 дена.

(5) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на неговата професија или должност во траење од 10 до 15 дена.

(6) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на физичкото лице ќе му се изрече и посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и суровините.

Член 84

(1) Глоба во износ од 2.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) не ги чува резултатите од спроведените испитувања, не организира чување на секој изолат и не ги доставува резултатите или обезбедуваат изолати на барање на надлежниот орган (член 5 став (1) точки 1 и 2);

2) не е во согласност со важечките општи и посебни хигиенски барања во зависност од видот на производот за време на примарното производство, транспорт, складирање и манипулација со примарни производи на местото на производство и транспорт на живи животни (член 6 став (1));

3) не ги доставува резултатите од неговите контролни програми за зоонози на надлежниот орган (член 13 став (5));

4) претходно не го информира надлежниот орган и истиот не го одобрил колењето на живина, зајаци, свињи, овци и кози, не се запазени пропишаните услови од Законот за благосостојба на животните во однос на зашметувањето и колењето, како и мерките за заштита на животните од какво било вознемирување, болка или страдање, труповите на свињи, овци и кози не се прегледани по колењето со добиен задоволителен резултат на начин, време и место за вршење на прегледот (член 14 став (1));

5) не го исвести надлежниот орган за активностите кои се вршат во објектите, не пријавува измени во активностите или затворање на постојниот објект (член 17 став (4)).

6) не докаже дека увезената храна ги задоволува потребните барања (член 22 став (5));

7) не пријави испорака на храна од друга земја до надлежниот орган (член 32 став (6)) и

8) не ја достави документацијата на увид по барање на надлежниот орган согласно со членовите 63 став (1) точка 1 и 64 став (1) точка 1 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 300 до 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече на физичко лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(4) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на правното лице ќе му се изрече посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и суровините и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од 20 до 30 дена.

(5) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на неговата професија или должност во траење од 10 до 15 дена.

(6) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на физичкото лице ќе му се изрече и посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и суровините и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на неговата професија или должност во траење од 10 до 15 дена.

Член 85

Глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице во случај кога:

1) веднаш нема да го извести надлежниот орган за постоење на сомневање на болест кај животното или за проблем во текот на производството или преработката на храна и веднаш не ја прекине употребата и снабдувањето со храна (член 15 став (2) точка 1);

2) нема да го запази периодот на излачување по апликацијата на ветеринарно-медицински или биолошки производи и употребата на адитиви или медицински додатоци во добиточната храна (член 15 став (2) точка 2);

3) не му помага на надлежниот орган при вршење на неговите обврски (член 15 став (2) точка 3)) и

4) нема да го извести надлежниот орган пред ловот и нема да го дадат уловот на увид заради добивање на здравствен сертификат (член 15 став (2) точка 4).

Член 86

Прекршочен орган

За прекршоците од членовите 82, 83, 84 и 85 на овој закон прекршочна постапка како и постапка за порамнување води посебна прекршочна мерка одземање на предмети и прекршочна санкција изрекува органот на државната управа надлежен за работите од областа на ветеринарството, на начин утврден согласно со Законот за ветеринарно здравство.

ГЛАВА VII

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 87

Период на транзиција

(1) Правните и физичките лица кои вршеле дејности утврдени со овој закон пред влегувањето во сила на овој закон се должни во период од две години од влегувањето во сила на овој закон, да се усогласат со соодветните одредби.

(2) Материјалите за завиткување, пакување и означување кои се во залиха на кои е испечатена здравствена или идентификациона ознака пред влегувањето во сила на овој закон, можат да продолжат да се употребуваат во транзиционен период од две години од денот на започнувањето со примената на овој закон, под услов бројот на одобрението на соодветниот објект да остане непроменет.

Член 88

Подзаконски прописи

(1) Подзаконските прописи кои произлегуваат од овој закон ќе се донесат во рок од две години од влегувањето во сила на овој закон.

(2) До донесување на прописите од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 89

Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 1 јануари 2008 година.

L I G J

ПËР ШËНДЕТËСИ ПУБЛИКЕ ВЕТЕРИНАРЕ

KREU I.

DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Lënda e rregullimit

(1) Me këtë ligj rregullohen kushtet e përgjithshme dhe të veçanta për kryerjen e shëndetësisë publike veterinarë dhe mbrojtjes shëndetësore të kafshëve, që kanë të bëjnë me shëndetësinë publike veterinarë edhe atë: obligimet e operatorëve me ushqim, regjistrimi dhe licencimi i operatorëve me ushqim dhe i stabilimenteve, eksporti dhe importi i ushqimit, kontrollët zyrtare të ushqimit dhe financimi i tyre, monitorimi i mbetjeve dhe i substancave të palejueshme, zoonozat dhe shkaktarët e zoonozave, rezistenca antimikrobe, si dhe çështje të tjera të rëndësishme për shëndetësinë publike veterinarë.

(2) Ky ligj zbatohet pa marrë parasysh:

1) rregullat, të cilat kanë të bëjnë me mbrojtjen shëndetësore të kafshëve dhe shëndetësinë publike, përfshirë edhe rregulla më të rrepta preventive, kontrollin dhe çrënjosjen e disa parazitëve transmetues encefalit;

2) kushtet e mirëqenies së kafshëve;

3) kushtet, të cilat kanë të bëjnë me identifikimin dhe regjistrimin e kafshëve dhe ndjekjen e prodhimeve me origjinë shtazore;

4) prodhimin, përpunimin, distribuimin dhe përdorimin e prodhimeve veterinarë-mjekësore dhe ushqimin e bagëtisë.

(3) Ky ligj nuk ka të bëjë me:

1) qendrat e grumbullimit të nus – prodhimeve me origjinë shtazore, si dhe lëkurëtarët të cilët bëjnë pjesë në nocionin biznes me ushqim, të cilët përdorin lëndë të parë për prodhimin e xhelatinës dhe kolagenit;

2) ushqimin, i cili përmban prodhime me origjinë bimore dhe me prodhime të përpunuara me origjinë shtazore, përveç nëse në mënyrë të qartë nuk theksohet e kundërta. Prodhimet e përpunuara me origjinë shtazore, të cilat përdoren për përgatitjen e ushqimit të këtillë, prodhohen dhe me to veprohet në përputhje me kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

(4) Ky ligj ka të bëjë me shitjen me pakicë, kur bëhet furnizimi i ushqimit me origjinë shtazore nga objekti i shitjes me pakicë deri tek një objekt tjetër me shitje me pakicë, përveç kur:

1) bëhet vetëm magazinimi dhe transporti i ushqimit me origjinë shtazore, me ç'rast zbatohen kushtet e veçanta të regjimit të temperaturës, të përcaktuara me këtë ligj; ose

2) bëhet furnizimi i ushqimit me origjinë shtazore nga objekti me shitje në pakicë deri në objekt tjetër me shitje në pakicë, vetëm në përputhje me këtë ligj, dhe paraqet aktivitet marginal, lokal dhe të kufizuar.

Neni 2

Qëllimet e ligjit

Qëllimi i këtij ligji është që të sigurojë kushte të përgjithshme dhe të veçanta:

1) për higijenën e ushqimit, e cila zbatohet në të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit të ushqimit të përpunuar dhe të papërpunuar;

2) për përgatitjet, të cilat e sigurojnë ndjekjen e ushqimit;

3) për përgatitjet e regjistrimit dhe licencimit të operatorëve me ushqim dhe të stabilimenteve;

4) për importin dhe eksportin e ushqimit;

5) për organizimin dhe kryerjen e kontrolleve zyrtare, me qëllim që të verifikohet harmonizimi me rregullat për:

a) preventivë, shmangie apo për zvogëlimin e nivelit të pranueshëm të rrezikut ndaj njerëzve dhe kafshëve, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose përmes mjedisit;

b) garantimin e praktikës së mirë në tregti dhe për mbrojtjen e interesave të konsumatorëve, përfshirë këtu edhe shenjën e ushqimit, si dhe forma të tjera të informimit të konsumatorit;

c) monitorimin dhe kur është e mundshme kontrollin mbi zoonozat dhe shkaktarëve të zoonozave, mbi mbetjet dhe substancat e palejuara dhe rezistencën antimikrobe që i përmban ose që i shkakton ushqimi;

ç) prodhimin primar të ushqimit për përdorim vendor;

d) furnizimin e drejtpërdrejtë nga ana e prodhuesve të vegjël, me sasi të vogla të prodhimeve primare të konsumatorit të fundit, ose për objekt lokal me shitje me pakicë, i cili në mënyrë të drejtpërdrejtë e furnizon konsumatorin e fundit;

dh) furnizimin e drejtpërdrejtë nga ana e prodhuesve të vegjël, me sasi të vogla të mishit të freskët të shpendëve dhe lepujve, të therur në fermë, deri te konsumatori i fundit, ose deri te objekti lokal me shitje me pakicë, i cili në mënyrë të drejtpërdrejtë e furnizon konsumatorin e fundit;

e) gjuetarë, të cilët bëjnë furnizimin me sasi të vogla të kafshëve të egra ose me mish nga kafshët e egra, në mënyrë të drejtpërdrejtë deri te konsumatori i fundit ose deri te objekti lokal me shitje me pakicë, i cili në mënyrë të drejtpërdrejtë e furnizon konsumatorin e fundit;

ë) rregulla të përgjithshme dhe të veçanta për prodhimin, përpunimin dhe vënien në qarkullim të ushqimit me karakteristika tradicionale;

f) mjetet e financimit të kontrolleve zyrtare.

Neni 3 Përkufizime

(1) Nocionet e përkufizuara në Ligjin për shëndetësi veterinarë, zbatohen edhe në këtë ligj, nëse ndryshe nuk janë përkufizuar me këtë ligj.

(2) Disa nocione, që përdoren në këtë ligj e kanë kuptimin si vijon:

1) **"Ushqimi"** është cila do qoftë substancë ose prodhim i fituar nga kafshët ose prodhime të fituara prej tyre, përfshirë këtu edhe kafshët e gjalla të dedikuara për këtë qëllim, qofshin të përpunuara, pjesë të përpunuara ose të papërpunuara, të dedikuara apo që pritet të përdoren si ushqim për njerëz;

2) **"Biznesi me ushqim"** është çdo aktivitet me ose pa realizimin e fitimit për interes publik ose privat, me të cilin kryhen aktivitete në lidhje me cilën do qoftë fazë të prodhimit, përpunimit dhe distribuimit të ushqimit;

3) **"Operatori me ushqim"** është gjithsecili person juridik apo fizik, përgjegjës që në përputhje me këtë ligj, ta sigurojë përmeshjen e kushteve në biznesin me ushqim, kushte të cilat janë nën kontrollin e tyre;

4) **"Higjiena e ushqimit"** janë masa dhe kushte të domosdoshme për kontrollin e rreziqeve dhe sigurimin e ushqimit të përshatshëm për njerëz, duke e pasur parasysh përdorimin e parashikuar të tij;

5) **"Organi kompetent"** është Drejtoria e veterinarisë në përbërje të Ministrisë së Bujqësisë Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave të Republikës së Maqedonisë;

6) **"Shitja me pakicë"** do të thotë veprim dhe/ose përpunim të ushqimit dhe/ose magazinim të tij deri në momentin e shitjes ose dërgimit deri te konsumatori i fundit, e cila përfshinë edhe terminale për distribuim, furnizim me ushqim, kantina të fabrikave, shërbim të furnizimit me ushqim të institucioneve, restoranteve dhe shërbime të tjera të ngjashme, dyqane, qendra të distribuimit nëpër supermarkete dhe qendra për shitje me shumicë;

7) **"Vënia në qarkullim"** është posedimi i ushqimit me qëllim të shitjes, ofertës për shitje ose formë tjetër e transferimit me ose pa pagesë, si dhe shitja, dërgimi dhe forma të tjera të transferimit të ushqimit;

8) **"Vlerësimi i rrezikut"** është proces i mbështetur shkencërisht, i cili përbëhet prej katër hapave: identifikimi i rrezikut, përshkrimi i rrezikut, vlerësimi i ekspozimit në rrezik dhe kategorizimi i rrezikut;

9) **"Menaxhimi me rrezikun"** është proces i ndryshëm nga vlerësimi i rrezikut, me ç'rast në konsultim me palët e interesuara debatohet për parimet dhe alternativat e tyre, duke e marrë parasysh vlerësimin e rrezikut dhe faktorët e tjerë legjitimë dhe në qoftë se është e nevojshme, zgjedhje të opcionit përkatës për preventivë dhe kontroll;

10) **"Komunikimi në rast të rrezikut"** është shkëmbim interaktiv i informatave dhe opinioneve përmes analizës së rrezikut për sa u përket vështirësive dhe rreziqeve, faktorëve në lidhje me rrezikun dhe perceptimin e rrezikut, ndërmjet vlerësuesve të rrezikut, menaxhuesve me rrezikun, konsumatorëve, operatorëve me ushqim, bashkësive akademike dhe palëve të tjera të interesuara, duke i përfshirë edhe justifikimet e konstatimeve nga vlerësimi i rrezikut dhe bazat e vendimeve të menaxhuesve me rrezikun;

11) **"Rreziqe"** janë shkaktarët biologjik, kimik ose fizik ose gjendja e ushqimit me mundësi që të shkaktojë pasoja negative mbi shëndetin;

12) **"Ndjekja"** është aftësia që të zbulohet dhe ndiqet ushqimi, kafshët që shfrytëzohen për prodhimin e ushqimit ose substancat e dedikuara apo që pritet të bëhen pjesë përbërëse e ushqimit në të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit;

13) **"Fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit"** është secila fazë, përfshirë edhe importin, prej prodhimit primar të ushqimit deri në magazinimin, transportimin, distribuimin, shitjen ose furnizimin e konsumatorit të fundit;

14) **"Prodhimi primar i ushqimit"** është prodhimi i produkteve primare, përfshirë mbledhjen e mjalit, mjeljen e kafshëve, rritjen e kafshëve nëpër ferma deri në therje, gjuetinë dhe peshkimin dhe mbledhjen e prodhimeve të egra;

15) **"Prodhime primare"** janë prodhime të fituara nga prodhimtaria primare përmes rritjes së kafshëve nëpër ferma, gjuetisë dhe peshkatarisë, mbledhjes së mjalit dhe mbledhjes së prodhimeve të egra;

16) **"Konsumatori i fundit"** është konsumatori final, i cili nuk do ta shfrytëzojë ushqimin si pjesë të biznesit me ushqim ose si ndonjë aktivitet tjetër me ushqim;

17) **"Stabiliment"** është cila do qoftë njësi e biznesit me ushqim;

18) **"Ekuivalent"** është aftësi për përmeshjen e qëllimeve të njëjta për sa u përket sistemeve të ndryshme;

19) **"Ekuivalenca"** është aftësi e sistemeve ose masave të ndryshme për përmeshjen e qëllimeve të njëjta;

20) **"Kontaminimi"** është prania ose rrezikimi nga rreziku;

21) **"Mbështjellja"** do të thotë vënia e ushqimit në ambalazh ose kontejner, e cila është në kontakt të drejtpërdrejtë me ushqimin sikurse ambalazhi dhe kontejneri;

22) **"Paketimi"** është vënia e një ose më tepër ushqimeve të mbështjella në paketim të dytë, si dhe vetë paketimi;

23) **"Kontejneri i mbyllur në mënyrë hermetike"** është kontejneri, i cili është i dizajnuar ashtu që ta pengojë futjen e rreziqeve;

24) **"Përpunimi"** është secili veprim, i cili dukshëm e ndryshon prodhimin fillestar, përfshirë edhe përpunimin termik, tymosjen, konservimin, pjekjen, tharjen, marinizimin, ekstraktimin, formimin ose kombinimin e këtyre proceseve;

25) **"Prodhime të papërpunuara"** është ushqimi i papërpunuar dhe përfshin produkte të cilat janë të ndara, të veçuara, të prera në copë të mëdha, të prera hollë, pa kocka, të bluara, pa lëkurë, të grimcuara, të copëtuara, të pastruara, të rregulluara, të thara, të bluara, të ftohura, të ngrira, tërësisht të ngrira dhe të shkrira.

26) **"Prodhime të përpunuara"** është ushqim i përfutur si rezultat i përpunimit të prodhimeve të papërpunuara. Këto produkte mund të përbajnë përbërës të cilët janë të domosdoshëm për prodhimin e tyre, apo që tu japin karakteristika të veçanta;

27) **"Ushqimi me karakteristika tradicionale"** është ushqimi i prodhuar në mënyrë tradicionale në Republikën e Maqedonisë dhe:

a) historikisht njihet si prodhim tradicional;

b) prodhohet në përputhje me referencat teknike të kodifikuara ose të regjistruara për procesin tradicional apo sipas metodës tradicionale të prodhimtarisë; ose

c) është i mbrojtur me ligj si prodhim ushqimor tradicional.

28) **"Importi"** është hyrja e kafshëve dhe prodhimeve në Republikën e Maqedonisë, të cilët origjinën e kanë nga një vend tjetër, si dhe futja e tyre në depo nëpër zona të lira apo nëpër depo të lira dhe depo doganore;

29) **"Trupi kontrollues"** është palë e tretë e pavarur, të cilës organi kompetent ia ka bartur disa detyra kontrolluese;

30) **"Inspektimi"** është analiza e ushqimit nga çdo aspekt, gjendja shëndetësore dhe mirëqenia e kafshëve, me qëllim që të verifikohet përputhshmëria me kërkesat ligjore të higjienës së ushqimit dhe me rregullat e gjendjes shëndetësore dhe mirëqenies së kafshëve;

31) **"Monitorimi"** është kryerja e mbikëqyrjeve të planifikuara permanente ose e matjeve, me qëllim të fitimit të pasqyrës së gjendjes që ka të bëjë me përputhshmërinë e kërkesave të higjienës së ushqimit, gjendjes shëndetësore të kafshëve, paraqitjes së zoonozave, shkaktarëve të zoonozave dhe rezistencën antimikrobiologjike në lidhje me to, si dhe me rregullat e mirëqenies së kafshëve;

32) **"Mbikëqyrja"** është mbikëqyrje e kujdesshme ndaj një apo më shumë bizneseve me ushqim, operatorëve me ushqim ose ndaj aktiviteteve të tyre;

33) **"Mospërputhja"** është mospërputhja me kërkesat e higjienës së ushqimit dhe me rregullat e mbrojtjes shëndetësore dhe mirëqenies së kafshëve;

34) **"Marrja e mostrave për analizë"** është marrja e ushqimit apo ushqimit shtazor ose secila substancë tjetër, përfshirë edhe nga rrethi, e cila është e rëndësishme për prodhimin, përpunimin dhe distribuimin e ushqimit ose për shëndetin e kafshëve, me qëllim që të vërtetohet përputhshmëria me kërkesat e higjienës së ushqimit ose me rregullat e gjendjes shëndetësore të kafshëve, përmes analizave;

35) **"Certifikatë zyrtare"** është procedurë me të cilën organi kompetent ose trupa kontrollues të autorizuar sigurojnë vërtetim të shkruar, elektronik ose vërtetim tjetër për përputhshmëri;

36) **"Mbajtja zyrtare"** është procedurë me të cilën organi kompetent siguron që ushqimi të mos bartet ose manipulohet përderisa pritet vendimi për destinacionin e tij, e cila përfshinë edhe magazinim nga ana e operatorëve me ushqim, në përputhje me udhëzimet e organit kompetent;

37) **"Kontrolli i dokumenteve"** është kontrolli i dokumenteve komerciale dhe aty ku është e nevojshme certifikatave, të cilat e shoqërojnë dërgesën, në përputhje me rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinarë;

38) **"Kontrolli i identitetit"** është kontroll vizual, me të cilin sigurohet që certifikatat ose dokumentet tjera që e shoqërojnë dërgesën të jenë në përputhshmëri me shenjë dhe përmbajtjen e dërgesës;

39) **"Kontrolli fizik"** është kontrolli i ushqimit dhe mund ta përfshijë edhe kontrollin e mjeteve transportuese, paketimit, shenjës dhe temperaturës, marrjen e mostrave për ekzaminime dhe analiza laboratorike dhe çdo kontroll tjetër të domosdoshëm që të verifikohet përputhshmëria me kërkesat e higjienës së ushqimit;

40) **"Plani kontrollues"** është plan i përgatitur nga ana e organit kompetent, i cili përmban informata të përgjithshme për strukturën dhe organizimin e sistemeve kontrolluese zyrtare;

41) **"Rezistenca antimikrobe"** është aftësia e mikroorganizmave dhe llojeve të ndryshme që të mbijetojnë madje edhe të zhvillohen në prani të koncentrimet të caktuar të substancës antimikrobe e cila në raste të rëndomta mjafton që të inhibojë ose mbyesë mikroorganizma të llojit të njëjtë;

42) **"Shfaqja e sëmundjes e shkaktuar nga ushqimi"** është incident i mbikëqyrur në rrethana të caktuara në dy ose më shumë raste të shfaqjes së sëmundjes të njëjtë dhe/ose infektimit të njerëzve, përkatësisht gjendje në të cilën numri i rasteve të shfaqura e tejkalon numrin e parashikuar kur rastet kanë lidhshmëri apo ekziston mundësia se kanë të bëjnë me burimin e ushqimit të njëjtë;

43) **"Substanca dhe prodhime të palejuara"** janë substanca ose prodhime, aplikimi i të cilave mbi kafshët është i ndaluar, në përputhje me rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinarë;

44) **"Trajtimi i palejuar"** është përdorimi i substancave ose prodhimeve të palejuara ose përdorimi i substancave apo prodhimeve të lejuara, në përputhje me rregullat nga fusha e legjislaturës veterinarë për dedikim ose në kushte të ndryshme nga të përcaktuarat;

45) **"Mbetje"** janë mbeturina nga substanca të cilat kanë veprim farmakologjik, metabolit të tyre ose substanca të tjera, të cila transmetohen tek prodhimet me origjinë shtazore dhe potencialisht janë të dëmshme për shëndetin e njeriut;

46) **"Mostra zyrtare"** është mostër e marrë nga ana e organit kompetent në kuadër të punës së tij gjatë kryerjes së kontrollit zyrtar, i cili përfshin referencën për llojin e kafshës, racën, sasinë e mostrës së marrë, mënyrën e marrjes së mostrës dhe hollësi të tjera për identifikimin e gjinisë dhe origjinës së kafshëve, prejardhjen e prodhimeve me origjinë shtazore ose ushqimit për kafshë, në qoftë se është e mundur;

47) **"Shitja me shumicë"** është biznes me ushqim, i cili përfshin disa njësi të ndara të cilat kanë stabilimente dhe reparte e përbashkëta, në të cilat ushqimi u shitet operatorëve me ushqim;

48) **"Shitja me shumicë"** është magazinimi, transporti dhe procedura me ushqimin pa ndikim mbi paketimin e tij, si dhe shitja me shumicë dhe pakicë e ushqimit;

49) **"Therja emergjente"** është therja e kafshëve pa kontroll paraprak dhe bëhet vetëm në rastet kur:

a) kafsha është rëndë e plagosur ose kur për shkak të plagës ka gjakrrjedhje të madhe;

b) kafsha është e fryrë si pasojë e ushqimit apo nëse kafshës së shëndoshë i kërcënohet rreziku nga furja për shkak të ngecjes të trupit të huaj në grykët ose në gabzherr;

c) kafsha është goditur nga rryma elektrike ose nga rrufeja;

50) **"Izolues"** është shkaktar i sëmundjes në formë të izoluar;

51) **"Aktiviteti marginal"** është aktiviteti i operatorit me ushqim i cili merr pjesë me rreth 20% me biznesin me ushqim, që është një pjesë e vogël e një biznesi të caktuar;

52) **"Aktiviteti i lokalizuar"** është shitja e ushqimit brenda komunës së operatorit me ushqim, ku ai e prodhon ushqimin;

53) **"Aktiviteti i kufizuar"** është shitja e një kategorie të caktuar të prodhimeve, me origjinë shtazore ose një lloj i objektit me shitje me pakicë, i cili e bën furnizimin e këtyre prodhimeve apo një lloj i objektit me shitje me pakicë, i cili është furnizuar me këto prodhime.

KREU II.

OBLIGIMET E OPERATORËVE ME USHQIM

Seksioni I

Obligimet e operatorëve me ushqim, të cilët janë të përfshirë në përpunimin, prodhimin dhe distribuimin e ushqimit

Neni 4

Obligimet e përgjithshme të operatorëve me ushqim

(1) Përgjegjësinë primare të sigurisë së ushqimit e kanë operatorët me ushqim, në të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit të ushqimit nën kontrollin e tyre. Për këtë qëllim operatorët me ushqim medoemos duhet t'i respektojnë kushtet përkatëse higjienike, të përcaktuara me këtë ligj, në mënyrë që të konfirmojnë se kushtet e parashikuara janë përmbushur.

(2) Nëse operatori me ushqim konsideron apo nëse ka bazë të besojë se ushqimin, të cilin ai e importon, prodhon, përpunon ose distribuon nuk është në përputhje me kushtet për sigurinë e ushqimit nga paragrafi (1) i këtij neni, medoemos menjëherë duhet të fillojë procedurë për tërheqjen e ushqimit nga qarkullimi, kurse në ato vende ku ushqimi nuk është nën kontroll të drejtpërdrejtë të operatorit me ushqim e informon organin kompetent. Kur ekziston mundësia që prodhimi të ketë arritur deri te konsumatori, operatori me ushqim duhet në mënyrë efikase dhe të saktë ta informojë konsumatorin për shkakun e

tërheqjes së ushqimit dhe nëse është e domosdoshme ta tërheqë ushqimin, me të cilin tani më konsumatorët janë të furnizuar, në rastin kur masat e tjera nuk mjaftojnë për arrijten e shkallës së lartë të mbrojtjes shëndetësore.

(3) Operatorët me ushqim, përgjegjës për shitje me pakicë ose për distribuim që nuk ndikon në paketimin, shenjen, sigurinë apo integritetin e ushqimit, në kuadër të aktiviteteve të tyre përkatëse, medoemos duhet të fillojnë procedurë për tërheqjen e ushqimit nga qarkullimi, i cili nuk është në përputhje me kërkesat e sigurisë së ushqimit dhe kontribuojnë në drejtim të sigurisë së ushqimit përmes transmetimit të informatave të domosdoshme relevante, për zbulimin e të njëjtit, si dhe të bashkëpunojnë në aktivitetet e ndërmarrja nga ana e prodhuesve, përpunuesve dhe organit kompetent.

(4) Operatorët me ushqim menjëherë e informojnë organin kompetent, nëse mendojnë apo nëse kanë bazë të besojnë se ushqimin të cilin ata e kanë vënë në qarkullim mund të jetë i dëmshëm për shëndetin e njerëzve. Operatorët me ushqim, me doemos duhet ta informojnë organin kompetent për procedurat e ndërmarrja, me qëllim që të ndërpriten rreziku ndaj konsumatorit të fundit. Ata nuk duhet ta pengojnë apo dekurajojnë personin i cili bashkëpunon me organin kompetent, në përputhje me rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinarë dhe praktikës juridike, atje ku mund të parandalohet, minimizohet apo shmanget rreziku, i cili do të paraqitet nga ushqimi.

(5) Operatorët me ushqim marrin pjesë në aktivitetet e ndërmarrja nga organet kompetente, me qëllim që të shmanget apo minimizohet rreziku i shkaktuar nga ushqimi, të cilin e furnizojnë apo të cilin e kanë furnizuar.

(6) Operatorët me ushqim nuk do të shfrytëzojnë asnjë substancë tjetër, përveç ujit të rrjedhshëm apo të pastër, me qëllim që të shmanget papastërtia sipërfaqësor nga prodhimi me origjinë shtazore, përveç nëse shfrytëzimi i substancës është lejuar në përputhje me ligjin.

Neni 5

Obbligime të veçanta për rritësit e kafshëve dhe për operatorët me ushqim

(1) Rritësit e kafshëve dhe operatorët me ushqim e kanë për detyrë:

1) kur bëjnë kontrolle për praninë e zoonozave apo për shkaktarët e zoonozave të cilët i nënshtrohen monitorimit në të gjitha nivelet e prodhimit primar dhe në nivelet e tjera të zinxhirit të ushqimit, në përputhje me nenin 67, paragrafin (2), t'i:

a) ruajnë rezultatet nga ekzaminimet e zbatuara dhe të organizojnë ruajtjen e secilit izolues për periudhën kohore të përcaktuar nga organi kompetent; dhe

b) dërgojnë rezultatet ose të sigurojnë izolues, me kërkesë të organit kompetent.

2) Secila fermë, e cila vë në qarkullim kafshë nga ferma, si dhe çdo person juridik ose fizik, i përfshirë në tregti me kafshë të këtilla, paraprakisht duhet të jetë i regjistruar pranë organit kompetent dhe t'u nënshtrohet rregullave nga fusha e shëndetësisë veterinarë;

3) Personi përgjegjës për stabilimentin për përpunimin fillestar të prodhimeve primare, me origjinë shtazore, duhet t'i ndërmarrë, të gjitha masat e domosdoshme gjatë zbatimit të kontrollit të brendshëm dhe veçanërisht:

a) t'i pranojë vetëm ato kafshë të dërguara në mënyrë të drejtpërdrejtë ose përmes ndërmjetësuesit, për të cilat prodhuesi garanton se koha e taitjes së prodhimeve të aplikuara veterinarë-mjekësore është respektuar.

b) kafshët e fermës apo prodhimet e futura në stabiliment:

- të mos përbajnë mbetje të cilat e tejkalojnë nivelin e lejuar maksimal; dhe

- të mos përbajnë gjurmë të substancave apo prodhimeve të ndaluara;

4) Prodhuesit, ose personat përgjegjës të cekur në pikat 2) dhe 3) të këtij paragrafi, në qarkullim hedhin vetëm:

a) kafshë, mbi të cilat nuk janë aplikuar substanca ose prodhime të palejuara, apo të cilët nuk janë lëndë e trajtimit të palejuar në përputhje me këtë ligj;

b) kafshë, mbi të cilat aplikohen prodhime apo substanca të lejuara, nëse është respektuar periudha e tajimit e përcaktuar për këto prodhime apo substanca;

c) prodhime të fituara prej kafshëve të cekura në pikën 3), nënpikën (b), alinetë 1 dhe 2 të kësaj pike.

5) Atje ku kafsha dërgohet nga ana e personit juridik ose fizik, i cili nuk është prodhues, në stabilimentin për therje, obligimet e përcaktuara në pikën 4) të këtij paragrafi, u barten këtyre personave.

(2) Me qëllim të zbatimit të dispozitave nga pikat 2), 3), 4) dhe 5) të paragrafit (1) të këtij neni, pa marrë parasysh përputhshmërinë me rregullat e përcaktuara me ligj, për vënien në qarkullim të prodhimeve të ndryshme, organi kompetent siguron:

1) që palët të cilat janë të inkuadruara në qarkullimin t'i zbatojnë parimet e monitorimit të cilësisë së zinxhirit prodhues;

2) masat e ndërmarrja me monitorimin e brendshëm, të cilat i arsyetojnë shenjat e identifikimit ose etiketat të cilat i vihen prodhimit, të përforcohen.

Neni 6

Kërkesa të përgjithshme dhe të veçanta higjienike për operatorët me ushqim

(1) Operatorët me ushqim të cilët kryejnë:

1) prodhimtari primare;

2) transport, magazinim dhe manipulim me prodhime primare në vendin e prodhimit, me kusht që kjo në masë të konsiderueshme të mos e ndryshojë natyrën e tyre;

3) transport të kafshëve të gjalla, atje ku është e domosdoshme të arrihen qëllimet e këtij ligji;

4) transport me prodhime primare, prej vendit të prodhimit deri tek objekti;

5) në rast të prodhimeve të peshkut dhe kafshëve të egra, transporti me qëllim të dërgesës së prodhimeve primare, të cilave në masë të konsiderueshme nuk u është ndryshuar natyra, prej vendit të prodhimit deri te objekti, duhet të veprojnë në përputhje me kërkesat e përgjithshme higjienike si dhe me kërkesat e veçanta varësisht nga lloji i prodhimeve të përcaktuara me këtë ligj.

(2) Operatorët me ushqim në të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit me ushqim për sa i përket fazave të prodhimit me të cilat ka të bëjë paragrafi (1) i këtij neni, duhet të harmonizohen me kërkesat e përgjithshme higjienike si dhe me kërkesat e veçanta, varësisht nga lloji i prodhimeve, të përcaktuara me këtë ligj.

(3) Operatorët me ushqim, i zbatojnë masat e veçanta higjienike, si vijojnë:

1) përputhshmëri me kriteret e veçanta mikrobiologjike për ushqim,

2) procedura të domosdoshme që të përmbushen qëllimet e parashtruara me këtë ligj;

3) përputhshmëri me kërkesat për kontrollin e temperaturës së ushqimit;

4) mirëmbajtja permanente e regjimit të flohtë termik;

5) kontrolli i trikinës në mish.

(4) Operatorët me ushqim mund të shfrytëzojnë kahe për praktikë të mirë prodhuese dhe për programe kontrolluese të parapara me nenin 12 dhe 13 të këtij ligji, si ndihmë gjatë harmonizimit me obligimet nga ky ligj.

(5) Operatorët me ushqim, në qarkullim vënë ushqim vetëm nëse është i përgatitur dhe i njëjti është përpunuar në stabilimente:

1) të cilat i përmbushin kushtet higjienike të ushqimit të përcaktuara me këtë ligj;

2) të cilat janë regjistruar dhe licencuar nga ana e organit kompetent.

(6) Ministri më për së afërmi përcakton:

- kërkesa të përgjithshme higjienike të prodhimitarisë primare dhe operacione të ngjashme, kërkesa të përgjithshme higjienike për të gjithë operatorët me ushqim dhe kushtet që kanë të bëjnë me prodhime të tjera me origjinë shtazore;
- kërkesa të veçanta për mish prej dythundrakëve shtëpiak, shpendëve dhe lepujve, kërkesa për mish nga kafshë të egra të rritura në fermë dhe për kafshët e egra;
- kërkesa të veçanta për mish të bluar, përpunime mishi, prodhime nga mishi dhe mish pa koc të fituar në mënyrë mekanike;
- kërkesa të veçanta për butakë bival dhe për prodhime nga peshku;
- kërkesa të veçanta për qumësht të papërpunuar dhe për bulmete;
- kërkesa të veçanta për vezë dhe për prodhime prej vezëve;
- kërkesa të veçanta për prodhime të tjera, me origjinë shtazore, kofsha bretkosash, kërrmi, gjalpë shtazësh i shkrirë, cingaridhe, plëndës të përpunuar, fshikëza urine, zorërë, xhelatinë dhe kolagjen;
- kërkesa të veçanta që kanë të bëjnë me kriteret mikrobiologjike të ushqimit;
- kërkesa të veçanta për kontrollin e temperaturës;
- kërkesa të veçanta për mirëmbajtjen e konvejerit të ftohtë;
- kërkesa të veçanta për masat apo procedurat e domosdoshme për përmbushjen e qëllimeve të parashtruara të higjienës së ushqimit;
- kërkesa të veçanta për kontrollin e trikinës në mish.

Neni 7

Obligimet për implementimin e HACCP

(1) Operatorët me ushqim, të cilët kryejnë aktivitete të ndryshme nga ato që janë cekur në nenin (6), paragrafin 1) të këtij ligji, do të përgatisin, zbatojnë dhe mbajnë procedurë permanente të dokumentuar, të mbështetur mbi analiza të rrezikshmërisë dhe mbi pikat kritike kontrolluese (në tekstin e mëtejshëm: HACCP principe).

(2) HACCP principet nga paragrafi (1) i këtij neni, përbëhen nga:

- 1) identifikimi i cilit do qoftë rrezik i cili duhet të parandalohet, eliminohet ose minimizohet në nivel të pranueshëm;
- 2) identifikimi i pikave kritike kontrolluese me një apo më shumë veprime, ku kontrolli është i domosdoshëm që të parandalohet ose eliminohet rreziku apo që të minimizohet i njëjti deri në nivelin e pranueshëm;
- 3) vendosja e kufijve kritikë të pikave kritike kontrolluese, të cilët e bëjnë përcaktimin e asaj se ç'është e pranueshme dhe ç'është e papranueshme për parandalimin, eliminimin ose minimizimin e rrezikut të identifikuar;
- 4) vendosja dhe zbatimi i procedurave efikase për monitorimin e pikave kritike kontrolluese;
- 5) vendosja e procedurës korrigjuese në rastet kur monitorimi do të tregojë se pika kritike kontrolluese nuk është nën kontroll;
- 6) vendosja e procedurave, të cilat do të kryhen në mënyrë të rregullt, që të verifikohet se masat e cekura në pikat prej 1 deri në 5, funksionojnë në mënyrë efikase; dhe
- 7) mbajtja e evidencës së dokumentacionit, i cili është në përputhje me llojin dhe madhësinë e biznesit me ushqim, me qëllim që të demonstron zbatimi efikas i masave të cekura në pikat 1, 2, 3, 4, 5 dhe 6 të këtij neni.

(3) Në qoftë se bëhet modifikimi i prodhimit ose procesit në cilën do qoftë fazë të prodhimitarisë, përpunimit, magazinimit dhe distribuimit, operatorët me ushqim duhet ta shqyrtojnë procedurën dhe t'i bëjnë ndryshimet e domosdoshme.

(4) Si pjesë e sistemit të procedurave të cekura në paragrafin (1) të këtij neni, operatorët me ushqim mund t'i shfrytëzojnë kahet e praktikës së mirë higjienike në përputhje me nenin 12 të këtij ligji, së bashku me kahet e zbatimit të HACCP principeve.

(5) Operatorët me ushqime e kanë për detyrë:

1) të sigurojnë provë nga organi kompetent për harmonizimin e tyre me dispozitat nga paragrafi (1) i këtij neni, duke e pasur parasysh natyrën dhe madhësinë e biznesit me ushqim;

2) të sigurojnë se çdo dokument, i cili i përcakton procedurat, është hartuar në përputhje me këtë nen dhe azhurnohet në mënyrë permanente;

3) të mbajnë evidencë dhe t'i ruajnë edhe dokumentet e tjerë relevant për një periudhë të caktuar kohore;

4) të sigurojnë prova nga organi kompetent për harmonizimin e tyre me këtë nen, në formular të përcaktuar;

5) të sigurojnë se dokumentet, të cilat e përshkruajnë procesin, janë hartuar në përputhje me këtë nen dhe se azhurnohen në mënyrë permanente.

(6) Operatorët me ushqim, veçanërisht stabilimentet për therje, medoemos duhet të sigurojnë se HACCP principet të vendosura në përputhje me kërkesat e përgjithshme të këtij neni, për çdo kafshë apo për çdo grup të kafshëve që është pranuar në depon e stabilimentit, garantojnë se:

- 1) është identifikuar;
- 2) është shoqëruar me informacione përkatëse për konvejerin e ushqimit nga ferma nga e cila e ka origjinën;
- 3) nuk vjen nga ferma apo zona, e cila është objekt i ndalimeve apo i kufizimeve të tjera nga aspekti shëndetësor i kafshëve ose nga aspekti i shëndetësisë publike, përveç nëse nuk është lejuar nga ana e organit kompetent;

4) është e pastër;

5) është e shëndetshme, sipas asaj se sa operatori me ushqim mund ta vlerësojë dhe se është në gjendje të kënaqshme për sa i përket mirëqenies gjatë arritjes në stabilimentin për therje;

(7) Në rast të papërputhshmërisë me kushtet e cekura në paragrafin (6) të këtij neni, operatorët me ushqim duhet medoemos menjëherë ta njoftojnë organin kompetent që t'i ndërmer masat përkatëse në përputhje me ligjin;

(8) Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, më për së afërmi i përcakton procedurat e zbatimit të HACCP principeve nga ana e operatorëve me ushqim, si dhe mënyrën e verifikimit të këtyre procedurave nga ana e organit kompetent.

Neni 8

Vula shëndetësore dhe shenja e identifikimit

(1) Operatorët me ushqim dhe stabilimentet që i nënshtrohen licencimit, në përputhje me nenin 13 të këtij ligji, nuk guxojnë të vënë në qarkullim prodhime në qoftë se të njëjtat nuk janë të shënuara me:

1) vulë shëndetësore, në përputhje me dispozitat e nenit 54 të këtij ligji; ose

2) shenjë identifikuese, për prodhimet për të cilat nuk nevojitet vulë shëndetësore, e vënë nga ana e operatorit me ushqim në përputhje me këtë ligj.

(2) Operatorët me ushqim dhe stabilimentet, të cilat i nënshtrohen regjistrimit, në përputhje me nenin 17 të këtij ligji, në ushqim mund të vënë shenjë identifikimi nëse i njëjti është prodhuar në përputhje me këtë ligj.

(3) Operatorët me ushqim nuk guxojnë ta shmangin nga mishi vulën shëndetësore të vënë në përputhje me këtë ligj, përveç nëse e copëtojnë dhe më tutje e përpunojnë.

(4) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, më për së afërmi e përcakton formën dhe përmbajtjen e vulës shëndetësore dhe shenjës identifikuese, si dhe mënyrën e aplikimit.

Neni 9

Ndjekja

(1) Ushqimi, kafshët që shërbejnë për prodhimin e ushqimit dhe secila substancë tjetër e dedikuar apo e cila do të inkorporohet në ushqim, me doemos duhet të ndiqet në të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit.

(2) Operatorët me ushqim duhet të kenë mundësi që ta identifikojnë secilin person nga i cili ata furnizohen me ushqim, secilën kafshë të dedikuar për prodhim apo cilën do qoftë substancë të dedikuar ose e cila do të inkorporohet në ushqim. Operatorët me ushqim implementojnë sistem dhe procedura, të cilat mundësojnë që këto informata të jenë të arritshme për organin kompetent, me kërkesë të tij.

(3) Operatorët me ushqim duhet të kenë sistem dhe procedura të identifikimit të operatorëve me ushqim deri te të cilët prodhimet e tyre janë dërguar. Këto informata duhet të jenë të arritshme për organin kompetent, me kërkesë të tij.

(4) Ushqimi i vënë në qarkullim ose i cili pritet të vihet në qarkullim medoemos duhet të shënohet ose identifikohet në mënyrë përkatëse që të mundësohet ndjekja e të njëjtit përmes dokumentacionit përkatës apo përmes informatave, në përputhje me ligj.

Neni 10

Kërkesa të përgjithshme për mbrojtjen shëndetësore të kafshëve

(1) Organi kompetent, në të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit të prodhimeve me origjinë shtazore, siguron që operatorët me ushqim të mos shkaktojnë përhapje të sëmundjeve, të cilat transmetohen tek kafshët.

(2) Prodhimet me origjinë shtazore, medoemos duhet të përfitohen prej kafshëve, të cilat i përmbushin kushtet e gjendjes shëndetësore të kafshëve, të përcaktuara në rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinarë.

(3) Prodhimet me origjinë shtazore, medoemos duhet të përfitohen prej kafshëve, të cilat:

1) origjinën nuk e kanë nga ferma, stabilimente ose nga zona të shtetit, të cilat u nënshtrohen kufizimeve për shkak të mbrojtjes shëndetësore të kafshëve, të cilat zbatohen mbi kafshët dhe prodhimet e caktuara me rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinarë;

2) në rast se mishi dhe prodhimet e mishit, nuk janë therë në stabiliment, në të cilin kafshë të dyshimta, trupa apo pjesë të kafshëve, të infektuara me ndonjërin nga sëmundjet e përcaktuara me rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinarë, kanë qenë të pranishme gjatë therjes apo procesit të përpunimit, përveç nëse ky dyshim nuk është përjashtuar;

3) në rast se kafshët dhe prodhimet nga akuakultura, janë në përputhje me rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinarë.

Neni 11

Shmangie nga kërkesat e përgjithshme të mbrojtjes shëndetësore të kafshëve

(1) Krahas dispozitave, nga neni 10 i këtij ligji, dhe dispozitave për harmonizimin e masave të kontrollit të sëmundjeve, konform rregullave nga fusha e shëndetësisë veterinarë, organi kompetent mund të lejojë, prodhim, përpunim dhe distribuim të prodhimeve me origjinë shtazore, të cilat origjinën e kanë nga zonat e Republikës së Maqedonisë, të cilat janë objekt i kufizimit për sa i përket aspektit të shëndetit të kafshëve, por të cilat origjinën nuk e kanë prej fermës të infektuar ose të dyshuar për infeksion me kusht që:

1) para se t'i nënshtrohen trajtimit përkatës, prodhimet të jenë të përfituara, të manipuluar, të transportuara dhe magazinuar ndaras apo në kohë të ndryshme prej prodhimeve të cilat i përmbushin kushtet e mbrojtjes shëndetësore të kafshëve dhe kushtet për transport jashtë zonës së Republikës së Maqedonisë, e cila është objekt i kufizimit shëndetësor të kafshëve, kurse janë lejuar nga organi kompetent;

2) prodhimet që duhet t'i nënshtrohen trajtimit të jenë të identifikuar në mënyrë të qartë;

3) prodhimet t'i nënshtrohen trajtimit i cili mundëson shmangien e problemit shëndetësor tek të njëjtat; dhe

4) trajtimi të aplikohet në objekte të licencuara për këtë qëllim nga ana e organit kompetent.

(2) Atje ku gjendja shëndetësore e lejon, organi kompetent mund të lejojë shmangie të mëtutjeshme prej kërkesave të përcaktuara në nenin 10 të këtij ligji, me kusht që të mos çrregullohet shkalla e mbrojtjes të kafshëve nga sëmundjet, duke i pasur parasysh:

1) karakteristikat e veçanta të sëmundjes tek racat e caktuara; dhe

2) testimet ose masat të cilave kafshët medoemos duhet t'u nënshtrohen.

(3) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, e përcakton mënyrën e veprimit me prodhimet nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni.

Neni 12

Praktika e mirë higjienike

(1) Operatorët me ushqim, të cekur në nenin 6, paragrafin (2) të këtij ligji, mund t'i hartojnë dhe aplikojnë udhëzimet për praktikë të mirë higjienike:

1) në konsultim me përfaqësues të palëve, mbi interesat e të cilëve mund të ndikohet në mënyrë esenciale, siç është organi kompetent dhe shoqata e konsumatorëve;

2) të merren parasysh kodet në fuqi të praktikës nga Codex Alimentarius.

(2) Udhëzimet për praktikë të mirë higjienike, të cilat kanë të bëjnë me prodhimtarinë primare dhe aktivitetet e tjera të cekura në nenin 6, paragrafin (1) të këtij ligji, mund të hartohen dhe aplikohen në industri, në përputhje me kahet e dhëna nga organi kompetent.

(3) Organi kompetent bën vlerësimin e udhëzimeve me qëllim që të sigurojë se:

1) janë hartuar në përputhje me paragrafin (1) dhe (2) të këtij neni;

2) përmbajtja e tyre është e aplikueshme në të gjitha pjesët e zinxhirit të prodhimit të ushqimit, për të cilat ka të bëjë; dhe

3) janë të aplikueshme si udhëzime, në secilën pjesë të zinxhirit të prodhimit të ushqimit, si dhe të ushqimit të cekur në nenet 4, 5, 6, 7 dhe 8 të këtij ligji.

(4) Udhëzimet për praktikë të mirë, nga ana e operatorëve të ushqimit mund të shfrytëzohen në bazë vullnetare, si ndihmë në harmonizimin e obligimeve të tyre me këtë ligj.

(5) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, i përcakton qëllimet dhe kornizën më të gjerë të udhëzimeve për praktikë të mirë në prodhimin primar të ushqimit.

Neni 13

Programe për kontrollin e zoonozave

(1) Operatorët me ushqim ose asociacionet të cilat i përfaqësojnë, në bazë vullnetare mund të implementojnë programe për kontrollin e zoonozave, me të cilat do të përfshihen të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit. Ky plan mund të jetë pjesë e Planit kontrollues shumëvjeçar, nga neni 50 i këtij Ligji.

(2) Nëse operatorët me ushqim apo asociacionet, të cilat i përfaqësojnë ato, dëshirojnë që programet e tyre për kontrollin e zoonozave të jenë pjesë e Planit kontrollues shumëvjeçar, duhet programet e tyre për kontroll t'i paraqesin deri te organet kompetente, për miratim.

(3) Organet kompetente i miratojnë programet për kontroll të paraqitura sipas paragrafit (2) të këtij neni, vetëm me kusht nëse janë në përputhje me kushtet e cekura në rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinarë dhe me qëllimet e Planit kontrollues shumëvjeçar.

(4) Organi kompetent mban evidencë të programeve të miratuara për kontrollin e zoonozave, të operatorëve me ushqim apo të asociacioneve të cilat i përfaqësojnë.

(5) Operatorët me ushqim apo asociacionet të cilat i përfaqësojnë, organit kompetent rregullisht i paraqesin raport për zbatimin dhe për rezultatet e programeve të tyre mbi kontrollin e zoonozave.

Seksioni II

Obligimet që kanë të bëjnë me operatorët e tjerë me ushqim

Neni 14

Prodhiimi primar i ushqimit për përdorim vendor

(1) Në raste të veçanta kur kafshët medoemos duhet të theren urgjentisht, therja e kafshëve jashtë thertores lejohet për përdorim vendor, vetëm nëse:

1) organi kompetent paraprakisht është i informuar dhe i cili e ka lejuar therjen e shpezëve, lepujve, derrave, dhenve dhe dhive;

2) respektohen kushtet e parapara nga Ligji për mbrojtjen dhe mirëqenien e kafshëve, për sa i përket trullësjes dhe therjes si dhe masave për mbrojtjen e kafshëve nga çdo shqetësim, dhimbje ose vuajtje;

3) trupat e derrave, dhenve dhe dhive që janë kontrolluar pas therjes, dhe është marrë rezultat i kënaqshëm në lidhje me kohën dhe vendin e kryerjes së kontrollit, të përcaktuar me këtë ligj.

(2) Prodhiimi primar i ushqimit për përdorim vendor, është objekt i përdorimit të lëndës së parë të fituar nga stabilimenti dhe/ose i prodhuar në përputhje me rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinarë dhe përmes zbatimit të principeve të përgjithshme të praktikës së higjienës së mirë, ku mund të aplikohet regjimi teknik permanent i ftohtë.

Neni 15

Furnizimi i drejtpërdrejtë me ushqim nga ana e prodhuesit deri te konsumatori i fundit ose deri te objekti lokal me shitje me pakicë

(1) Për nevojat e këtij neni, prodhues është gjithsecili person fizik i cili kryen aktivitet anësor, me qëllime jokomerciale, në prodhimin primar të dedikuar për përdorim vendor kurse kohë pas kohe edhe në raste të tepricës për furnizim të drejtpërdrejtë me apo pa arkëtim nga konsumatori i fundit ose deri te objekti lokal me shitje me pakicë. Nocioni prodhues, i përfshin edhe gjuetarët.

(2) Me përjashtim të neneve 6,7,8,9,18 dhe 19 të këtij ligji, dhe pa i marrë parasysh dispozitat e nenit 5 dhe 10 të këtij ligji, prodhuesit e cekur në paragrafin (1) të këtij neni, i kanë këto obligime:

1) në rast dyshimi të sëmundjes të kafsha, ose për ndonjë problem gjatë prodhimit apo përpunimit të ushqimit, menjëherë duhet ta njoftojë organin kompetent dhe ta ndërpresin përdorimin dhe furnizimin me ushqim;

2) ta respektojnë periudhën kohore të tajimit sipas aplikimit të prodhimeve veterinarë-mjekësore ose prodhimeve biologjike dhe përdorimin e aditivëve ose shtojcave mjekësore në ushqimin e kafshëve;

3) t'i ofrojnë bashkëpunim dhe ndihmë të plotë organit kompetent gjatë kryerjes së obligimeve të veta;

4) në rastin e gjuetarëve:

a) ta njoftojnë organin kompetent për gjuhun;

b) gjuhun ta japin në inspektim në vendin dhe në kohë të caktuar nga ana e organit kompetent, me qëllim të dhënies së certifikatës shëndetësore.

Neni 16

Ushqimi me karakteristika tradicionale

(1) Pa marrë parasysh dispozitat nga nenet 17 dhe 18 të këtij ligji, organi kompetent mundet stabilimenteve që prodhojnë ushqim me karakteristika tradicionale, t'u mundësojë shmangie të veçanta apo të përgjithshme prej kushteve të cekura në nenin 6 të këtij ligji, për sa i përket:

1) lokaleve në të cilat prodhohen këto prodhime, varësisht nga specifikat e domosdoshme të mjedisit për zhvillimin e një pjese të karakteristikave të tyre, mund të kenë mure, plafonë dhe dyer, të cilat nuk janë të lëmuara dhe janë të padepërtueshme, jo absorbuese apo nga materiali antioksidues dhe mure, tavane e dyshme me material natyror gjeologjik;

2) llojit të materialeve prej të cilave janë bërë instrumentet dhe pajisja që shfrytëzohen veçanërisht për përgatitjen, paketimin dhe mbështjelljen e tyre.

(2) Masat për pastrimin dhe dezinfektimin e stabilimenteve të cekura në paragrafin (1), pikën 1) të këtij neni, si dhe frekuenca me të cilën kryhen, duhet t'i përshtaten aktivitetit me qëllim që të merret në konsideratë flora specifike e ambientit.

(3) Instrumentet dhe pajisja, të cekura në paragrafin (1), pikën 2) të këtij neni, në mënyrë permanente duhet të mirëmbahen në gjendje higjienike që kënaq dhe rregullisht të pastrohen dhe dezinfektohen.

(4) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, më për së afërmi i përcakton kushtet dhe pajisjen e stabilimenteve, të cilat prodhojnë ushqim me karakteristika tradicionale.

Seksioni III

Dispozitat e përgjithshme për regjistrimin dhe licencimin e stabilimenteve dhe operatorëve me ushqim

Neni 17

Regjistrimi i stabilimenteve dhe i operatorëve me ushqim

(1) Organi kompetent mban regjistër të operatorëve me ushqim dhe të stabilimenteve të cilët kryejnë:

1) cilën do qoftë fazë të prodhimit, përpunimit dhe distribuimit të ushqimit;

2) prodhimtari primare;

3) transport;

4) magazinimin e prodhimeve, të cilat nuk kërkojnë kushte të kontrolluara të temperaturës për magazinim;

5) procedura të shitjes me pakicë, të cilat përbëhen vetëm nga magazinimi apo transporti, dhe në këto raste gjithsesi se do të zbatohen kushtet e veçanta të temperaturës ose furnizimit me ushqim prej objekteve me shitje me pakicë deri në objekte të tjera me aktivitet marginal, lokal apo të kufizuar.

(2) Operatorët me ushqim, nga paragrafi (1) të këtij neni, kërkesë për regjistrim paraqesin deri te organi kompetent sipas udhëzimeve të dhëna nga organi kompetent.

(3) Secili operator me ushqim nga paragrafi (1) i këtij neni, e njofton organin kompetent brenda periudhës gjashtë mujore, nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji, për çdo stabiliment nën kontroll të tij për sa i përket regjistrimit.

(4) Operatorët me ushqim e kanë për detyrë që në mënyrë të rregullt ta njoftojnë organin kompetent për aktivitetet që kryhen në stabilimentet, duke i përfshirë edhe njoftimet e çdo ndryshimi të konsiderueshëm të aktiviteteve, si dhe për mbylljen e stabilimentit ekzistues.

(5) Organi kompetent mban listë të operatorëve me ushqim dhe të stabilimenteve nga paragrafi (1) i këtij neni. Nëse një listë e këtillë ekziston për qëllime tjera ajo mund të shfrytëzohet edhe për qëllimet e këtij ligji.

(6) Gjatë zbatimit të kontrolleve zyrtare në stabilimentet, nga paragrafi (1) i këtij neni, organi kompetent bën inspektim dhe i krahason të dhënat nga regjistrimi me gjendjen faktike në stabiliment.

(7) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, e përcakton formën dhe përmbajtjen e regjistrimit dhe mënyrën e procedurës së regjistrimit të operatorëve me ushqim dhe të stabilimenteve nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 18

Licencimi i stabilimenteve dhe operatorëve me ushqim

(1) Organi kompetent detyrimisht lëshon licencë për operatorët me ushqim dhe stabilimentet për prodhimin, përpunimin dhe manipulimin me:

- mish prej dythundrakëve shtëpiak;

- mish prej shpezëve dhe lepujve;

- mish prej kafshëve të egra;

- mish të bluar, përpunime mishi dhe me mish të ndarë në mënyrë mekanike;
- prodhime mishi;
- butakë bival;
- prodhime peshqish
- qumësht të freskët dhe bulmete;
- vezë dhe prodhime prej vezëve;
- kofsha bretkosash dhe kërmij;
- dhjamë të shkrirë shtazor dhe cingaridhe;
- plëndës të përpunuar dhe fshikëza urine dhe zorrë;
- xhelatinë;
- kolagjen

(2) Operatorët me ushqim nga paragrafi (1) i këtij neni, kërkesë për licencim paraqesin deri te organi kompetent.

(3) Para se të lëshohet licenca nga paragrafi (1) i këtij neni, organi kompetent bën inspektim aty për aty. Ai e licencën objektin për aktivitetet e kërkuara vetëm në qoftë se operatorët me ushqim dëshmojnë se i përmbushin kërkesat higjienike të ushqimit dhe kërkesat e tjera të përcaktuara me këtë ligj.

(4) Organi kompetent lëshon licencë të përkohshme nëse, nga inspektimi i bërë aty për aty, konstaton se stabilimenti i përmbush të gjitha kërkesat infrastrukture dhe të pajisjes. Licencë lëshon vetëm nëse gjatë inspektimit të sërishëm, të bërë aty për aty pas tre muajsh nga lëshimi i licencës së përkohshme, konstatohet se stabilimenti i përmbush të gjitha kërkesat për licencim. Në qoftë se është bërë përparim i dukshëm, por stabilimenti akoma nuk i përmbush të gjitha kushtet, organi kompetent mund ta vazhdojë licencën e përkohshme, por më së shumti në kohëzgjatje prej gjashtë muajsh.

(5) Organi kompetent, të gjitha stabilimenteve të licencuara, përfshirë këtu edhe ato me licencë të përkohshme, ua jep numrin e licencës në të cilin mund të shtohen kodet që i përcaktojnë llojet e prodhimeve me origjinë shtazore. Për shitje me shumicë, në numrin e licencës mund të shtohet numër i dytë i cili i përcakton njësitë ose grupet e njërive të prodhimeve me origjinë shtazore, të cilat shiten apo prodhohen.

(6) Gjatë zbatimit të kontrollit zyrtar mbi stabilimentet nga paragrafi (1) i këtij neni, organi kompetent bën inspektim të sërishëm dhe i krahason të dhënat e licencës.

(7) Dispozitat nga paragrafët (1), (2), (3), (4) dhe (5) të këtij neni, zbatohen:

1) mbi stabilimentet të cilat fillojnë me vënien në qarkullim të prodhimeve me origjinë shtazore pas datës së hyrjes në fuqi të këtij ligji;

2) për një periudhë kalimtare prej dy vitesh pas datës së hyrjes në fuqi të këtij ligji, mbi stabilimentet të cilat tani më vënë në qarkullim prodhime me origjinë shtazore, por sa u përket këtyre paraprakisht nuk ka pasur kërkesë për licencim apo për licencimin kanë vlerë kushte të tjera, të ndryshme nga kushtet e përcaktuara me këtë ligj. Në këtë rast, organi kompetent inspektimin e aty për atyshëm, në përputhje me paragrafin (3) të këtij neni, e bën brenda afatit sa më të shkurtër me qëllim që të lëshohet licencë e re, në përputhje me këtë ligj;

(8) Krahas dispozitave të këtij neni, operatorët me ushqim në qarkullim mund të vënë ushqim ndërmjet datës së hyrjes në fuqi të këtij ligji dhe inspektimit të parë të radhës nga ana e organit kompetent, nëse stabilimenti:

1) është lëndë e procedurës së filluar për licencim në përputhje me këtë nen dhe nëse vë në qarkullim prodhime me origjinë shtazore në përputhje me rregullat nga fusha e veterinarisë shëndetësore dhe sigurisë së ushqimit, fill para hyrjes në fuqi të këtij ligji; ose

2) është lloj i objektit për të cilin nuk ka pasur obligim që të paraqesë kërkesë për licencim, para hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(9) Pa përjashtim të dispozitave nga paragrafi (7), pika 2) dhe dispozitave nga paragrafi (8) të këtij neni, stabilimenti i cili është lëndë e licencimit në përputhje me këtë nen nuk do të punojë, përveç nëse organi kompetent,

në përputhje me rregullat e veçanta të organizimit të kontrolleve zyrtare mbi prodhimet me origjinë shtazore të dedikuara që t'i përdorin njerëzit:

1) i lëshon licencë pune stabilimentit pas inspektimit të bërë aty për aty; ose

2) në rast të licencimit të përkohshme të stabilimentit.

(10) Operatorët me ushqim nga paragrafi (1) i këtij neni, për sa i përket licencimit e kanë për detyrë ta njoftojnë organin kompetent më së voni gjashtë muaj pas datës së hyrjes në fuqi të këtij ligji, në mënyrë të përcaktuar për çdo stabiliment nën kontroll të tij.

(11) Operatorët me ushqim e kanë për detyrë që rregullisht ta njoftojnë organin kompetent për aktivitetet që kryhen në stabilimentet, duke i paraqitur ndryshimet e konsiderueshme të aktiviteteve si dhe për mbylljen e stabilimentit ekzistues.

(12) Ministri Bujqësisë, Pylltarisë dhe ekonomisë së Ujërave e përcakton formën, përmbajtjen dhe mënyrën e paraqitjes së kërkesës nga paragrafi (2) i këtij neni, mënyrën dhe procedurën e lëshimit të licencës së stabilimentit nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe llojin e prodhimeve dhe përmbajtjen e numrit të licencës.

Neni 19

Shlyerja e përkohshme e regjistrimit dhe heqja e përkohshme e licencës të stabilimenteve dhe operatorëve me ushqim

(1) Pavarësisht prej dënimeve dhe ndëshkimeve të kumtuara në përputhje me ligjin, organi kompetent përkohësisht e shlyen regjistrimin ose ua heq licencën e operatorëve me ushqim dhe stabilimenteve për një apo për më shumë veprimtari të tyre, nëse konstatohet se stabilimenti më nuk i plotëson kushtet e parapara për kryerjen e atyre veprimtarive, kurse operatorët me ushqim duhet të garantojnë se do t'i shmangin parregullsitë brenda afatit të arsyeshëm. Në rast të qarkullimit me shumicë, organi kompetent mundet përkohësisht ta heqë licencën për sa i përket njërive të caktuara ose grupeve të njërive.

(2) Shlyerja e përkohshme e regjistrimit ose heqja e përkohshme e licencës të një stabilimenti zgjat derisa stabilimenti sërish nuk i përmbush kushtet e përcaktuara. Në rastet ku këto kushte nuk përmbushen brenda një viti, do të zbatohet neni 20 i këtij ligji.

Neni 20

Shlyerja e regjistrimit ose shfuqizimi i licencës të stabilimenteve dhe operatorëve me ushqim

(1) Në qoftë se organi kompetent konstaton mangësi serioze apo nëse më shumë herë e ka ndërprerë procesin e prodhimit në një stabiliment, ndërkaq operatori me ushqim nuk mund të japë garanci për procesin e mëtutjeshëm të prodhimit, organi kompetent hap procedurë për shlyerjen e regjistrimit ose për shfuqizimin e licencës. Në rast të qarkullimit me shumicë, organi kompetent mund ta shfuqizojë licencën për sa i përket njërive të caktuara ose grupeve të njërive.

(2) Organi kompetent e shlyen regjistrimin ose e shfuqizon licencën e një stabilimenti, për një ose për më shumë veprimtari të tij, nëse:

1) stabilimenti ndërpret një ose më shumë nga aktivitetet e veta;

2) dëshmohet se stabilimenti nuk i përmbush kushtet e nevojshme për veprimtaritë e veta për një periudhë kohore prej një viti, pas shlyerjes së përkohshme të regjistrimit ose heqjes së përkohshme të licencës;

3) ka konstatuar mangësi serioze ose nëse domosdo është dashur sërish ta ndërpresë prodhimin në stabiliment, ndërkaq operatori me ushqim nuk është në gjendje të japë garanci përkatëse për sa i përket prodhimit të mëtejshëm.

(3) Operatorët me ushqim bashkëpunojnë me organin kompetent në përputhje me këtë ligj dhe me rregullat e organizimit për kryerjen e kontrolleve zyrtare mbi

ushqimin. Operatorët me ushqim në veçanti do të sigurojnë se stabilimenti do ta ndërpresë punën nëse organi kompetent e ka shlyer stabilimentin nga regjistri ose e ka shfuqizuar licencën për kryerjen e veprimtarisë, ose në rast të licencës së përkohshme, nuk e vazhdon të njëjtën apo nëse nuk lëshon licencë.

Neni 21

Lista e operatorëve me ushqim dhe e stabilimenteve të regjistruara dhe licencuara

(1) Organi kompetent mban listë të operatorëve me ushqim dhe të stabilimenteve të regjistruara ose të licencuara, me numrat unik të licencave të tyre dhe informata të tjera relevante dhe të njëjtat janë të arritshme për publikun në përputhje me ligjin.

(2) Lista nga paragrafi (1) i këtij neni, përmban të dhëna për:

- 1) numrin identifikues të stabilimentit;
- 2) veprimtarinë;
- 3) firmën ose emërtimin e operatorit me ushqim;
- 4) adresën e operatorit me ushqim;
- 5) vërejtje;

(3) Numri identifikues nga paragrafi (2), pika 1) të këtij neni, medoemos duhet ta përmbajë:

1) llojin e veprimtarisë për të cilën tregtari është licencuar;

2) ISO kodin e Republikës së Maqedonisë;

3) numrin referent, me të cilin është i regjistruar me maksimum tetë shenja themelore numerike.

(4) Organi kompetent e publikon listën e stabilimenteve të regjistruara ose të licencuara për ushqim në web faqen e ministrisë.

(5) Forma me informatat dhe kodet relevante mundëson arritshmëri të gjerë të informatave që kanë të bëjnë me stabilimentet e regjistruara dhe të licencuara për ushqim dhe lexim më të mirë të listave.

KREU III

IMPORTI DHE EKSPORTI I USHQIMIT

Neni 22

Importi i ushqimit

(1) Ushqimi që importohet në Republikën e Maqedonisë me qëllim që të vihet në qarkullim duhet të jetë në përputhje me kërkesat e përcaktuara me ligj, ose me kërkesat e rregullave përkatëse të UE ose me kushtet e përcaktuara nga ana e organit kompetent, ose kur ekziston marrëveshje e veçantë ndërmjet Republikës së Maqedonisë dhe vendit eksportues atëherë edhe me kërkesat e përmbajtura në marrëveshjen e përmendur.

(2) Operatorët me ushqim të cilët importojnë ushqim medoemos duhet të jenë të regjistruar ose të licencuar në përputhje me këtë ligj, dhe t'i kënaqin kërkesat e përgjithshme dhe të veçanta higjienike dhe llojin e tyre të veprimtarisë, t'i zbatojnë HACCP principet dhe t'u nënshtrohen kontrolleve zyrtare në përputhje me këtë ligj, si dhe t'i përmbushin kërkesat e përgjithshme dhe të veçanta që kanë të bëjnë me zoonozat dhe me shkaktarët e zoonozave, me mbetjet, me substanca të palejuara dhe me rezistencën antimikrobe.

(3) Operatorët me ushqim mund të importojnë ushqim nëse:

1) vendi prej ku dërgohet apo një pjesë e vendit prej të cilit importohet gjendet në listën e vendeve prej të cilave lejohet importi i produkteve, të hartuar nga ana e organit kompetent;

2) stabilimenti prej të cilit është dërguar prodhimi dhe në të cilin i njëjtë është përfutur ose përgatitur, gjendet në listën e stabilimenteve prej të cilave lejohet importi i atyre prodhimeve, të hartuar nga ana e organit kompetent;

a) në rast të mishit të freskët, mishit të bluar, përgatitjet prej mishi, prodhimeve prej mishi dhe mishit të ndarë në mënyrë mekanike, prodhimi është prodhuar prej mishit të fituar në thertore dhe në stabilimente për copëtim të cilat gjenden në listën e stabilimenteve prej të cilave lejohet importi i atyre prodhimeve, të hartuar nga ana e organit kompetent, ose

b) në rast të butakëve bival, ekinodermëve, tunikatëve dhe gastropodëve detar, zona e prodhimit gjendet në listë të hartuar nga ana e organit kompetent;

3) ushqimi i përmbush:

a) kushtet e këtij ligji, përfshirë edhe kërkesat e vulës shëndetësore dhe shenjën identifikuese; dhe

b) kushtet e importit të përcaktuara në përputhje me ligjin që i rregullon kontrollet gjatë importit të prodhimeve me origjinë shtazore.

4) janë përmbushur kërkesat nga fusha e legjislaturës veterinarë për certifikata dhe dokumente shoqëruese.

(4) Operatorët me ushqim të cilët e importojnë ushqimin duhet të sigurojnë se:

1) prodhimet gjatë importit janë të arritshme për kontroll, në përputhje me rregullat e shëndetësisë veterinarë;

2) importi është në përputhje me kërkesat e këtij ligji;

3) aktivitetet që janë nën kontrollin e tyre të cilat pasojnë pas importit, zbatohen në përputhje me kërkesat e përcaktuara të rregullave që kanë të bëjnë me higjienën e ushqimit.

(5) Operatorët me ushqim të cilët importojnë ushqim i cili përmban prodhime me origjinë bimore dhe prodhime të përpunuara me origjinë shtazore, duhet të sigurojnë se prodhimet e përpunuara me origjinë shtazore të cilat i përmban ai ushqim, i përmbushin kërkesat nga paragrafi (3) dhe (4) të këtij neni. Ata medoemos duhet të jenë në gjendje të dëshmojnë se e njëjta është bërë me ndihmën e dokumenteve ose certifikatave përkatëse të cilat nuk do të thotë të jenë të njëjta me ato që janë cekur në paragrafin (3) pikën 4) të këtij neni.

(6) Ministri Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave i miraton Listat me emrat e vendeve dhe stabilimenteve prej të cilave lejohet importi i ushqimit, si dhe e përcakton formën dhe përmbajtjen e formularit dhe certifikatës dhe të dokumenteve të tjera shoqëruese të ushqimit të importuar, duke e marrë në konsideratë legjislaturën e Unionit Evropian.

Neni 23

Eksporti i ushqimit

(1) Ushqimi i eksportuar ose i riekportuar nga Republika e Maqedonisë, duhet të jetë në përputhje me kërkesat e këtij ligji, përveç nëse ndryshe nuk është paraparë nga ana e organeve kompetente të vendit importues.

(2) Në rrethanat, të cilat nuk janë përfshirë në paragrafin (1) të këtij neni, përveç në rastin kur ushqimi është i dëmshëm për shëndetin, mund të eksportohet apo të riekportohet nëse organet kompetente të Republikës së Maqedonisë dhe të vendit të destinimit, bien dakord, pasi që tërësisht të jenë të informuar për shkaqet dhe rrethanat, për shkak të të cilave ushqimi nuk mund të vihet në qarkullim në Republikën e Maqedonisë.

(3) Kur dispozitat nga marrëveshja e lidhur bilaterale, ndërmjet Republikës së Maqedonisë dhe një vendi tjetër janë të zbatueshme, ushqimi i eksportuar nga Republika e Maqedonisë në atë vend duhet të jetë në përputhje me dispozitat e marrëveshjes.

(4) Për sa i përket higjienës së ushqimit të eksportuar apo të riekportuar, operatorët me ushqim, të cilët eksportojnë ushqim, me doemos duhet të jenë të regjistruar ose licencuar, t'i përmbushin kërkesat e përgjithshme dhe t'i kënaqin kërkesat e përgjithshme dhe të veçanta higjienike për llojin e aktivitetit të cilin e kryejnë, t'i

zbatojnë HACCP principet dhe t'i nënshtrohen kontrollit zyrtar në përputhje me këtë ligj, t'i përmbushin obligimet e përgjithshme dhe të veçanta të cilat kanë të bëjnë me zoonoza dhe me shkaktarët e zoonozave, me mbetjet, me substanca të palejuara dhe me rezistencën antimikrobe.

Neni 24

Kontrollet zyrtare mbi ushqimin e importuar dhe eksportuar

(1) Ky ligj nuk do të ndikojë mbi kushtet për zbatimin e kontrolleve veterinarë mbi ushqimin, të cilat janë përcaktuar në rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinarë. Në mënyrë plotësuese, organi kompetent zbaton kontrolle zyrtare mbi aditivët, shenjat, ndjekjen, iradiacionin e ushqimit dhe materialeve, të cilat janë në kontakt me ushqimin.

(2) Rregullat e përgjithshme, të përcaktuara në nenet 25, 26, 27, 28 dhe 29, zbatohen edhe gjatë kontrolleve zyrtare mbi secilin ushqim.

(3) Rezultatet nga kontrollet e zbatuara mbi ushqimin, i cili:

1) është në procedurë doganore, në përputhje me ligjin; ose

2) i është nënshtuar manipulimit në depot e zonave të lira apo në depo të lira dhe në depo doganore, nuk do të ketë ndikim mbi obligimet e operatorëve me ushqim për të siguruar se ushqimi është në përputhje me dispozitat e këtij ligji, prej momentit kur është lëshuar në qarkullim të lirë, e as që do ta pengojë kryerjen e kontrolleve të mëtutjeshme zyrtare mbi ushqimin.

Neni 25

Procedurë në rast të dyshimit

Në rast të dyshimit për mospërputhshmëri, për identitetin, për destinimin aktual të dërgesës apo për sa i përket përputhshmërisë ndërmjet dërgesës dhe të dhënave në certifikatë, organi zyrtar zbaton kontrolle zyrtare me qëllim që ta konfirmojë apo eliminojë dyshimin. Organi kompetent do ta mbajë dërgesën nën mbikëqyrje zyrtare përdorisht nuk i merr rezultatet prej kontrolleve të këtylla zyrtare.

Neni 26

Aktivitetet pas kontrolleve zyrtare mbi ushqimin e importuar nga vende të tjera

(1) Organi kompetent e mban nën mbikëqyrje zyrtare ushqimin e importuar, i cili nuk është në përputhje me këtë ligj, dhe në marrëveshje me operatorin me ushqim, i cili është përgjegjës për dërgesën, do t'i ndërmarrë masat si vijojnë:

1) do të urdhërojë asgjësimin e ushqimit të atillë, me trajtim të veçantë në përputhje me paragrafët (5) dhe (6) të këtij neni, apo do ta ridërgojë jashtë Republikës së Maqedonisë konform nenet 28 të këtij ligji, apo do të zbatohen masa të tjera përkatëse siç është përdorimi i ushqimit për qëllime tjera prej atyre për të cilat ushqimi fillimisht ka qenë i dedikuar.

2) në qoftë se ushqimi tani më është vënë në qarkullim apo është nën mbikëqyrje, mund të urdhërohet tërheqja e të njëjtit para se të ndërmerren masat nga pika 1) e këtij paragrafi;

3) me të cilat do të konstatohet se ushqimi nuk shkakton efekte të padëshirueshme mbi shëndetin e njerëzve apo të kafshëve, qoftë në mënyrë të drejtpërdrejtë ose përmes mjedisit jetësor, gjatë kohës së implementimit apo deri në implementimin e ndonjëres nga masat e cekura në pikat 1) dhe 2) të këtij paragrafi.

(2) Nëse kontrollet zyrtare të parapara në nenin 24 të këtij ligji, vënë në dukje se dërgesa është e dëmshme për shëndetin e njerëzve apo kafshëve, apo është e pasigurt, organi kompetent dërgesën do ta vë nën mbikëqyrje zyrtare, derisa të asgjësohet apo zbatohet ndonjë masë tjetër e domosdoshme përkatëse me qëllim të mbrojtjes të shëndetit të njerëzve dhe të kafshëve.

(3) Kundër aktvendimit për ndërmarrjen e masave nga paragrafi (1) dhe (2) të këtij neni, operatorët me ushqim kanë të drejtë ankese, në përputhje me nenin 59 të këtij ligji.

(4) Kur organi kompetent nuk do të lejojë hyrje të ushqimit, do t'i njoftojë palët e interesuara për konstatimet e tij dhe për identifikimin e prodhimeve, në përputhje me procedurat e parapara në nenin 45 të këtij ligji, dhe aktvendimin ia dërgon shërbimit doganor bashkë me informata e cila ka të bëjë me vendimin përfundimtar të dërgesës.

(5) Procedura nga paragrafi (1), pika 1) e këtij neni, mund të përfshijë:

1) trajtim apo përpunim në atë mënyrë që ushqimi të bëhet i përputhshëm me kërkesat e rregullave nga fusha e shëndetësisë veterinarë ose me kërkesat e vendit të ridërgimit, duke e përfshirë aty ku është e mundur edhe dekontaminimin por duke e përjashtuar klasifikimin;

2) përpunim, në cilën do qoftë mënyrë tjetër, me qëllim të përdorimit për qëllime tjera nga dedikimi i ushqimit për njerëz ose kafshë.

(6) Organi kompetent siguron që trajtimi i veçantë të kryhet në objekte nën kontrollin e tij dhe në përputhje me kushtet e caktuara me rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinarë.

Neni 27

Ridërgimi i dërgesave

(1) Organi kompetent do ta lejojë ridërgimin e dërgesave nëse:

1) destinimi është i kontraktuar me operatorin me ushqim, i cili është përgjegjës për dërgesën;

2) operatori me ushqim fillimisht e njofton organin kompetent të vendit të origjinës ose të vendit tjetër të destinimit, për shkaket dhe gjendjen që e pengojnë vënien në qarkullim të ushqimit në Republikën e Maqedonisë;

3) kur vendi i destinimit nuk është vendi i origjinës, ndërkaq vendi i destinimit e njofton organin kompetent për gatishmërinë e tij që ta pranojë dërgesën.

(2) Me rregull, ridërgimi duhet të kryhet jo më vonë se 60 ditë nga dita kur organi kompetent ka vendosur për destinimin e dërgesës, përveç rastit kur është hapur procedurë para gjykatës kompetente. Në qoftë se pas skadimit të periudhës kohore prej 60 ditë, dërgesa nuk ridërgohet, e njëjta do të asgjësohet, përveç në rastin kur vonesa është e arsyeshme.

(3) Deri në ridërgimin e dërgesës apo deri në verifikimin e shkaqeve për refuzimin e pranimit të dërgesës, organi kompetent dërgesat i mban nën mbikëqyrje zyrtare.

(4) Organi kompetent i njofton palët e interesuara, në përputhje me procedurat e parapara në nenin 45 të këtij ligji, si dhe shërbimin doganor dhe i ndërmerr të gjitha masat e domosdoshme që të sigurojë se dërgesa e refuzuar sërish nuk do të mund të hyjë në Republikën e Maqedonisë.

Neni 28

Shpenzimet

Shpenzimet e bëra nga ana e organit kompetent në lidhje me aktivitetet e cekura në nenet 25, 26 dhe 27 të këtij ligji, bien mbi operatorin me ushqim i cili është përgjegjës për dërgesën ose mbi përfaqësuesin e tij.

Neni 29

Organet kompetente dhe shërbimet doganore

(1) Për organizimin e kontrolleve zyrtare organi kompetent dhe shërbimi doganor bashkëpunojnë në mënyrë të ndërsjellë.

(2) Shërbimi doganor e ka për detyrë:

1) ta njoftojë inspektoratin e veterinarisë në vendkalimin kufitar për të gjitha dërgesat me prodhime me origjinë shtazore, të cilat arrijnë në vendkalimin kufitar dhe

i mundëson veterinarit zyrtar që të gjitha dokumentet e nevojshme t'i ketë të arritshme, ndërkaq dërgesat i lëshon vetëm pas kryerjes së kontrolleve kufitare veterinare, prej të cilave janë dhënë rezultate të kënaqshme.

2) të mos lejojë hyrje të dërgesave me ushqim apo manipulimin e tyre nëpër depo, nëpër depo të zonave të lira ose nëpër depo të lira dhe depo doganore, pa pëlqimin paraprak nga ana e organit kompetent.

(3) Nëse janë marrë mostra, organi kompetent i njofton shërbimet doganore dhe operatorët duke theksuar se a mundet ushqimi të lëshohet para se të merren rezultatet nga ekzaminimet e bëra mbi mostrat, me kusht që të sigurohet ndjekja e dërgesës.

Neni 30 Certifikata për import

(1) Operatorët me ushqim sigurojnë që dërgesat e prodhimeve me origjinë shtazore gjatë importit të shoqërohen me certifikata për import të cilat i përmbushin kushtet e parapara me paragrafin (2) të këtij neni. Mund të përdoren edhe dokumente elektronike.

(2) Certifikata që e shoqëron dërgesën e prodhimeve me origjinë shtazore medoemos duhet t'i përmbushë kërkesat si vijojnë:

1) të jetë e nënshkruar nga organi kompetent i shtetit nga i cili dërgohet dërgesa dhe të jetë e vërtetuar me vulë zyrtare. Nëse certifikata përbëhet prej më shumë fletave, secila fletë medoemos duhet të jetë e nënshkruar dhe e vërtetuar. Në rastin e anijeve-fabrika, organi kompetent mund ta autorizojë kapitenin e anijes që ta nënshkruajë certifikatën;

2) certifikata medoemos duhet të jetë e shkruar në gjuhën zyrtare ose në gjuhët e shtetit nga i cili dërgohet dërgesa, në gjuhën angleze ose maqedonase ose të shoqërohet me përkthim të vërtetuar në gjuhën maqedonase;

3) origjinali i certifikatës medoemos duhet ta shoqërojë dërgesën gjatë hyrjes në Republikën e Maqedonisë;

4) certifikata medoemos duhet të përmbajë:

a) një fletë të vetme prej letre; ose

b) dy ose më shumë faqe të cilat janë pjesë e vetme dhe e pandashme të një flete letre;

c) disa fleta të lidhura numerike në atë mënyrë që shënojnë faqe të caktuar nga vargu i kufizuar;

5) certifikata medoemos duhet ta ketë numrin unik identifikues. Kur certifikata përbëhet nga një serë faqesh, secila faqe duhet ta mbajë këtë numër;

6) certifikata duhet të lëshohet pak para se dërgesa, të cilës i bashkëngjitet, të lëshohet nga kontrolli i organit kompetent të vendit nga i cili dërgohet dërgesa.

(3) Me certifikatën duhet të sigurohet se:

1) certifikata i përgjigjet dërgesës;

2) informatat në certifikatë janë të sakta dhe autentike.

(4) Certifikata nga paragrafi (1) i këtij neni, nëse nevojitet mund të jetë edhe kombinim kërkesash për certifikimin e ushqimit dhe për kërkesa të tjera.

(5) Certifikata duhet të vërtetojë se prodhimet i kënaqin:

1) kërkesat e përcaktuara për prodhime të caktuara, në përputhje me këtë ligj ose me dispozitat, të cilat janë ekuivalente me këto kërkesa; dhe

2) kushtet e veçanta për import të përcaktuara në përputhje me rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinare.

(6) Certifikata mund të përmbajë të dhëna të cilat kërkohen në përputhje me rregullat nga fusha e shëndetësisë veterinare, e cila është e rëndësishme për shëndetin publik dhe për mbrojtjen shëndetësore të kafshëve.

(7) Disa shmangie ose lehtësime nga paragrafi (2) i këtij neni, mund të lejohen kur ekziston mundësia që në mënyrë tjetër të merren garancitë e cekura në paragrafin (5) të këtij neni.

(8) Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, e përcakton formën dhe përmbajtjen e formularit të certifikatave që i shoqërojnë dërgesat e importuara.

Neni 31 Evidenca

Secili person, i cili dërgon, transporton ose pranon ushqim, mban evidencë për dërgesat, e cila përmban të dhëna për llojin dhe sasinë e secilës dërgesë, datën e pranimit dhe dërgimit, origjinën dhe destinacionin e fundit të të njëjtit. Evidenca duhet të ruhet së paku dy vjet dhe çdo herë të jetë e arritshme për organin kompetent, me kërkesë të tij.

KREU IV KONTROLLET ZYRTARË MBI USHQIMIN

Seksioni I Obligimet dhe principet e përgjithshme të kontrolleve zyrtare

Neni 32 Obligimet e përgjithshme që kanë të bëjnë me organizimin e kontrolleve zyrtare

(1) Organi kompetent, në mënyrë të rregullt zbaton kontrolle zyrtare me frekuencë përkatëse në bazë të analizës së rrezikut dhe veçanërisht mbi:

1) rrezikun e caktuar që ka të bëjë me kafshët, ushqimin, qarkullimin me ushqim, përdorimin e ushqimit ose me cilin do qoftë proces material, veprimtari apo punë që mund të ndikojnë mbi sigurinë e ushqimit, mbrojtjen shëndetësore të kafshëve apo mbi mirëqenien e kafshëve;

2) dokumentacionin e operatorëve me ushqim nga kontrollet paraprakisht të kryera, për sa i përket përputhshmërisë me këtë ligj ose me dispozitat e mbrojtjes shëndetësore dhe mirëqenies së kafshëve;

3) informatat, të cilat mund ta vënë në pah mospërputhshmërinë me dispozitat e këtij ligji.

(2) Kontrollet zyrtare kryhen pa paralajmërim paraprak, përveç në raste të kontrolleve ku është i domosdoshëm njoftimi paraprak i operatorëve me ushqim. Kontrollet zyrtare gjithashtu mund të kryhen edhe pa u planifikuar.

(3) Kontrollet zyrtare kryhen në të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit të ushqimit. Ato përfshijnë kontrolle mbi bizneset me ushqim, mbi përdorimin e ushqimit, mbi magazinimin e ushqimit, mbi çdo proces material, substancë, aktivitet duke e përfshirë edhe transportin e ushqimit dhe të kafshëve të gjalla.

(4) Kontrollet zyrtare zbatohen në mënyrë autentike si gjatë vënies të ushqimit në qarkullim në Republikën e Maqedonisë ashtu edhe gjatë importit dhe eksportit.

(5) Organi kompetent i ndërmerr të gjitha masat e domosdoshme, me qëllim që të sigurojë se prodhimet e dedikuara për eksport do të kontrollohen në mënyrë autentike si edhe prodhimet e dedikuara për vënie në qarkullim në Republikën e Maqedonisë.

(6) Me qëllim të organizimit të kontrolleve zyrtare, organi kompetent do të kërkojë nga operatorët me ushqim, të cilët pranojnë ushqim nga vende të tjera, pranimin e ushqimit ta paraqesin.

Neni 33 Dispozita të përgjithshme të kontrolleve zyrtare, në lidhje me prodhimet me origjinë shtazore

(1) Operatorët me ushqim e kanë për detyrë ta japin ndihmën e nevojshme që të sigurojnë se kontrollet zyrtare të cilat i kryen organi kompetent do të realizohen në mënyrë efikase edhe atë:

1) të lejojnë qasje deri te të gjitha stabilimentet, objektet, lokalet, apo deri në infrastrukturë tjetër;

2) të mundësojnë qasje deri te çdo dokument dhe evidencë, të cilën e kërkon organi kompetent për vlerësimin e gjendjes.

(2) Organi kompetent zbaton kontrolle zyrtare për ta kontrolluar përputhshmërinë e operatorëve me ushqim me kërkesat e këtij ligji dhe Ligjin për nus-prodhime me origjinë shtazore.

(3) Kontrollat zyrtare, të cekura në paragrafin (2) të këtij neni, përfshijnë:

1) kontrolle të praktikës të mirë higjienike dhe të vlerësimit të rreziqeve nga pikat kritike kontrolluese;

2) kontrolle zyrtare nga nenet 54, 55, 56, 57 dhe 58 të këtij ligji, dhe

3) kontrolle të tjera të përcaktuara me rregullat të cilat miratohen në bazë të këtij ligji

(4) Me kontrollet e praktikës së mirë higjienike duhet të dëshmohet se operatorët me ushqim, në mënyrë permanente dhe të drejtë i zbatojnë procedurat, veçanërisht për sa i përket:

1) kontrolleve të informatave për zinxhirin e ushqimit;

2) konstruksionit të objekteve dhe mirëmbajtjes të lokaleve dhe pajisjes;

3) higjienës para-operative, operative dhe post-operative;

4) higjienës personale;

5) trajnimit të procedurave higjienike dhe të punës;

6) kontrollit të dëmtuesve;

7) cilësisë së ujit;

8) kontrollit të temperaturës; dhe

9) kontrollit të ushqimit, i cili hyn dhe del nga stabilimenti, si dhe të çdo dokumenti shoqërues.

(5) Me procedurat e kontrolleve të HACCP, duhet të dëshmohet se operatorët me ushqim në mënyrë permanente dhe të rregullt i zbatojnë procedurat e atilla, duke i pasur parasysh procedurat e dhënies së garancive për përmbushjen e kërkesave të përcaktuara në rregullat, të cilat kanë të bëjnë me HACCP principet e përgjithshme dhe veçanërisht duhet të vërtetojnë se procedurat a garantojnë se prodhimet me origjinë shtazore:

1) janë në përputhje me kriteret mikrobiologjike;

2) janë në përputhje me kërkesat e mbetjeve, kontaminentëve dhe substancave të ndaluara të përcaktuara me këtë ligj;

3) nuk përmbajnë rreziqe fizike, siç janë trupthat e huaj.

(6) Kur në përputhje me nenin 7 të këtij ligji, operatorët me ushqim shfrytëzojnë procedurë të cekura në udhëzimet për zbatimin e HACCP principeve, ndërkaq nuk implementojnë procedurë të veta, kontrolli zyrtar duhet ta përfshijë zbatimin e drejtë të atyre udhëzimeve.

(7) Verifikimi i përputhshmërisë me kërkesat nga nenin 8 i këtij ligji, për sa i përket zbatimit të shenjave identifikuese të bëhet në të gjitha stabilimentet e licencuara, në përputhje me nenin 18 të këtij ligji, si shtesë e verifikimit të përputhshmërisë me kërkesat e tjera për ndjekje.

(8) Gjatë zbatimit të kontrolleve, organi kompetent veçanërisht duhet:

1) të përcaktojë nëse personeli dhe aktivitetet e tij në stabiliment, në të gjitha fazat e procesit prodhues janë në përputhje me kërkesat e përcaktuara, të cekura në paragrafin (1) të këtij neni. Për shkak të kontrollit, organi kompetent mund të zbatojë testim për mënyrën e kryerjes së aktiviteteve të personelit, me qëllim që të konstatojë se gjatë kryerjes së detyrave të veta personeli i përmbush kërkesat e përcaktuara;

2) ta verifikojë evidencën e vlefshme të operatorit me ushqim;

3) të marrë mostra për ekzaminime laboratorike kur është e domosdoshme; dhe

4) t'i dokumentojë kontrollet e kryera dhe konstatimet nga kontrolli.

(9) Natyra dhe intensiteti i kontrolleve zyrtare mbi çdo stabiliment veç e veç, varet nga vlerësimi i nivelit të rrezikut. Për këtë qëllim organi kompetent e vlerëson:

1) rrezikun ndaj shëndetit të njerëzve dhe kafshëve;

2) në rast të thertores nga aspekti i mirëqenies së kafshëve;

3) llojin dhe lidhshmërinë e proceseve të zbatuara; dhe

4) evidencën e operatorit me ushqim për sa i përket përputhshmërisë me këtë ligj.

Neni 34

Kriteret operative të organit kompetent

(1) Organi kompetent siguron:

1) zbatim efikas dhe përkatës të kontrolleve zyrtare mbi kafshët e gjalla dhe ushqimin në të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit;

2) se personeli i cili i zbaton kontrollet zyrtare nuk ka konflikt interesash;

3) të ketë në dispozicion kapacitete adekuate laboratorike dhe numër të mjaftueshëm të personelit me kualifikim përkatës dhe me përvojë përkatëse, kështu që kontrollet zyrtare dhe detyrat e kontrolleve të zbatohen në mënyrë efektive dhe të efektshme;

4) të ketë lokale përkatëse dhe pajisje e lokale të mirëmbajtura, me qëllim që personelit t'i sigurohet zbatimi i kontrolleve zyrtare në mënyrë efektive dhe të efektshme;

5) të ketë plane për masa urgjente dhe të jetë i përgatitur që në rast rreziku t'i zbatojë planet e tilla;

6) operatorët me ushqim të obligohen që t'i nënshtrohen çfarë do qoftë inspektimi, të zbatuar në përputhje me këtë ligj, dhe t'i ndihmojnë personelit të organit kompetent në kryerjen e punëve të tyre.

(2) Organi kompetent, gjatë zbatimit të kontrolleve zyrtare në nivel rajonal dhe lokal, siguron bashkërenditje efikase dhe të efektshme midis të gjithë të punësuarve përfshirë edhe aktivitetet për mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe mbrojtjen shëndetësore të njerëzve dhe kafshëve.

(3) Organi kompetent siguron paanshmëri, kualitet dhe konsistencë të kontrolleve zyrtare në të gjitha nivelet. Kriteret e paragrafit (2) të këtij neni, duhet tërësisht të respektohen nga i gjithë personeli të cilit i është dhënë kompetenca për zbatimin e kontrolleve zyrtare.

(4) Kur më tepër se një njësi organizuese nga organi kompetent është kompetente për zbatimin e kontrolleve zyrtare, sigurohet bashkërenditje efektive dhe efikase, si dhe bashkëpunim midis tyre.

(5) Organi kompetent zbaton kontroll të brendshëm dhe i nënshtrohet kontrolleve të jashtme, si dhe ndërmerr masa përkatëse varësisht nga rezultatet e kontrolleve, me qëllim që të sigurohet se janë arritur qëllimet e këtij ligji. Këto kontrolle zbatohen në mënyrë të pavarur dhe transparente.

Neni 35

Ndarja e detyrave specifike që kanë të bëjnë me kontrollet zyrtare

(1) Organi kompetent, mund tu ndajë detyra specifike, të cilat kanë të bëjnë me kontrollet zyrtare njërit apo më shumë trupave kontrolluese, të përcaktuara në përputhje me paragrafët (2), (3) dhe (4) të këtij neni, sipas listës së detyrave të përcaktuara nga organi kompetent.

(2) Organi kompetent, mund t'i ndajë detyra specifike ndonjë trupit të caktuar vetëm nëse:

1) ekziston përshkrim i saktë i detyrave, të cilat mund t'i kryejë trupi kontrollues dhe të cilat janë përcaktuar me kushtet sipas të cilëve të njëjtat mund t'i zbatojë;

2) ekziston dëshmi se trupi kontrollues:

a) është profesional, ka pajisje dhe infrastrukturë, e cila nevojitet për zbatimin e detyrave të cila i janë ndarë;

b) ka numër të mjaftueshëm të personelit të kualifikuar dhe me përvojë; dhe

c) është i paanshëm dhe pa konflikt interesi për sa i përket kryerjes së detyrave, të cilat i janë ndarë;

3) trupi kontrollues punon dhe është i akredituar, në përputhje me kriteret e përgjithshme të Standardeve Evropiane RH 45004 për punë të llojeve të ndryshme të trupave, të cilat kryejnë inspektim dhe/ose standarde tjera të cilat kanë të bëjnë me detyrat e ndara, nëse janë më të rëndësishme;

4) laboratorët punojnë në përputhje me standardet e cekura në nenin 36 të këtij ligji;

5) trupi kontrollues rezultatet e kontrollit të kryer rregullisht ia përcjell organit kompetent dhe me kërkesë të organit kompetent. Në qoftë rezultatet nga kontrollet vënë në dukje mospërputhshmëri ose nëse ekziston besueshmëri e madhe për mospërputhje, trupi kontrollues menjëherë duhet ta informojë organin kompetent;

6) ekziston bashkërenditje efikase dhe e efektshme ndërmjet organit kompetent i cili i ndan detyrat dhe trupit kontrollues.

(3) Organi kompetent, kur është e domosdoshme organizon këqyrje ose inspektime të trupave kontrolluese. Nëse si rezultat i këqyrjes ose inspektimit, rezultojnë se trupat e këtillë nuk kanë arritur t'i zbatojnë drejtë detyrat të cilat u janë ndarë, organi kompetent pa prolongim mund ta tërheqë akreditimin, në qoftë se trupi kontrollues nuk arrin të ndërmerë me kohë masa përkatëse dhe korrigjuese.

(4) Organi kompetent, kur dëshiron të akreditojë një trup kontrollues për detyra specifike kontrolluese, për një gjë të këtillë e njofton ministrin, me qëllim të miratimit të akreditimit. Në njoftim sidomos duhet të ceket:

1) organi kompetent, i cili do ta ndajë punën;

2) detyra e cila planifikohet të ndahet; dhe

3) trupi kontrollues i cili duhet të akreditohet.

(5) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, më për së afërmi i përcakton kushtet dhe mënyrën e akreditimit të trupit kontrollues.

Neni 36

Laboratorë referentë

Përkrahja laboratorike për nevojat e organit kompetent për zbatimin e dispozitave të këtij ligji kryhet me Laboratorët Referent, në përputhje me Ligjin për shëndetësi veterinarë.

Neni 37

Metodat e marrjes së mostrave për kryerjen e analizave

(1) Metodat e marrjes së mostrave për kryerjen e analizave të shfrytëzuara gjatë kontrolleve zyrtare, duhet të jenë në pajtim me dispozitat nga sfera e shëndetësisë veterinarë, ose

1) nëse nuk ka dispozita të atilla, me dispozitat nga rregullat e pranuar ndërkombëtare dhe protokollet e pranuar nga Komiteti Evropian për Standardizim – (CEN); ose

2) kur dispozita nga pika 1) e këtij paragrafi nuk është e zbatueshme, me metoda të tjera që u përgjigjen qëllimeve të dedikuara, ose janë të zhvilluara në pajtim me protokollet shkencore; ose

3) kur pikat 1) dhe 2) të këtij paragrafi nuk janë të zbatueshme, validiteti i metodave për analizë mund të bëhet brenda në laborator, në pajtim me protokollin e pranuar ndërkombëtar.

(2) Organi kompetent vendos procedura përkatëse, me qëllim që ta garantojë të drejtën e operatorëve me ushqim, prodhimet e të cilëve janë lëndë e marrjes së mostrave dhe kryerjes së analizave, të paraqesin kërkesë për mendimin plotësues profesional, pa përjashtim nga obligimi i organit kompetent për marrjen e aktivitetëve përkatëse në rast urgjence.

(3) Veçanërisht organi kompetent duhet të sigurojë që operatorët me ushqim, të mund të marrin numrin e mjaftueshëm të mostrave për mendimin plotësues profesional, përveç kur ajo është e pamundur, në rast të ushqimeve që prishen lehtë, ose për shkak të sasisë shumë të vogël të substratit në disponim.

(4) Mostrat doemos duhet të merren, të shënuara dhe me ato të veprohet në mënyrën me të cilën do të garantohet edhe vlera analitike, në procedurën e përcaktuar në pajtim me ligjin.

(5) Përherë kur jepet leja për lëshimin në qarkullim të prodhimeve veterinarë mjekësore, të dedikuara për aplikimin e kafshëve, mishi ose prodhimi i të cilave janë të dedikuara për ushqimin e njerëzve, organi kompetent do ta përcaktojë periudhën e domosdoshme të tajtjes, ndërmjet aplikimit të fundit të prodhimeve mjekësore veterinarë të kafshëve në kushte normale të shfrytëzimit dhe prodhimit të ushqimit nga kafshët e atilla, me qëllim që të sigurohet ushqimi i atillë të mos përmbajë kurrfarë mbetjesh, që mund të paraqesin rrezik për shëndetin e konsumatorit të fundit.

(6) Të gjitha të dhënat pozitive doemos duhet të merren ose të vërtetohen me shfrytëzimin e metodave të referimit, të zbatuara në laboratorin nacional të referimit.

(7) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, më afërsisht i përcakton metodat për marrjen e mostrave dhe për kryerjen e analizave, duke përfshirë metodat e vërtetimit ose metodat e referimit, që shfrytëzohen në rast të kontestimit, kriteret e kryerjes, parametrat për analiza, pasigurinë e metodës dhe procedurat për vërtetimin e metodave dhe rregullat për interpretimin e rezultateve.

Neni 38

Personat që kryejnë kontrolle zyrtare

(1) Organi kompetent duhet të sigurojë që të gjithë personat që kryejnë kontrolle zyrtare :

1) të kenë kryer trajnim përkatës, që u mundëson t'i kryejnë detyrat për të cilat janë kompetentë dhe të kryejnë kontrolle zyrtare në mënyrë përkatëse;

2) të jenë në rrjedha me risitë nga sfera për të cilën janë të kualifikuar dhe nëse është e domosdoshme, të përcjellin rregullit trajnim plotësues dhe

3) të kenë aftësi për bashkëpunim multidisiplinor.

(2) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, më afërsisht i përcakton kushtet dhe procedurën për trajnimin e personave që kryejnë kontrolle zyrtare.

Neni 39

Transparenca dhe besueshmëria

(1) Organi kompetent siguron transparencë në realizimin e aktivitetëve të tij. Për atë qëllim, informatat relevante që i ka duhet të jenë të kapshme për opinionin, e veçanërisht:

1) informatat për kryerjen e kontrolleve dhe efektivitetin e tyre dhe

2) informatat për rrezik, në rast dyshimi se ushqimi mund të paraqesë rrezik për shëndetin e njerëzve.

(2) Organi kompetent ndërmerë masa me të cilat do të sigurojë që të punësuarit e tij, të mos zbulojnë informata të marra gjatë kohës së ndërmarrjes së kontrolleve zyrtare, të cilat sipas natyrës së tyre janë të mbrojtura si të besueshme. Mbrojtja e besueshmërisë së të dhënave, nuk duhet ta pengojë qasjen e informatave nga organi kompetent nga paragrafi (1) i këtij neni. Me atë rast zbatohen rregullat e mbrojtjes së të dhënave me interes personal.

(3) Informatat nga paragrafi (1) dhe (2) nga ky nen, përmbajnë:

1) fshehtësinë e procedurave për hetimet preliminare, ose të procedurave të tanishme ligjore;

2) të dhënat personale;

3) të dhëna që kanë të bëjnë me të drejtat e pronësisë intelektuale dhe

4) informata të mbrojtura me ligj, që kanë të bëjnë veçanërisht me fshehtësinë, besueshmërinë e qëllimeve, në pajtim me marrëveshjet ndërkombëtare dhe mbrojtjen nacionale.

Neni 40

Procedurat e kontrollit dhe verifikimit

(1) Organi kompetent zbaton kontrolle në pajtim me udhëzimet për procedura të brendshme, që përmbajnë informata dhe instruksione, për të punësuarit që i kryejnë kontrollet duke përfshirë edhe procedurat e kontrollit.

(2) Organi kompetent ka të drejtë qasjeje në lokalet dhe dokumentacionin e operatorëve me ushqim, kur ajo është e nevojshme, për kryerjen e detyrave të tij.

(3) Organi kompetent duhet të vendosë procedura me të cilat:

1) do të verifikohet efektiviteti i kontrolleve zyrtare që i realizon dhe

2) do të sigurohen që aktivitetet korigjuese të jenë ndërmarrë dhe procedurat nga paragrafi (1) i këtij neni të jenë përditësuar rrjedhimisht.

(4) Me qëllim që të rritet efikasiteti i kontrolleve zyrtare, organi kompetent mund të lëshojë edhe udhëzime që kanë të bëjnë për:

1) zbatimin e principeve të HACCP-së;

2) sistemin për menaxhment me të cilin punojnë operatorët me ushqim, duke e pasur parasysh plotësimin e kushteve të këtij ligji;

3) sigurinë mikrobiologjike, fizike dhe kimike të ushqimit.

(5) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, më afërsisht i përcakton mënyrën e zbatimit të procedurave kontrolluese si dhe udhëzimet për kryerjen e kontrolleve zyrtare.

Neni 41

Aktivitetet, metodat dhe teknikat e kontrollit

(1) Aktivitetet lidhur me kontrollet zyrtare, realizohen me shfrytëzimin e metodave dhe teknikave përkatëse të kontrollit, siç janë monitorimi, mbikëqyrja, verifikimi, shikimi, inspektimi, marrja e mostrave dhe kryerja e analizave.

(2) Kontrollat zyrtare të ushqimit, mes tjerash i përfshijnë aktivitetet si vijojnë:

1) analizën e secilit sistem të kontrollit, që operatorët me ushqim e kanë zbatuar, dhe rezultateve të fituara prej tij;

2) inspektimin e:

a) objekteve të prodhuesve primarë, bizneseve me ushqim, duke e përfshirë edhe rrethinën e tyre, lokalet, zyret, pajisjen, instalimet dhe transportin e ushqimit;

b) lëndëve të para, përbërësve, prodhimeve ndihmëse dhe të tjera, të shfrytëzuara për përgatitjen dhe prodhimin e ushqimit;

c) prodhimeve gjysmë të gatshme;

ç) materialeve dhe lëndëve të tjera, që vijnë në kontakt me ushqimin;

d) prodhimeve kimike të përdorura për pastrim, dezinfektim, kontroll të dëmtuesve dhe mirëmbajtje të objektit;

dh) shënimit, prezantimit dhe reklamimit;

3) kontrollet e kushteve higjienike në biznese me ushqim;

4) vlerësimin e procedurave për praktikë të mirë prodhuese, praktikë të mirë higjienike, praktikë të mirë bujqësore dhe HACCP principeve, duke e marrë parasysh shfrytëzimin e udhëzimeve të përcaktuara në pajtim me këtë ligj;

5) kontrollin e dokumenteve dhe evidencës, që mund të jenë me rëndësi për vlerësimin e harmonizimit me këtë ligj;

6) bisedimeve me operatorët me ushqim dhe personelin e tyre;

7) leximin e vlerave të shënuara nga instrumentet matëse, të operatorëve me ushqim;

8) kontrollet e kryera me instrumente nga organi kompetent, për verifikimin e matjeve të marra nga operatorët me ushqim;

9) çfarëdo aktiviteti tjetër, që siguron të plotësohen qëllimet e këtij ligji.

Neni 42

Procesverbalet dhe aktvendimet

(1) Organi kompetent përgatit procesverbale dhe aktvendime për kontrollet e kryera zyrtare.

(2) Në procesverbale dhe/ose aktvendime nga kontrollet e kryera, përfshihet përshkrimi i qëllimit të kontrolleve zyrtare, metodave të aplikuara të kontrollit,

rezultateve nga kontrollet zyrtare, dhe ku është e mundur aktivitetet të cilat i ndërmerr operatori me ushqim për të cilin bëhet fjalë.

(3) Organi kompetent i siguron operatorit me ushqim për të cilin ka të bëjë, kopje të procesverbalit dhe/ose aktvendimit nga paragrafi (2) i këtij neni, e veçanërisht në rast të mosharmonizimit.

Neni 43

Analiza e rrezikut

(1) Që të arrihet qëllimi i përgjithshëm për shkallë të lartë të mbrojtjes së shëndetit dhe jetës së njerëzve, kontrollet zyrtare të realizuara sipas këtij ligji, kryhen në bazë të analizave të rrezikut, në pajtim me dispozitat e këtij neni, përveç ku nuk është e mundur, për shkak të rrethanave ose natyrës së masës.

(2) Vlerësimi i rrezikut bazohet në dëshmi shkencore dhe realizohet në mënyrë të pavarur, objektive dhe transparente, në pajtim me ligjin.

(3) Ballafaqimi me rrezikun realizohet nga organi kompetent, duke i marrë parasysh rezultatet nga vlerësimi i rrezikut, faktorët e tjerë me rëndësi dhe principin e kujdesisë, me qëllim që të arrihen qëllimet e përgjithshme të këtij ligji.

(4) Ngritja e vetëdijes për rrezikun, realizohet ose nga organi kompetent ose nga vlerësuesit e rrezikut, që veprojnë bashkërisht ose pavarësisht nga njëri tjetri, dhe duhet të ketë për qëllim që ta rrisë mbrojtje e konsumatorëve me nxitjen e vetëdijes publike dhe vigjilencës së opinionit.

Neni 44

Principi i kujdesisë

(1) Në kushte të veçanta pas vlerësimit të informatave të kapshme, nëse është identifikuar mundësia për efektin e dëmshëm për shëndetin e njerëzve, ndërsa nuk ekziston vërtetim shkencor, mund të merren masa të përkohshme për menaxhimin me rrezikun, të domosdoshme që të sigurohet nivel i lartë i mbrojtjes shëndetësore në Republikën e Maqedonisë, derisa nuk vërtetohen dëshmi shkencore për vlerësimin më detajor të rrezikut.

(2) Masat nga paragrafi (1) i këtij neni, doemos duhet të jenë të përpjesshme dhe kufizuese, për lëshimin në qarkullim deri në shkallën që është e duhur për arritjen e nivelit të lartë të mbrojtjes shëndetësore, në pajtim me ligjin, në raport realizueshmërinë teknike dhe ekonomike dhe faktorët e tjerë që merren si legjitim, për problematikën për të cilën kanë të bëjnë. Masat revidohen nga organi kompetent në kohë të qrsyeshme, varësisht nga natyra e rrezikut të konfirmuar për jetën ose shëndetin e njerëzve, si dhe llojin e informatave shkencore, që janë të nevojshme ta sqarojnë pasigurinë shkencore dhe të kryejë vlerësimin e plotë të rrezikut.

Neni 45

Sistemi për informim të shpejtë

(1) Organi kompetent është pjesë e rrjetit të sistemit për informim të shpejtë, që vendoset dhe punon në pajtim me ligjin.

(2) Kur organi kompetent ka informatë lidhur me ekzistimin e rrezikut serioz të drejtpërdrejtë ose të tërthortë për shëndetin e njerëzve që rezultojnë nga ushqimi, ajo informatë menjëherë paraqitet në trupin nacional për kontakt, nga sistemi i informimit të shpejtë. Organi kompetent mund ta plotësojë fletëparaqitjen, me çfarëdo informatë shkencore ose teknike, që do të mundësojë aksion të shpejtë dhe përkatës për ballafaqimin me rrezikun.

(3) Organi kompetent menjëherë e njofton trupin nacional për kontakt, nga sistemi për informim të shpejtë për:

1) secilën masë që e ka ndërmarrë, për kufizimin e lëshimit në qarkullim ose tërheqje të detyrueshme nga qarkullimi, ose tërheqjen e ushqimit me qëllim që të mbrohet shëndeti i njerëzve, dhe që kërkon veprim të shpejtë;

2) secilin rekomandim ose marrëveshje me operatorët me ushqim, që vullnetarisht ose detyrimisht janë të orientuara në pengimin, kufizimin ose urdhërimin e kushteve të veçanta për lëshim në qarkullim, ose shfrytëzimi i mundshëm i ushqimit, duke e marrë parasysh seriozitetin e rrezikut për shëndetin e njerëzve dhe që kërkon veprim të shpejtë;

3) çdo moslejim nga ana e inspektorëve kufitarë, lidhur me rrezikun e drejtpërdrejtë ose të tërthortë për shëndetin e njerëzve, të serisë, kontejnerit ose kargo dërgesës së ushqimit të dedikuar për import. Njoftimi duhet të jetë i shoqëruar me sqarim detajor të shkaqeve për aksionin e ndërmarrë nga organi kompetent, që është përcjellë në kohën e duhur, me informata plotësuese, veçanërisht kur masat në të cilat është bazuar fletëparaqitja, janë ndryshuar ose tërhequr.

(4) Kur ushqimi që është lëndë e paraqitjes në sistemin për informim të shpejtë është eksportuar, organi kompetent e informon vendin e pranimit.

(5) Organi kompetent vepron shpejt dhe mban evidencë për aktivitetet e realizuara ose masat e ndërmarrë, pas marrjes së fletëparaqitjes dhe informatave plotësuese, të dorëzuara te ai me sistemin për informim të shpejtë.

(6) Informatat e kapshme për anëtarët e rrjetit, që kanë të bëjnë me rrezikun për shëndetin e njerëzve, të shkaktuar me ushqim, duhet të jenë të kapshme për opinionin, në pajtim me principtet e informimit nga paragrafi (2) i këtij neni. Opinioni ka qasje në informatat për identifikimin e prodhimit, natyrën e rrezikut dhe masat e ndërmarrë.

(7) Organi kompetent ndërmerr masa me të cilat do të sigurojë që të punësuarit të mos i zbulojnë informatat e marra për qëllimet e këtij neni, që për shkak të natyrës së tyre janë të besueshme në raste të arsyeshme, përveç për informatat që doemos duhet të jenë publike, nëse ashtu kërkojnë kushtet, me qëllim që të mbrohet shëndeti i njerëzve.

(8) Mbrojtja e besueshmërisë nuk duhet ta pengojë përcjelljen e informatave me rëndësi, për efektivitetin e mbikëqyrjes së qarkullimit dhe zbatimin e masave në sferën e ushqimit. Kur organi kompetent merr informatat e mbrojtura si të besueshme, duhet ta sigurojë mbrojtjen e tyre, në pajtim me paragrafin (1) të këtij neni.

Neni 46 Masa urgjente

(1) Kur ushqimi që është prodhuar në Republikën e Maqedonisë ose është importuar, paraqet rrezik të mundshëm serioz për shëndetin e njerëzve, shëndetin e kafshëve ose për mjedisin jetësor, dhe se rreziku i atillë nuk mund të ndalohet me rezultate të kënaqshme, gjatë realizimit të aktiviteteve nga organi kompetent, menjëherë ndërmerr masa varësisht nga rëndësia e situatës:

1) në rastin e ushqimit të prodhuar në Republikën e Maqedonisë:

a) e ndalon lëshimin në qarkullim ose shfrytëzimin e ushqimit për të cilin bëhet fjalë;

b) cakton kushte të veçanta për ushqimin për të cilin bëhet fjalë;

c) çfarëdo masa të tjera përkatëse.

2) në rastin e importit të ushqimit:

a) e ndalon importin e ushqimit për të cilin bëhet fjalë, nga vendi ose pjesa e vendit eksportues, përkatësisht nga vendi nëpër të cilin ai ushqim tranziton;

b) cakton kushte të veçanta për ushqimin për të cilin bëhet fjalë, që importohet nga vendi ose pjesa e vendit të huaj;

c) çfarëdo masa të tjera përkatëse.

Neni 47 Konsultimet me shërbimet e tjera nacionale

Organi kompetent rregullisht konsultohet dhe koordinohet me organe dhe institucione të tjera nga sfera e higjienës së ushqimit ose sfera tjetër, që përfshihet me këtë ligj, që mund të ketë ndikim të rëndësishëm në shëndetësinë publike.

Neni 48

Plani i përgjithshëm për ballafaqim me kriza dhe plani për masa urgjente

(1) Organi kompetent, në bashkëpunim me oraganet dhe institucionet nga neni 47 i këtij ligji, përgatit plan të përgjithshëm për ballafaqim me kriza, nga sfera e sigurisë së ushqimit.

(2) Në planin e përgjithshëm shënohen situatat që përfshijnë rrezik të drejtpërdrejtë ose të tërthortë nga ushqimi në shëndetin e njerëzve, për të cilin ka pak besueshmëri që të parandalohet, eliminohet ose reduktohet në nivel të pranueshëm në bazë të ligjit, ose rrezikun me të cilin nuk mundet të menaxhohet në mënyrë përkatëse, vetëm me zbatimin e dispozitave nga neni 46 i këtij ligji.

(3) Me planin e përgjithshëm nga paragrafi (1) i këtij neni, përcaktohen edhe procedurat praktike për ballafaqim me kriza, duke i përfshirë edhe parimet e transparencës që duhet të zbatohen, si dhe strategjinë e komunikimit.

(4) Për realizimin e planit të përgjithshëm për ballafaqim me kriza nga paragrafi (1) i këtij neni, organi kompetent përgatit plane operative, me masa që duhet të zbatohen pa prolongim, kur është konfirmuar se ushqimi paraqet rrezik për njerëzit në mënyrë të drejtpërdrejtë ose përmes mjedisit.

(5) Me planet për masa urgjente, përcaktohen:

1) shërbimet administrative që do të përfshihen;

2) autorizimet dhe përgjegjësia e tyre dhe

3) mënyra dhe procedurat për këmbimin e informatave ndërmjet palëve të preokupuara.

(6) Organi kompetent e kryen ndryshimin e planeve për masa urgjente, në aspekt të organizimit dhe në bazë të përvojës, duke përfshirë edhe përvojën e marrë gjatë stërvitjes së simulimit.

(7) Nëse është e nevojshme të zbatohen masa të tjera në bazë të ligjit, ato masa duhet të harmonizohen me planet për masa urgjente, që të sigurohet se planet janë në pajtim me planin e përgjithshëm për ballafaqim me kriza nga paragrafi (1) i këtij neni. Në ato plane duhet të shënohet edhe roli i të gjithë personave të angazhuar në objekte, dhe për realizimin e planeve për masa urgjente.

(8) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, më afërsisht e përcakton mënyrën e përgatitjes së planeve për masa urgjente, për ushqimin që shkakton rrezik për shëndetin e njerëzve.

Neni 49 Njësia për ballafaqim me kriza

(1) Në rastin kur organi kompetent do të konfirmojë ekzistimin e rrezikut të drejtpërdrejtë ose të tërthortë për shëndetin e njerëzve, që nuk mund të parandalohet, eliminohet ose reduktohet në nivelin e pranueshëm, në pajtim me ligjin ose i cili nuk mund të menaxhohet në mënyrë adekuate, vetëm me zbatimin e dispozitave nga neni 46 i këtij ligji, menjëherë e njofton Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

(2) Organi kompetent pa prolongim, formon njësi për ballafaqim me kriza, në të cilën nëse ka nevojë, marrin pjesë edhe organet e tjera shtetërore kompetente, që do të mundësojnë ndihmë teknike dhe shkencore.

(3) Njësia për ballafaqim me kriza është përgjegjëse për grumbullimin dhe vlerësimin e informatave përkatëse dhe identifikimin e mundësive për parandalim, eliminim ose zvogëlim të nivelit të pranueshëm të rrezikut për shëndetin e njerëzve, sa është e mundur më shpejtë dhe më efektivisht.

(4) Njësia për ballafaqim me kriza mund të kërkojë ndihmë nga secili perdson fizik ose juridik, njohuritë dhe aftësitë e të cilit janë të domosdoshme për ballafaqim efektiv me krizën.

(5) Njësia për ballafaqim me kriza e njofton opinionin për të gjitha rreziqet e krijuara dhe masat që ndërmerren.

Neni 50

Plani kontrollues shumëvjeçar

Me qëllim që të sigurohet realizimi efikas i kontrolleve zyrtare, lidhur me higjienën e ushqimit, mbrojtjen shëndetësore dhe mirëqenien e kafshëve, në pajtim me këtë ligj, organi kompetent miraton plan kontrollues unik integral shumëvjeçar, në pajtim me dispozitat nga neni 51 dhe 52 i këtij ligji.

Neni 51

Parimet për përgatitjen e planit shumëvjeçar kontrollues

(1) Plani shumëvjeçar kontrollues përmban informata të përgjithshme për strukturën dhe organizimin e sistemit për kontrollin e ushqimit, mbrojtjen shëndetësore të kafshëve dhe mirëqenien e tyre, e veçanërisht:

1) qëllimet strategjike të planit, si dhe prioritetin për kontrollin dhe alokimin e mjeteve, që kanë të bëjnë për të njëjtat;

2) kategorizimin e rrezikut për aktivitetet;

3) caktimin e organeve kompetente dhe detyrat e tyre në nivel qendror, rajonal dhe lokal si dhe mjetet për realizimin e të njëjtave;

4) organizatën themelore dhe udhëheqjen me kontrollet zyrtare në nivel nacional, rajonal dhe lokal, duke i përfshirë edhe kontrollet zyrtare të objekteve individuale;

5) sistemin e kontrollit të zbatuar në pjesë të ndryshme të zinxhirit të prodhimit të ushqimit, dhe i koordinuar ndërmjet shërbimeve të ndryshme të organit kompetent, përgjegjëse për kontrollet zyrtare;

6) kur është e mundur, delegimin e detyrave të trupave të kontrollit;

7) metodat për konfirmimin e harmonizimit me kriteret operative, të shënuara në nenin 34 paragrafi (2) i këtij ligji;

8) trajnimin e personave që kryejnë kontrolle zyrtare, të shënuara në nenin 38 të këtij ligji;

9) dokumentimin e procedurave të shënuara në nenin 40 dhe 42 të këtij ligji;

10) organizimin dhe veprimin sipas planeve për masa urgjente gjatë paraqitjes së sëmundjeve të kafshët dhe sëmundjeve nga ushqimi, incidenteve me kontaminimit të ushqimit dhe rreziqet e tjera për shëndetin e njerëzve;

11) organizimin, bashkëpunimin dhe ndihmën e përbashkët me organet e tjera shtetërore.

(2) Plani shumëvjeçar i kontrollit, mund të ndryshohet gjatë realizimit. Ndryshimet mund të bëhen në aspekt të:

1) legjislacionit të ri;

2) paraqitjes së sëmundjeve kërcënuese ose rreziqeve të tjera për shëndetin e njerëzve;

3) ndryshimeve me rëndësi në strukturën, administrimin ose punën e organit kompetent;

4) rezultateve nga kontrollet zyrtare;

5) ndryshimeve të orientimeve të shënuara në nenin 52 të këtij ligji;

6) zbulimeve shkencore;

7) rezultatit të shikimit ose inspektimieve të jashtme apo të brendshme.

Neni 52

Orientimet e planit kontrollues shumëvjeçar

(4) Gjatë përgatitjes së planit kontrollues shumëvjeçar, duhet të kihet parasysh si vijon:

1) të promovojë qasje të përhershme, të përgjithshme dhe të integruar të kontrolleve zyrtare të ushqimit, legjislacionit të mbrojtjes shëndetësore dhe mirëqenies së kafshëve, dhe t'i përfshijë të gjitha sferat dhe të gjitha fazat nga zinxhiri i ushqimit, duke përfshirë edhe importin;

2) t'i identifikojë prioritetet në bazë të rrezikut dhe kriterëve për kategorizimin e rrezikut, nga aktivitetet e ndërmarrja dhe procedurat më efektive të kontrollit;

3) të identifikojë prioritetet e tjera për procedura më efektive të kontrollit;

4) t'i identifikojë fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit të ushqimit;

5) të promovojë zbatimin e praktikave më të mira në të gjitha nivelet e sistemit të kontrollit;

6) të promovojë zhvillimin e kontrolleve efektive të sistemit të rrjedhshmërisë;

7) ta orientojë zhvillimin e sistemit për evidentimin e kontrolleve të kryera dhe rezultateve prej tyre;

8) të udhëzojë në zbatimin e standardeve dhe rekomandimeve të miratuara ndërkombëtare, në aspektin e organizimit dhe punës së shërbimeve publike;

9) të përcaktojë kriteret për kryerjen e inspektimit, të shënuara në nenin 34 të këtij ligji;

10) ta përcaktojë përmbajtjen e raportit vjetor dhe informatave që duhet t'i përmbajë, në pajtim me nenin 53 të këtij ligji;

11) t'i shënojë treguesit kryesorë, në bazë të të cilëve do të kryhet vlerësimi i planit shumëvjeçar të kontrollit.

(2) Kur është e nevojshme, orientimet nga paragrafi (1) i këtij neni, mund të ndryshohen varësisht nga analizat e kryera, në bazë të raporteve të përgatitura në pajtim me nenin 53 të këtij ligji.

Neni 53

Raporti vjetor

(1) Një vit nga fillimi i zbatimit të planit shumëvjeçar të kontrollit, vijimisht dhe për çdo vit vijues, organi kompetent ia dorëzon ministrit raportin në të cilin shënohen:

1) të gjitha ndryshimet e kryera në planin shumëvjeçar të kontrollit, duke i pasë parasysh dispozitat nga neni 51 i këtij ligji;

2) rezultatet nga kontrollet dhe inspektimet e kryera në vitin paraprak, në bazë të dispozitave nga plani shumëvjeçar i kontrollit;

3) lloji dhe numri i rasteve të identifikuar të mosharmonizimit;

4) aktivitetet për sigurimin e veprimit efektiv të planeve shumëvjeçare të kontrollit, duke i përfshirë aktivitetet e realizuara dhe rezultatet e fituara.

(2) Duke e pasë parasysh rezultatin nga kontrollet dhe informatat e tjera përkatëse, organi kompetent në kuadër të raportit nga paragrafi (1) i këtij neni, i jep rekomandim ministrit lidhur me:

1) mundësitë për përmirësimin e sistemit të kontrollit dhe inspektimit zyrtar, duke e përfshirë qëllimin, udhëheqjen dhe zbatimin;

2) kontrollet e veçanta që kryhen në pjesë të veçanta të zinxhirit për prodhimin e ushqimit ose aktivitete, pa dallim nëse të njëjtat janë përfshirë me planet shumëvjeçare të kontrollit;

3) planet e koordinuara të dedikuara për qëllime të veçanta.

(3) Planet shumëvjeçare të kontrollit dhe orientimet përkatëse, ku është e nevojshme ndryshohen në bazë të konkluzave dhe rekomandimeve të përmbajtura në raport.

Seksioni II**Kontrolli zyrtar i mishit të freskët, butakëve bivalë, prodhimeve të peshkut, qumështit të freskët dhe prodhimeve të qumështit**

Neni 54

Kontrolli zyrtar i mishit të freskët

(1) Organi kompetent siguron që kontrolle zyrtare të mishit të freskët, të kryhen në pajtim me paragrafët (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8) dhe (9) të këtij neni.

(2) Veterinari zyrtar kryen inspektim në thertore, objekte për manipulim me kafshë të egra dhe objekte për prerje, që lëshojnë në qarkullim mish të freskët, në pajtim me dispozitat që i rregullojnë kushtet e përgjithshme dhe të veçanta, që kanë të bëjnë me:

1) informatat për zinxhirin ushqimor;

2) inspektimin para therjes së kafshëve;

- 3) mirëqenien e kafshëve;
- 4) inspektimin pas therjes së kafshëve;
- 5) materialin e rrezikshëm specifik dhe nus - prodhimet dhe
- 6) testimet laboratorike.

(3) Vënia e vulës shëndetësore në trupat e dythundrakëve dhe thundrakëve shtëpiakë, të gjithë sisorëve të rritur si kafshë të egra, përveç lepujve, kafshëve të trasha të egra të ruajtura, si dhe gjysmave, pjesëve të katërta dhe gjysmave të prera në tri pjesë, kryhet në thertore dhe objekte për manipulim me kafshë të egra, në pajtim me këtë ligj. Vulën shëndetësore e vë veterinarin zyrtar ose personi tjetër nën përgjegjësinë e veterinarit zyrtar, kur gjatë kontrollit zyrtar nuk janë konfirmuar mangësi që e bëjnë mishin të prishur për ushqimin e njerëzve.

(4) Pas kontrolleve të kryera nga paragrafi (2) dhe (3) të këtij neni, veterinarin zyrtar ndërmerr masa përkatëse, e veçanërisht për:

- 1) përcjelljen e rezultateve nga inspektimi;
- 2) vendimet që kanë të bëjnë me informatat për zinxhirin ushqimor;

- 3) vendimet që kanë të bëjnë për kafshët e gjalla;
- 4) vendimet që kanë të bëjnë për mirëqenien e kafshëve dhe
- 5) vendimet që kanë të bëjnë për mishin.

(5) Teknikët zyrtarë veterinarë mund t'i ndihmojnë veterinarit zyrtar, gjatë kryerjes së kontrolleve në pajtim me Ligjin për shëndetësi veterinarë. Në atë rast ata përgjigjen për punën e vet.

(6) Organi kompetent:

1) siguron numër të mjaftueshëm të të punësuarve për kryerjen e kontrolleve zyrtare, në pajtim me dispozitat për frekuencën e kontrolleve në pajtim me ligjin dhe

2) në pajtim me principin për vlerësimin e rrezikut, e kryen vlerësimin e numrit të kuadrit të tij të nevojshëm në vijën e therjes për çdo thertore, i cili duhet të jetë i mjaftueshëm për zbatimin e dispozitave të këtij ligji.

(7) Organi kompetent mund të lejojë që personeli nga thertorja të ndihmojë gjatë kryerjes së kontrolleve zyrtare, gjatë kryerjes së detyrave të veçanta të caktuara, duke përfshirë marrjen e mostrave dhe testimet, nën mbikëqyrjen e veterinarit zyrtar, gjatë kontrollit të mishit të shpesëve dhe lepujve, në pajtim me dispozitat nga sfera e shëndetësisë veterinarë. Në atë rast organi kompetent siguron që personeli i cili kryen detyra të atilla:

1) të jetë i kualifikuar dhe ta ketë kaluar trajnimin në pajtim me dispozitat nga sfera e shëndetësisë veterinarë;

2) të punojë pavarësisht nga personeli në prodhimtari dhe

3) ta njoftojë veterinarin zyrtar për të gjitha mangësitë.

(8) Organi kompetent siguron që veterinerët zyrtarë dhe teknikët veterinarë zyrtarë, të jenë të kualifikuar dhe ta kenë kaluar trajnimin, në pajtim me Ligjin për shëndetësi veterinarë.

(9) Me përjashtim nga paragrafi (7) pika 1) e këtij ligji, personeli nga thertoret i autorizuar nga organi kompetent që të kryejë detyra të veçanta, duhet të kalojë trajnime të njëjta si teknikët zyrtarë të veterinarisë, për detyrat e veçanta për të cilat janë autorizuar, pa e dhënë provimin për kontrollin e njohurive si teknikë zyrtarë të veterinarisë. Organi kompetent duhet të sigurojë trajnime të tilla të mjaftueshme, para se ta autorizojë personelin nga thertoret, që t'i kryejë detyrat e veçanta.

(10) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, më afërsisht i përcakton mënyrën dhe procedurën për:

- Kontrollin zyrtar që i kryejnë veterinerët zyrtarë në thertore, objekte për manipulim me kafshë të egra dhe objektet për prerje që lëshojnë në qarkullim mish të freskët;

- Vënie e vulës veterinarë në trupat e dythundrakëve dhe thundrakëve shtëpiakë, të gjithë sisorëve të ruajtur si kafshë të egra përveç lepujve, kafshëve të trasha të egra të ruajtura, si dhe gjysmave, të katërtave dhe gjysmave të prera në tri pjesë;

- Asistencën e veterinerëve zyrtarë nga ana e teknikëve zyrtarë të veterinarisë;

- Marrjen e mostrave dhe testimin;

- Trajnimin e veterinerëve zyrtarë, teknikëve zyrtarë të veterinarisë dhe personelit nga thertoret dhe

- Personelin e domosdoshëm për kryerjen e kontrolleve zyrtare dhe numrin e kontrolleve zyrtare, personelin e nevojshëm nga thertoret, të autorizuar që t'i ndihmojnë veterinerët zyrtarë, gjatë kryerjes së kontrolleve zyrtare, gjatë kontrollit të mishit të freskët të shpesëve dhe lepujve.

Neni 55

Kontrollet zyrtare të butakëve bival

(1) Organi kompetent e siguron prodhimin dhe lëshimin në qarkullim të butakëve bival, ehinodermëve, tunikëve dhe gastropodëve, të jetë në pajtim me këtë ligj.

(2) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, më afërsisht i përcakton mënyrën dhe procedurën për kryerjen e kontrollit zyrtar të butakëve bivalentë, ehinodermëve, tunikëve dhe gastropodëve.

Neni 56

Kontrollet zyrtare të prodhimeve të peshkut

(1) Organi kompetent siguron që kontrollet zyrtare të prodhimeve të peshkut, të jenë në pajtim me këtë ligj.

(2) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, më afërsisht i përcakton mënyrën dhe procedurën për kryerjen e kontrollit zyrtar të prodhimeve të peshkut.

Neni 57

Kontrollet zyrtare të qumështit dhe prodhimeve të qumështit

(1) Organi kompetent siguron që kontrollet zyrtare të qumështit dhe prodhimeve të qumështit, të jenë në pajtim me ligjin.

(2) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, më afërsisht i përcakton mënyrën dhe procedurën për kryerjen e kontrollit zyrtar të qumështit dhe prodhimeve të qumështit.

Neni 58

Kontrollet zyrtare të prodhimeve të tjera me prejardhje shtazore

(1) Organi kompetent siguron që kontrollet zyrtare të prodhimeve të tjera me prejardhje shtazore, të jenë në pajtim me ligjin.

(2) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, më afërsisht i përcakton mënyrën dhe procedurën për kontrollin zyrtar të prodhimeve të tjera me prejardhje shtazore.

Neni 59

Aktivitetet në rast të mosharmonizimit

(1) Kur organi kompetent do të konfirmojë mosharmonizim me këtë ligj, ndërmerr masa me të cilat do të sigurojë që operatori me ushqim, ta evitojë mosharmonizimin. Gjatë vendimmarrjes se cilat masa duhet të kumtohen, organi kompetent e merr parasysh natyrën e mosharmonizimit, dhe të dhënat nga evidenca për mosharmonizimet e konstatuara, nga puna paraprake e operatorit me ushqim.

(2) Masat nga paragrafi (1) i këtij neni, ku është e përshtatshme përfshijnë:

1) urdhërimin e masave për sanitacion ose të masave të tjera korrigjuese, që të garantohet siguria e prodhimeve me prejardhje shtazore, dhe harmonizimin me dispozitat për sigurinë e ushqimit, shëndetësinë publike dhe mbrojtjen shëndetësore të kafshëve;

2) kufizimin ose ndalimin për lëshim në qarkullim, import dhe eksport të ushqimit;

3) mbikëqyrjen e ushqimit dhe nëse është e nevojshme urdhëresën për tërheqjen dhe/ose shkatërrimin e ushqimit;

4) autorizimin për përdorimin e ushqimit për dedikim tjetër nga ai për të cilin ka qenë i dedikuar në fillim;

5) ndalimin e kryerjes së veprimtarisë së operatorit me ushqim, ose mbylljen e tërë apo pjesës së objektit për periudhën e caktuar kohore;

6) tërheqjen e përkohshme ose heqjen e lejes për objektin;

7) masat e shënuara në nenin 26 të këtij ligji për dërgesat nga importi dhe

8) masat e tjera për të cilat organi kompetent konsideron se janë përkatëse.

(3) Në rastet nga paragrafi (2) i këtij neni, organi kompetent operatorit me ushqim ose përfaqësuesit të tij i dorëzon:

1) aktvendim me masat e kumtuara në pajtim me paragrafin (1) dhe (2) të këtij neni, me sqarim për arsyen e vendimit të atillë dhe

2) këshillën për të drejtë ankese lidhur me aktvendimin dhe afatin e paraqitjes së ankësës.

(4) Kur është e mundur, organi kompetent e njofton organin kompetent të vendit dërgues, për aktvendimin e marrë.

Neni 60

Adaptimi i masave

(1) Organi kompetent pa i vënë në pikëpyetje qëllimet e këtij ligji, në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, miraton masa të veçanta për adaptim ndaj kushteve për kontrolle zyrtare.

(2) Masat e veçanta nga paragrafi (1) i këtij neni:

1) kanë për qëllim:

a) të mundësojnë zbatimin e papenguar të metodave tradicionale në të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit të ushqimit;

b) t'i adaptojnë nevojat e operatorëve me ushqim, me dispozitat e këtij ligji ose

c) të lejojnë zhvillimin e pilot projekteve, të cilat miratojnë qasje të reja të kontrollit të higjienës së mishit;

2) kanë të bëjnë për elementet si vijojnë:

a) informatat për zinxhirin ushqimor;

b) praninë e të punësuarve të organit kompetent në objektet për ushqim.

(3) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, i përcakton masat e veçanta për adaptimin e kontrolleve zyrtare.

Seksioni III

Mbikëqyrja dhe kontrolli i mbetjeve dhe substancave të palejueshme, zoonozave, shkaktarëve të zoonozave dhe rezistencës antimikrobike

Neni 61

Plani për mbikëqyrje dhe monitorim të mbetjeve dhe substancave të palejueshme

(1) Monitorimi ndaj rritjes së kafshëve dhe prodhimit primar me prejardhje shtazore, kryhet për zbulimin e pranisë së mbetjeve, substancave të palejueshme të kafshët e gjalla, ekskretëve të tyre dhe lëngjeve të trupit, indeve dhe prodhimeve me prejardhje shtazore.

(2) Çdo vit organi kompetent përgatit plan për monitorimin e mbetjeve dhe substancave të palejueshme të kafshët e gjalla, ekskretëve të tyre dhe lëngjeve të trupit, indeve dhe prodhimeve me prejardhje bimore. Ky plan mund të jetë pjesë nga plani shumëvjeçar, i përcaktuar me nenin 50 të këtij ligji.

(3) Me planin nga paragrafi (2) i këtij neni:

1) sigurohet zbulimi i grupeve të mbetjeve ose substancave sipas tipit të kafshës;

2) shënohen masat për zbulimin e pranisë së:

a) substancave nga pika 1 e këtij paragrafi të kafshët e gjalla, në ujin për pije, të ushqimi i kafshëve dhe të gjitha vendet ku kafshët shumohen dhe ruhen;

b) mbetjeve të substancave nga alineja 1 e kësaj pike, të kafshët e gjalla, ekskretet e tyre dhe lëngjet e trupit, indet dhe prodhimet me prejardhje bimore, qumështi, vezët dhe mjaltë;

3) sigurohet harmonizimi i dispozitave për marrjen e mostrave dhe niveli i lejuar maksimal të mbetjeve në pajtim me ligjin.

(4) Plani nga paragrafi (2) i këtij neni përmban:

1) dispozitat me të cilat përcaktohen substancat, lejimi dhe ndalimi i tyre, distribuimi dhe lëshimi në qarkullim, si dhe mënyra e zbatimit të procedurave;

2) organizimi i organit kompetent, me detalet për llojin dhe kapacitetin e trupave të përfshirë në zbatimin e planit;

3) laboratorët e lejuar me detalet për kapacitetin e tyre për analizën e mostrave;

4) nivelin e tolerancës për substancat e lejuara, për të cilat niveli maksimal i mbetjeve nuk është përcaktuar me ligj;

5) listën e substancave që zbulohen, metodat e analizave, standardet për interpretimin e rezultateve dhe numrin e mostrave që duhet të merret, me sqarimin për shkaqet e marrjes së numrit të paraparë të mostrave;

6) numrin e mostrave të marra në raport me numrin e kafshëve të llojeve të ndryshme të therura në vitin paraprak, në pajtim me numrin e mostrave dhe frekuencën për marrjen e të njëjtave, në pajtim me ligjin;

7) procedurën me marrjen e mostrave dhe rregullat që kanë të bëjnë me mbajtjen e evidencës për të njëjtat dhe

8) llojin e masave të kumtuara nga organi kompetent, për kafshët dhe prodhimet të cilat janë zbuluar mbetje;

(5) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, më afërsisht i përcakton mënyrën dhe procedurat për monitorimin dhe kontrollin e mbetjeve dhe substancave të palejuara.

Neni 62

Kontrollet zyrtare të mbetjeve dhe substancave të palejuara

(1) Përveç kontrolleve gjatë zbatimit të planit për monitorimin e mbetjeve dhe substancave të palejuara të shënuara në nenin 61 të këtij ligji, organi kompetent mund të realizojë kontrolle zyrtare me zgjedhje të rastit, si vijon:

1) gjatë kohës së prodhimit, veprimit, magazinimit, transportit, distribuimit, shitjes dhe blerjes së substancave të përcaktuara me ligj;

2) në çdo fazë të prodhimit dhe distribuimit të ushqimit për kafshë;

3) në çdo fazë të prodhimit të kafshëve dhe lëndëve të para me prejardhje bimore, të përcaktuara me këtë ligj.

(2) Kontrollet nga paragrafi (1) i këtij neni, doemos duhet të zbatohen me qëllim që të zbulohet posedimi dhe prania e substancave të palejuara, që janë të dedikuara për aplikim gjatë trashjes ose trajtimit të palejuar të kafshëve.

(3) Kur ekziston dyshimi për mashtrim edhe në rast të rezultatit pozitiv të kontrolleve nga paragrafi (1) i këtij neni, zbatohen dispozitat nga neni 64 i këtij ligji.

(4) Numri i kontrolleve të kryera në thertore ose në vendin e shitjes së parë të akuakulturës dhe prodhimeve të peshkut, mund të zvogëlohet nëse vendi i rritjes i prejardhjes ose nisjes, i takon rritjes të mbikëqyrjes epidemiologjike ose sistemit për monitorim të kualitetit, që është në fuqi në pajtim me ligjin.

(5) Kontrollet që kanë të bëjnë me monitorimin dhe kontrollin e mbetjeve dhe substancave të palejuara nga ky nen, i kryen organi kompetent pa paralajmërim paraprak. Pronari ose përfaqësuesi i tij është i obliguar që t'i ndihmojë veterinarit zyrtar ose personave të autorizuar, gjatë kryerjes së kontrolleve zyrtare para therjes së kafshëve dhe manipulimeve të tjera të vlerësuara si të domosdoshme.

Neni 63

Obligimet e përgjithshme të organit kompetent lidhur me kontrollin e mbetjeve dhe substancave të palejuara

(1) Kur ekziston dyshimi për trajtim të palejuar, organi kompetent:

1) kërkon nga pronari ose personi përgjegjës për kafshët ose doktori i mjekësisë veterinarë përgjegjës për të njëjtat, ta japë për inspektim dokumentacionin që e arsyeton trajtimin dhe

2) kur analiza e këtillë konfirmon trajtim të palejuar, ose përdorim të substancave ose prodhimeve të palejuara, ose kur ekziston dyshimi për përdorimin e tyre, do të realizojë:

a) kontrollin aty për aty të kafshëve në vendin e rritjes të prejardhjes ose nisjes, me qëllim që të zbulojë përdorimin ose gjurmë të impianteve, me ç'rast mund të merren edhe mostrat;

b) kontrolle për zbulimin e substancave përdorimi i të cilave është i ndaluar, kontrollin e substancave të palejuara ose prodhimeve ku kafshët janë rritur, ruajtur ose trashur ose vendin e rritjes të prejardhjes ose nisjes. Për atë dedikim e domosdoshme është që të merren mostrat zyrtare të ujit për pije dhe ushqimit të kafshëve;

c) kontrolle aty për aty të ushqimit të kafshëve në vendet e rritjes të prejardhjes ose nisjes, ujit për pije ose për akuakulturës, ujit ku ato ruhen;

ç) kontrollet e shënuara në nenin 62 paragrafi (1) pika 1) e këtij ligji;

d) kontrollin e domosdoshëm që të sqarohet prejardhja e substancave ose prodhimeve të palejuara ose prejardhja e kafshëve të trajtuara.

(2) Kur niveli maksimal i lejuar është tejkaluar, organi kompetent do të zbatojë masa, ose do të kryejë analiza që janë të domosdoshme lidhur me konstatimet për të cilat bëhet fjalë.

Neni 64

Masat në rast të rezultatit pozitiv

(1) Në rast të zbulimit të mbetjeve ose substancave të palejuara, zbatohen masat si vijojnë:

1) organi kompetent urdhëron të paraqiten për inspektim:

a) të dhënat për identifikimin e vendeve të rritjes të prejardhjes ose nisjes;

b) hollësitë për analizat dhe rezultateve prej tyre. Nëse kontrolli tregon nevojën për analiza dhe marrjen e masave të tjera në vendet e tjera, organi kompetent do ta njoftojë organin kompetent të atij shteti;

2) organi kompetent kryen:

a) analizën e vendeve të rritjes të prejardhjes ose nisjes, për t'i zbuluar shkaqet e pranisë së mbetjeve;

b) në rastin e trajtimit të palejuar, analizën prejardhjes ose burimeve të substancave ose prodhimeve në fazën e prodhimit, manipulimit, magazinimit, transportit, aplikimit, distribuimit ose shitjes;

c) analiza tjera për të cilat konsideron se janë të domosdoshme.

3) kafshët prej të cilave janë marrë mostra është e domosdoshme që qartësisht të identifikohen. Ato nuk guxojnë ta lëshojnë vendin e rritjes, derisa rezultatet nga kontrolli nuk janë zyrtare.

(2) Kur është konfirmuar trajtimi i palejuar, organi kompetent i vendos kafshët nën mbikëqyrje zyrtare. Të gjitha kafshët doemos duhet të kenë shenjën zyrtare për identifikim, dhe të merret numri përkatës i mostrave nga numri reprezentativ i kafshëve.

(3) Kur ekziston dëshmi për praninë e mbetjeve dhe substancave ose prodhimeve të palejuara në nivel më të madh se ai maksimal i lejuar, organi kompetent kryen analizën e vendit të rritjes të vendit të prejardhjes ose nisjes, për të zbuluar pse është tejkaluar niveli i lejuar. Në

pajtim me rezultatet e asaj analize, organi kompetent i ndërmerr të gjitha masat e domosdoshme të sigurisë për shëndetin publik, që mund të përfshijnë ndalimin e nxjerrjes së kafshëve nga vendi i rritjes, ose ndalimin e nxjerrjes së kafshëve nga vendi i rritjes ose objekti, për periudhën e caktuar kohore.

(4) Në rastin e përsëritjes së parregullsive lidhur me nivelin maksimal të mbetjeve, kur në qarkullim janë lëshuar kafshë ose prodhime nga ana e rritësit ose objekti i përpunimit, organi kompetent kryen kontrolle të përforuara të kafshëve dhe prodhimeve që vijnë prej të njëjtave, për periudhën prej së paku gjashtë muajsh. Prodhimet ose trupat mbahen deri në marrjen e rezultateve zyrtare nga analiza e mostrave. Me marrjen e rezultateve që tregojnë tejkalimin e nivelit të lejuar maksimal të mbetjeve në prodhime dhe trupa, të njëjtit shpallen të papërdorshme për ushqimin e njeriut.

(5) Kur analizat kanë konfirmuar se dyshimet janë të bazuara, shpenzimet që dalin nga analizat e kryera në pajtim me këtë nen, janë në llogari të pronarit ose personit që është përgjegjës për kafshët ose prodhimet.

(6) Shpenzimet që dalin nga zhdukja e kafshëve të cilat është konfirmuar rezultati pozitiv, ose kafshëve për të cilat konsiderohet se janë pozitive në pajtim me nenin 65 të këtij ligji, janë në llogari të pronarit të kafshëve, pa të drejtë shpagimi të dëmit ose kompensimi.

Neni 65

Masat në rast kundërvajtjeje dhe masat e kujdesisë

(1) Kur substancat ose prodhimet e palejuara janë gjetur në pronësi të personave që nuk janë të autorizuar t'i aplikojnë, substancat ose prodhimet e palejuara doemos duhet të vendosen nën mbikëqyrje zyrtare, deri në marrjen e masave përkatëse nga organi kompetent, pa dallim nga sanksionet e mundshme të kumtuara kundërvajtësve.

(2) Gjatë kohës së periudhës kur kafshët janë të ndaluar që të qarkullojnë, siç është shënuar në nenin 64 të këtij ligji, kafshët në vendet e rritjes nën mbikëqyrje, nuk guxojnë që ta lëshojnë vendin e rritjes të prejardhjes, ose të dorëzohen te personi tjetër përveç se me mbikëqyrje zyrtare. Organi kompetent ndërmerr masa të kujdesisë, varësisht nga natyra e substancës ose substancave që janë identifikuar.

(3) Nëse pas marrjes së mostrave në pajtim me nenin 37 të këtij ligji, konfirmohet trajtimi i palejuar, të gjitha kafshët ose kafshët që janë pozitive, pa prolongim do të dërgohen në thertoren e caktuar të përcjellura me certifikatën veterinarë. Kafshët që janë therur në tërësi do të mënjanojnë, në pajtim me dispozitat nga sfera e shëndetësisë veterinarë. Në mënyrë plotësuese doemos duhet të merren mostra në llogari të pronarit, nga të gjitha kafshët në vendin e rritjes, ku janë kryer kontrollet dhe për të cilat konsiderohet se mund të jenë të dyshimta.

(4) Nëse gjysma apo më tepër nga mostrat e marra reprezentative në pajtim me nenin 64 të këtij ligji janë pozitive, rritësit i mundësohet që të zgjedhë: analizën e të gjitha kafshëve të vendit të rritjes, ose të gjitha kafshët të dërgohen për therje.

(5) Në periudhën prej së paku 12 muajsh, vendi i rritjes përkatësisht vendet e rritjes të pronarit të njëjtë, do të bëhen lëndë e kontrolleve të përforuara për praninë e mbetjeve të detektuara. Ku është vendosur sistemi i organizuar i kontrollit të brendshëm, i njëjti do të tërhiqet në atë periudhë, nga ana e organit kompetent.

(6) Varësisht nga parregullsitë e konfirmuara, vendet e rritjes ose objektet që i furnizojnë vendet e rritjes të prekura, do t'u ekspozohen kontrolleve plotësuese përveç të shënuarave në nenin 62 paragrafi (1) i këtij ligji, me qëllim të zbulimit të prejardhjes së substancave të palejuara. E njëjta do të zbatohet në të gjitha vendet e rritjes dhe objektet që plasojnë kafshë ose ushqim për kafshë dhe konsiderohen si vende të rritjes të prejardhjes ose nisjes.

Neni 66

Masat që zbatohen në thertore

Veterinari zyrtar në thertore doemos duhet:

1) nëse dyshon ose ka dëshmi se kafshët kanë qenë të ekspozuara në trajtim të palejuar ose që substanca ose prodhime të palejuara janë përdorur:

a) të sigurojë që kafshët të theren veç e veç nga dërgesat e tjera të kafshëve, që kanë arritur në thertore;

b) t'i konfiskoje trupat dhe organet e brendshme dhe të marrë mostrat përkatëse për zbulimin e substancave të palejuara;

c) nëse janë fituar rezultate pozitive, ta mënjanojë mishin në pajtim me dispozitat nga sfera e veterinarisë shëndetësore, pa kompensimin e dëmit, në pajtim me neni 65 të këtij ligji;

2) Nëse dyshohet ose ka dëshmi se kafshët kanë qenë të ekspozuara në trajtim të palejuar, ndërsa nuk është respektuar periudha e tajtjes nga organizmi, e prolongon therjen e kafshëve, derisa nuk arrihet niveli i lejuar i mbetjeve në organizëm. Kjo periudhë në asnjë rast nuk guxon të jetë më e shkurtër se periudha e përcaktuar e tajtjes së asaj substance ose periudhës së caktuar nga ana e prodhuesit, për të cilën ka marrë leje. Në raste urgjente, për shkak të mirëqenies së kafshës, ose kur infrastruktura ose pajisja në thertore është e atillë që të mos mund të kryhet therje e veçuar, kafshët mund të theren edhe para mbarimit të periudhës për ndalimin e therjes. Në atë rast mishi dhe organet e brendshme do të mbahen deri në marrjen e rezultateve nga kontrolli zyrtar nga veterinari zyrtar. Vetëm mishi dhe organet e brendshme që përmbajnë mbetje nën nivelin maksimal të lejuar, mund të përdoren për ushqimin e njerëzve;

3) t'i shpallë të papërdorshme për ushqimin e njeriut, trupat dhe prodhimet të të cilat janë gjetur mbetje mbi nivelin e lejuar maksimal, të përcaktuar me ligj.

Neni 67

Monitorimi i zoonozave dhe shkaktarëve të zoonozave

(1) Organi kompetent grumbullon të dhëna komparative dhe përkatëse, me qëllim që t'i identifikojë dhe karakterizojë rreziqet, ta vlerësojë ekspozueshmërinë dhe ta konfirmojë rrezikun, lidhur me zoonozët dhe shkaktarët e zoonozëve.

(2) Monitorimi do të kryhet në të gjitha fazat e zinxhirit ushqimor, cila fazë është më e përshtatshme për zoonozën e dhënë dhe shkaktarët e zoonozave, veçanërisht:

1) në nivel të prodhimit primar dhe/ose

2) në fazat e tjera të zinxhirit ushqimor, të përfshira në prodhimin e ushqimit dhe ushqimit të kafshëve.

(3) Organi kompetent i përcakton zoonozat dhe shkaktarët e zoonozave, të cilët rregullisht ose varësisht nga gjendja epidemiologjike, do të përfshihen në monitorim.

(4) Gjatë marrjes së vendimit se cilat zoonoza ose shkaktarë të zoonozave të përcaktuar në pajtim me paragrafin (3) të këtij neni do të përfshihen në monitorim, organi kompetent do t'i marrë parasysh kriteret si vijojnë:

1) paraqitjen e tyre të kafshët dhe njerëzit, ushqimi dhe ushqimi i kafshëve;

2) seriozitetin e pasojave që i shkaktojnë të njerëzit;

3) pasojat ekonomike nga kurimi mjekësor të njerëzit dhe mbrojtja shëndetësore e kafshëve, dhe pasojat ekonomike për operatorët me ushqim dhe ushqim për njerëz;

4) gjendjet epidemiologjike të njerëzit dhe kafshët, ushqimi dhe ushqimi i kafshëve.

(5) Monitorimi do të bazohet në sistemet ekzistuese të monitorimit në vend. Por nëse ka nevojë, të dhënat të grumbullohen ose krahasohen në mënyrë më të thjeshtë, mund të nxirren dispozita detajore për monitorim të zoonozave dhe shkaktarëve të zoonozave, të shënuar në paragrafin (3) të këtij neni, me ç'rast do të merren parasysh rregullat ekzistuese për mbrojtjen shëndetësore të kafshëve,

higjienën e ushqimit dhe sëmundjet ngjithëse të njerëzit. Këto rregulla detajore, do t'i caktojnë kërkesat minimale për monitorimin e zoonozave të caktuar dhe shkaktarëve të zoonozave. Ato veçanërisht mund t'i shënojnë:

1) popullatat ose subpopullatat e kafshëve ose fazat në zinxhirin ushqimor, që duhet të përfshihen me monitorim;

2) natyrën dhe llojin e të dhënave që grumbullohen;

3) definimin e rasteve të veçanta;

4) skemat për marrjen e mostrave që do të përdoren;

5) metodat laboratorike që do të përdoren gjatë analizave dhe

6) frekuencat e paraqitjes së raporteve, si dhe udhëzimet për paraqitjen e raporteve.

(6) Nëse të dhënat e grumbulluara të marra gjatë monitorimit të rregullt në pajtim me këtë nen nuk janë të mjaftueshme, organi kompetent mund të miratojë programe të koordinuara monitorimi, për një ose më tepër zoonoza të caktuar ose shkaktarë të zoonozave, veçanërisht kur ekziston nevoja e veçantë për të njëjtat, për vlerësimin e rrezikut ose për vendosjen e vlerave themelore lidhur me zoonozat ose shkaktarët e zoonozave.

(7) Nëse është miratuar program i koordinuar monitorimi, bëhen referenca të veçanta për zoonozat ose për shkaktarët e zoonozave, për të cilët besohet ose është dokumentuar se janë më të pranishëm te llojet e veçuara të kafshëve.

(8) Gjatë miratimit të programit të koordinuar të monitorimit, organi kompetent do t'i marrë parasysh rregullat themelore të shënuara në këtë ligj.

(9) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, e përgatit dhe plotëson listën e zoonozave dhe shkaktarëve të zoonozave, që do të jenë rregullisht lëndë e monitorimit ose në pajtim me gjendjen epidemiologjike.

Neni 68

Monitorimi i rezistencës antimikrobike

(1) Organi kompetent e kryen monitorimin e rezistencës antimikrobike, me qëllim që të sigurojë harmonizimin me kërkesat e përcaktuara me këtë ligj, që të mundësohet marrja e të dhënave komparative, për paraqitjen e rezistencës antimikrobike të shkaktarët e zoonozëve, nëse ata paraqesin kërcënim për shëndetësinë publike, ose shkaktarët e tjerë.

(2) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, i përcakton mënyrën dhe procedurat për monitorimin e rezistencës antimikrobike.

Neni 69

Analizat epidemiologjike për paraqitjen e sëmundjeve alimentuese

(1) Organi kompetent do të sigurojë që pas marrjes së informatave nga operatori me ushqim, në pajtim me nenin 4 paragrafi (4) i këtij ligji, ushqimi ose mostra nga e njëjta të jetë e ruajtur në mënyrë që të mundësojë analiza në laboratorë ose analiza të sëmundjeve alimentuese.

(2) Organi kompetent do ta analizojë paraqitjen e sëmundjeve alimentuese, në bashkëpunim me organet e administratës shtetërore, kompetente për sferën e shëndetësisë. Analizat do të sigurojnë të dhëna për profilin epidemiologjik, ushqimin që mund të mos jetë i sigurt dhe shkaqet potenciale për paraqitjen e sëmundjes.

(3) Analizat do të përfshijnë studime epidemiologjike dhe mikrobiologjike dhe raport vjetor, për rezultatet e fituara nga analizat, që i përmban informatat si vijojnë:

1) numrin e përgjithshëm të paraqitjeve të sëmundjeve alimentuese gjatë vitit;

2) numrin e rasteve të vdekjes të njerëzit dhe sëmundjet të ato dukuri;

3) shkaktarët e rasteve të sëmundjeve, duke i përfshirë ku ka mundësi serotipet dhe përkrahimin tjetër definitiv të shkaktarëve. Kur identifikimi i shkaktarit nuk është i mundur, duhet të shënohet shkaku përse nuk është i mundur identifikimi;

4) ushqimin e prishur të shënuar gjatë paraqitjes së sëmundjes dhe burimet e tjera potenciale;

5) identifikimin e vendit ku ushqimi është prodhuar, blerë, porositur dhe konsumuar;

6) faktorët plotësues, si për shembull mungesa e higjienës në prodhim.

(4) Dispozitat nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, zbatohen pa dallim nga dispozitat ekzistuese për sigurinë e prodhimit, paralajmërimet të hershëm dhe të sistemit të masave për preventivë dhe kontroll të sëmundjeve ngjitëse të njerëzit, higjienën e ushqimit dhe kërkesat e përgjithshme në pajtim me ligjin, veçanërisht ato që kanë të bëjnë me masat urgjente dhe procedurat për tërheqjen e ushqimit nga qarkullimi.

(5) Ministri në pajtim me ministrin e Shëndetësisë, më afërsisht i përcakton mënyrën dhe procedurat për analizat epidemiologjike të sëmundjeve që barten përmes ushqimit.

Neni 70

Vlerësimi i trendeve dhe burimeve të zoonozave, shkaktarëve të zoonozave dhe rezistencës antimikrobike

(1) Organi kompetent e kryen vlerësimin e burimeve dhe shkaktarëve të zoonozave dhe rezistencës antimikrobike. Çdo vit organi kompetent do të përgatisë raport për trendet dhe burimet e zoonozave, shkaktarëve të zoonozave dhe rezistencës antimikrobike, që do t'i përmbajë të dhënat e shënuara në nenet 67, 68 dhe 69 të këtij ligji, të grumbulluara për vitin paraprak. Raportet ose rezymetë e tyre janë të kapshme për opinionin.

(2) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore, më afërsisht i përcakton mënyrën dhe përmbajtjen e raporteve nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 71

Plani i kontrollit për salmonelën dhe shkaktarët e tjerë të zoonozave

(1) Organi kompetent ndërmerr masa përkatëse për zvogëlimin e pranisë së salmonelës dhe shkaktarëve të tjerë të zoonozave, duke i marrë parasysh:

1) përvojën e fituar nga masat e zbatuara në pajtim me ligjin dhe

2) informatat e grumbulluara, veçanërisht ato të marra në pajtim me nenin 65 të këtij ligji.

(2) Masat nga paragrafi (1) i këtij neni, i përmbajnë së paku informatat si vijojnë:

1) të shprehur me numra:

a) përqindjen maksimale të njësive epidemiologjike që mbesin pozitive dhe/ose

b) përqindjen minimale të zvogëlimit të njësive epidemiologjike që mbesin pozitive;

2) afatin maksimal përfundimtar, në të cilin duhet të arrihen qëllimet e caktuara;

3) definicionin e njësive epidemiologjike të shënuara në pikën 1) të këtij paragrafi;

4) definicionin e skemave për testim, të domosdoshme për verifikimin e realizimit të qëllimeve të caktuara dhe

5) definicionet kur ka nevojë, nga serotipet me rëndësi për shëndetësinë publike ose nëntipat e tjerë, nga lista e zoonozave ose shkaktarëve të zoonozave, duke i pasur parasysh kriteret e përgjithshme të shënuara në paragrafin (3) të këtij neni, ose kriteret e veçanta në pajtim me këtë ligj.

(3) Kriteret që duhet të merren parasysh para përcaktimit të qëllimeve nga aspekti i zoonozës së dhënë dhe shkaktarëve të zoonozave, përfshijnë:

1) përsëritjen e paraqitjes të njerëzit, kafshët dhe në ushqim;

2) seriozitetin e pasojave që i shkaktojnë të njerëzit;

3) pasojat ekonomike nga kurimi mjekësor të njerëzit dhe mbrojtjen shëndetësore të kafshëve dhe pasojat ekonomike të operatorët me ushqim;

4) trendet epidemiologjike të njerëzit, kafshët dhe ushqimi;

5) këshillat shkencore;

6) zhvillimin teknologjik që ka të bëjë me mundësitë ekzistuese për kontroll dhe

7) kërkesat dhe trendet që kanë të bëjnë për metodat për shumim të kafshëve dhe metodat e prodhimit.

(4) Që të arrihen qëllimet nga paragrafi (1) i këtij neni, organi kompetent vendos plane kontrolli për çdo zoonozë dhe shkaktar të zoonozave. Plani i kontrollit i merr parasysh përfshirjen gjeografike të zoonozave dhe implikimet financiare për prodhuesit primarë dhe operatorët me ushqim, dhe efektet nga kontrollet e realizuara. Ky plan mund të jetë pjesë e planit shumëvjeçar të kontrollit, të shënuar në nenin 50 të këtij ligji.

(5) Planet e kontrollit zhvillohen në kontinuitet në periudhën prej së paku tre vitesh të njëpasnjëshëm, dhe janë lëndë e revizionit vjetor dhe ripërtëritjes nga aspekti i mjeteve financiare.

(6) Me planet e kontrollit duhet:

1) të mundësohet zbulimi i paraqitjes së zoonozave dhe shkaktarëve të zoonozave, në pajtim me kërkesat dhe rregullat minimale për marrjen e mostrave;

2) të përcaktohen kërkesat për nënkategori të veçanta të kafshëve dhe kategori të prodhimeve, dhe kriteret e veçanta për zbulimin e serotipeve të salmonelave, që janë me rëndësi për shëndetësinë publike;

3) definimi i saktë i përgjegjësisë së organit kompetent dhe operatorit me ushqim;

4) të shënohen masat kontrollit që duhet të ndërmerren pas zbulimit të zoonozave dhe shkaktarëve të zoonozave, për mbrojtjen e shëndetësisë publike, duke përfshirë edhe zbatimin e masave të veçanta në pajtim me ligjin;

5) të mundësohet përcjellja e përparimit të realizuar në kuadër të dispozitave të atyre programeve dhe të njëjtat të revidohen, veçanërisht në pjesën e rezultateve të marra gjatë zbulimit të zoonozave dhe shkaktarëve të zoonozave.

(7) Planet e kontrollit kanë të bëjnë së paku për fazat si vijojnë, të zinxhirit ushqimor:

1) prodhimin e ushqimit të kafshëve;

2) prodhimin primar të kafshëve;

3) përpunimin dhe përgatitjen e ushqimit me prejardhje shtazore.

(8) Gjatë testimit të kafshëve dhe vezëve për çelje, nëse përputhet planet e kontrollit duhet të përmbajnë dispozita të cilat kanë të bëjnë me metodat e testimit dhe kriteret në bazë të të cilave do të vlerësohen rezultatet e testimit.

(9) Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë Ujore më afërsisht i përcakton:

- qëllimet për zvogëlimin e zoonozave dhe shkaktarëve të zoonozave;

- kërkesat e përgjithshme për planet e kontrollit;

- kërkesat minimale për marrjen e mostrave;

- kërkesat për nënkategoritë e veçanta të kafshëve dhe kategoritë e prodhimeve dhe

- kriteret e veçanta për zbulimin e serotipeve të salmonelës, që janë me rëndësi për shëndetësinë publike.

Neni 72

Metoda të veçanta për zbulimin e salmonelës dhe shkaktarëve të tjerë të zoonozave

(1) Organi kompetent mundet:

1) të vendosë që metodat e veçanta të kontrollit të zbatohen gjatë zvogëlimit të përhapjes së zoonozave dhe shkaktarëve të zoonozave, në të gjitha fazat e prodhimit primar të kafshëve dhe fazat e tjera të zinxhirit ushqimor;

2) të nxjerrë rregulla lidhur me mënyrën e zbatimit të metodave, të shënuara në pikën 1) të këtij paragrafi;

3) të nxjerrë rregulla lidhur me dokumentacionin dhe procedurat e domosdoshme, si dhe kërkesat minimale për metodat e shënuara në pikën 1) të këtij paragrafi dhe

4) të vendosë për metoda të veçanta të kontrollit që nuk do të zbatohen si pjesë e planeve të kontrollit.

(2) Dispozitat nga paragrafi (1) pikat 1), 2) dhe 3) të këtij neni, nuk do të zbatohen për metodat që përdorin substanca ose teknologjitë e përfshira me dispozitat për ushqimin e kafshëve, shtesat e ushqimit dhe prodhimet veterinare mjekësore.

Seksioni IV **Përkrahja dhe bashkëpunimi zyrtar në sferën e ushqimit**

Neni 73 **Principet themelore**

(1) Kur për shkak të rezultateve të fituara nga kontrollet zyrtare të kryera të ushqimit, ka nevojë që të ndërmerren masa në shtet tjetër, organi kompetent do të kërkojë ndihmë zyrtare nga vendi përkatës.

(2) Organi kompetent do të sigurojë ndihmë zyrtare, me kërkesë ose me iniciativë të vet, kur për atë ka nevojë gjatë hetimit. Ndihma zyrtare mund të përfshijë, pjesëmarrje në kontrolle aty për aty, që i realizojnë organet kompetente nga vendet e tjera.

(3) Dispozitat e neneve 74, 75, 76 dhe 77 të këtij ligji, nuk kanë ndikim në zbatimin e dispozitave për qasje të dokumenteve të nevojshme që janë lëndë, ose janë të lidhura me procedura gjyqësore ose rregullat që janë të orientuara në mbrojtjen e interesave komerciale të personave fizikë dhe juridikë.

Neni 74 **Trupat për ndërmjetësim**

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë do të përcaktojë një apo më tepër trupa, për ndërmjetësim ndërmjet organeve kompetente të vendeve të tjera dhe organizatave ndërkombëtare. Trupat për ndërmjetësim e kryejnë asistimin dhe koordinimin e komunikimit ndërmjet organeve kompetente dhe bartjen e pranimin e kërkesave për ndihmë nga sfera e ushqimit.

(2) Pa dallim nga paragrafi (1) i këtij neni, caktimi i trupave për ndërmjetësim, nuk do t'i pengojë kontaktet e drejtpërdrejta, këmbimin e informatave ose bashkëpunimin ndërmjet organit kompetent dhe organet kompetente të vendit tjetër.

Neni 75 **Ndihma me kërkesë**

(1) Pas marrjes së kërkesës së bazuar, nga ana e shërbimeve të tjera shtetërore ose nga ana e organeve kompetente nga vendet e tjera, organi kompetent i Republikës së Maqedonisë, do t'i sigurojë të gjitha informatat e nevojshme dhe dokumentet e kërkuarit, dhe do t'i mundësojë ta konfirmojë harmonizimin me këtë ligj, në kuadër të kompetencave të tyre. Për atë qëllim kërkuari do të ndërmarrë aktivitete për realizimin e analizave zyrtare, të domosdoshme për marrjen e të gjitha informatave dhe dokumenteve.

(2) Informatat dhe dokumentet e siguruar në pajtim me paragrafin (1) të këtij neni, duhet të përcillen pa prolongim, si origjinale ose kopje.

(3) Në marrëveshjen ndërmjet kërkuarit dhe organit kompetent, kërkuari mund të autorizojë persona që mund të prezantojnë gjatë analizave zyrtare. Analizat e këtilla përherë do të kryhen nga të punësuarit e organit kompetent. Personat e autorizuar të kërkuarit nuk mundin me iniciativën e vet, të kryejnë analiza që janë në kuadër të autorizimeve të organit kompetent të Republikës së Maqedonisë. Kërkuari ka të drejtë qasjeje te të gjitha dokumentet dhe lokalet si organi kompetent, me ndërmjetësimin e tyre, me arsye të vetme që të realizohet analiza zyrtare.

(4) Kur personat e autorizuar të kërkuarit, qëndrojnë në Republikën e Maqedonisë, janë të obliguar që në çdo kohë t'i dëshmojnë identitetin e tyre dhe autorizimet e tyre.

Neni 76 **Ndihma pa kërkesë**

(1) Kur organi kompetent konfirmon mosharmonizim dhe kur i njëjti mund të ketë implikime për vendin tjetër, ai do t'i bartë të dhënat në organin kompetent të vendit përkatës, pa kërkesë paraprake dhe pa prolongim.

(2) Kur organi kompetent do të marrë informatë nga vendi tjetër për mosharmonizim, që mund të ketë implikime për Republikën e Maqedonisë, ai e shqyrton problemin dhe e informon vendin tjetër që e ka dërguar informatën për rezultatet nga analiza dhe masat e ndërmarra.

Neni 77 **Ndihma në rast të mosharmonizimit**

(1) Nëse gjatë importit të dërgesave në Republikën e Maqedonisë, gjatë kohës së kontrollit zyrtar, organi kompetent konfirmon se dërgesat nuk janë në pajtim me këtë ligj, dhe paraqesin rrezik për shëndetin e njerëzve ose kafshëve, ose paraqesin cenim serioz të dispozitave të këtij ligji, ai pa prolongim vendos kontakt me organin kompetent nga vendi i dërgesës.

(2) Nëse gjatë eksportit të dërgesave nga Republika e Maqedonisë, organi kompetent merr informatë për mosharmonizimin e tyre me këtë ligj, që paraqesin rrezik për shëndetin e njerëzve ose kafshëve, ose shkaktojnë cenim serioz të dispozitave të këtij ligji, e analizon rastin, i ndërmerr të gjitha masat e domosdoshme dhe e njofton organin kompetent nga vendi i destinimit, për natyrën e analizave dhe kontrolleve zyrtare të realizuara, vendimet e marra, si dhe për shkaqet për marrjen e atyre vendimeve.

KREU V: KOMPENSIMET

Neni 78 **Dispozita të përgjithshme**

Aktivitetet për realizimin e kontrolleve zyrtare nga ky ligj, financohen në pajtim me Ligjin për shëndetësi veterinarë.

Neni 79 **Aktivitetet për të cilat paguhen kompensime**

(1) Operatorët me ushqim paguajnë kompensim për:
1) të gjitha aktivitetet dhe kontrollet zyrtare për kafshët e gjalla dhe prodhimet me prejardhje bimore, që lëshohen në qarkullim, të përcaktuara me këtë ligj.

2) të gjitha aktivitetet dhe kontrollet zyrtare për kafshët e gjalla dhe prodhimet me prejardhje bimore, që importohen në Republikën e Maqedonisë, të përcaktuara me këtë ligj.

3) lëshimin e lejes për operatorët me ushqim dhe objektet.

(2) Lartësinë e kompensimeve nga paragrafi (1) i këtij neni, e përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë, në pajtim me kriteret nga neni 80 i këtij ligji.

(3) Mjetet nga kompensimet nga paragrafi (1) i këtij neni, paguhen në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë, ndërsa shfrytëzohen për përforsimin e sistemit të shëndetësisë publike veterinarë.

Neni 80 **Kriteret për llogaritjen e kompensimeve**

(1) Kompensimet e paguara për qëllimet e kontrolleve zyrtare duhet:

1) të mos jenë më të larta nga shpenzimet e kryera reale të organit kompetent, e janë lidhur me:

- shpenzimet për të punësuarit e përfshirë në kontrollet zyrtare, duke i përfshirë objektet, mjetet, pajisjen, trajnimin, shpenzimet e udhëtimit dhe shpenzimet e tjera përcjellëse;

- analizat laboratorike dhe shpenzimet për marrjen e mostrave;

2) të jenë të përcaktuara me shkallë unike, në bazë të shpenzimeve të organit kompetent, në periudhën e caktuar kohore.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë gjatë përcaktimit të kompensimeve nga paragrafi (1) i këtij neni, i merr parasysh:

1) llojin e biznesit dhe faktorin ekzistues të rrezikut;

2) interesin e bizneseve me vëllim të vogël të prodhimit;

3) metodat tradicionale të prodhimit, përpunimit dhe distribuimit.

(3) Qeveria e Republikës së Maqedonisë mund të përcaktojë kompensim më të vogël nga ai i përcaktuar në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, për kryerjen e kontrolleve zyrtare, varësisht nga kontrollët e brendshme ose sistemi për përcjellje të zbatuar në biznesin me ushqim, si dhe niveli i harmonizimit i konfirmuar gjatë kohës së kontrolleve zyrtare, për tipin e caktuar të ushqimit ose aktivitetit, kur kontrollët zyrtare kryhen me frekuencë të zvogëluar, ose duke i pasur parasysh kriteret e shënuara në paragrafin (2) pika 1) dhe 3) të këtij neni, lidhur me:

1) llojin e ushqimit ose aktivitetit;

2) kontrollët e realizuara në biznesin me ushqim;

(4) Gjatë kryerjes së disa kontrolleve zyrtare në të njëjtën kohë në një objekt nga ana e organit kompetent, të njëjtat konsiderohen si një aktivitet dhe paguhet një kompensim.

(5) Kompensimet që kanë të bëjnë për kontrollët gjatë importit, janë në llogari të operatorit ose të përfaqësuesit të tij.

(6) Kompensimet nuk do të refundohen në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, nga ana e organit kompetent, përveç se kur janë të arkëtuara.

(7) Pavarësisht nga kompensimet nga neni 81 i këtij ligji, organi kompetent nuk do të arkëtojë kompensime të tjera, përveç atyre për zbatimin e këtij ligji, të shënuara në këtë nen.

Neni 81

Kompensimet dhe lartësia e kompensimeve që dalin nga kontrollët zyrtare plotësuese

(1) Kur është konfirmuar mosharmonizim, për të cilin është e nevojshme që organi kompetent të realizojë kontrolle zyrtare që i tejkalojnë aktivitetet e zakonshme kontrolluese, veçanërisht ato të shënuara në planin kontrollues shumëvjeçar nga neni 50 i këtij ligji, ai do t'u arkëtojë kompensim plotësues operatorëve që janë përgjegjës për mosharmonizimin, ose për posedimin ose ruajtjen e prodhimeve në kohën e kryerjes së kontrolleve zyrtare. Aktivitetet që i tejkalojnë aktivitetet e zakonshme kontrolluese, përfshijnë marrjen dhe analizën e mostrave, si dhe kontrolle të tjera që janë të nevojshme që të kontrollohet madhësia e problemit, të verifikojë se a janë marrë aktivite korrektuese, apo të zbulojë dhe/ose të konfirmojë mosharmonizim.

(2) Lartësinë e kompensimeve plotësuese të shënuara në këtë nen, e përcakton Qeveria e Republikës së Maqedonisë, sipas kriterëve nga neni 80 i këtij ligji.

KREU VI

DISPOZITA KUNDËRVAJTËSE

Neni 82

(1) Gjoha në shumë prej 10 000 deri në 15 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit juridik, nëse:

1) menjëherë nuk e fillon procedurën për tërheqje, ose nuk e tërheq ushqimin nga qarkullimi, që nuk është në pajtim me kushtet për sigurinë e ushqimit, dhe për atë nuk e informon organin kompetent, si dhe nuk zbaton masa të tjera, të mjaftueshme që të arrihet shkallë e lartë për mbrojtjen e shëndetit, në pajtim me nenin 4 paragrafin (2) të këtij ligji;

2) nuk shfrytëzon ujë të pastër që rrjedh, ose substanca të tjera të lejuara, për mënjanimin e papastërtisë sipërfaqësore të ushqimit (neni 4 paragrafi (6));

3) lëshon në qarkullim kafshë fermash nga vendet e rritjes dhe persona të paregjistruar nga organi kompetent (neni 5 paragrafi (1) pika 2));

4) nuk është në pajtim me kërkesat e përgjithshme dhe të veçanta higjienike, varësisht nga lloji i prodhimit në të gjitha fazat e prodhimit, përpunimit dhe distribuimit të ushqimit (neni 6 paragrafi (2));

5) lëshon në qarkullim ushqim që nuk ka qenë i përgatitur, dhe me atë është manipuluar në objekte të regjistruara dhe të lejuara nga ana e organit kompetent, dhe nuk i plotëson kërkesat e vlefshme higjienike (neni 6 paragrafi (5));

6) lëshon në qarkullim prodhime që nuk janë të shënuara me vulën shëndetësore (neni 8 paragrafi (1));

7) e mënjanon vulën shëndetësore (neni 8 paragrafi (3));

8) objektet e tij punojnë pa leje nga organi kompetent, dhe nuk e njofton organin kompetent lidhur me lejen (neni 18 paragrafi (9) dhe (10));

9) objektet e tij vazhdojnë me punë, regjistrimi i të cilave është fshirë ose leja është hequr (neni 20 paragrafi (2));

10) nuk i respekton urdhrat e organit kompetent nga neni 26 paragrafi 1, pika 1 dhe 2 të këtij ligji;

11) nuk i respekton urdhrat e organit kompetent nga neni 46 të këtij ligji; dh

12) lëshon në qarkullim kafshë ose prodhime që përmbajnë mbetje që e tejkalojnë nivelin maksimal të mbetjeve (neni 64 paragrafi (4));

(2) Gjoha në shumë prej 1 500 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës të personi juridik, për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjoha në shumë prej 1 000 deri në 3 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit fizik për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni përveç gjobës, personit juridik do t'i kumtohet masa e veçantë kundërvajtëse, konfiskimi i kafshëve, prodhimeve dhe lëndëve të para dhe do t'i kumtohet sanksioni kundërvajtës, ndalimi për kryerjen e veprimtarisë në kohëzgjatje prej 20 deri në 30 ditë.

(5) Për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni përveç gjobës, personit përgjegjës të personi juridik do t'i kumtohet sanksioni kundërvajtës, ndalimi për kryerjen e profesionit të tij ose detyrës, në kohëzgjatje prej 10 deri në 15 ditë.

(6) Për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni përveç gjobës, personit fizik do t'i kumtohet edhe masa e veçantë kundërvajtëse, konfiskimi i kafshëve, prodhimeve dhe lëndëve të para, dhe do t'i kumtohet sanksioni kundërvajtës, ndalimi për kryerjen e profesionit të tij ose detyrës në kohëzgjatje prej 10 deri në 15 ditë.

Neni 83

(1) Gjoha në shumë prej 5 000 deri në 10 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik, nëse:

1) në rast të shitjes me pakicë ose distribuimit të ushqimit, nuk fillon procedura për tërheqjen nga qarkullimi të ushqimit, që nuk është në pajtim me kërkesat për sigurinë e ushqimit (neni 4 paragrafi (3));

2) nuk bashkëpunon me organin kompetent, gjatë aktivitetëve të realizuara për evitimin ose zvogëlimin e rrezikut të shkaktuar nga ushqimi, që e furnizojnë ose e kanë furnizuar (neni 4 paragrafi (5));

3) nuk i ndërmerr të gjitha masat e domosdoshme, gjatë realizimit të kontrollit të brendshëm, lidhur me respektimin e kohës së tajitjes të prodhimeve të aplikuara mjekësore veterinarë dhe nivelin e substancave ose prodhimeve dhe mbetjeve të ndaluara (neni 5 paragrafi (1) pika 3));

4) lëshon në qarkullim kafshë ose prodhime me prejardhje shtazore, në kundërshtim me nenin 5 paragrafi (1) pika 4 të këtij ligji;

5) është i joarmonizuar me kushtet e veçanta higjienike nga neni 6 paragrafi (3) të këtij ligji;

6) është i joarmonizuar me principet e HACCP-së, nuk i siguron organit kompetent dokumente dhe evidencë për të njëjtat, dhe nuk i plotëson kërkesat e përgjithshme për kafshët e dedikuara për therje (neni 7 paragrafët (2), (3), (5) dhe (6));

7) lëshon në qarkullim prodhime që nuk janë të shënuara me shenjë identifikimi (neni 8 paragrafi (1) pika 2));

8) nuk ka sistem dhe procedura që mundësojnë identifikimin e personave prej të cilëve ata furnizohen me ushqim, kafshë për prodhim, ose çfarëdo substance që është e dedikuar, ose që pritet të inkorporohet në ushqim, ose aktivitet tjetër për të cilin janë blerë, si dhe identifikimin e operatorëve me ushqim, te të cilët prodhimet e tyre janë dërguar, dhe nuk ia paraqet për inspektim këto informata organit kompetent (neni 9 paragrafi (2) dhe (3));

9) ushqimi që e lëshon në qarkullim ose besohet se do të lëshohet në qarkullim, është i shënuar ose identifikuar në mënyrë jopërkatese (neni 9 paragrafi (4));

10) nuk janë plotësuar kushtet për gjendjen shëndetësore të kafshëve, prej të cilave janë fituar prodhimet me prejardhje shtazore (neni 10 paragrafi (2) dhe (3));

11) nuk e njofton organin kompetent lidhur me regjistrimin (neni 17 paragrafi (3));

12) është i pargjistruar dhe pa leje për importin e ushqimit, nuk i plotëson kërkesat e përgjithshme dhe të veçanta higjienike për llojin e tij të aktivitetit, nuk i zbaton principet e HACCP-së, nuk i plotëson kërkesat e përgjithshme dhe të veçanta që kanë të bëjnë me zoonozat dhe shkaktarët e zoonozave, mbetjet, substancat e palejuara dhe rezistencën antimikrobike, si dhe nuk i plotëson kushtet e importit (neni 22 paragrafët (2), (3) dhe (4));

13) është i pargjistruar dhe pa leje për eksportin e ushqimit, nuk i zbaton principet e HACCP-së, nuk i plotëson obligimet e përgjithshme dhe të veçanta që kanë të bëjnë me zoonozat, shkaktarët e zoonozave, mbetjet, substancat e palejuara dhe rezistencën antimikrobike (neni 23 paragrafi (4));

14) nuk mban evidencë për dërgesat gjatë dërgimit, transportit ose pranimit të ushqimit dhe të njëjtën nuk ia paraqet për inspektim organit kompetent (neni 31);

15) nuk ia ofron ndihmën e duhur organit kompetent gjatë kryerjes së kontrollit zyrtar për qasje në objekte, lokale, instalime dhe infrastrukturë tjetër, dhe nuk mundëson qasje te secili dokument dhe evidencë (neni 33 paragrafi (1));

16) nuk mundëson realizimin e inspektimit para therjes së kafshëve, dhe nuk i ofron ndihmë veterinarit zyrtar (neni 62 paragrafi (5));

17) kafshët prej të cilave janë marrë mostrat për analiza i nxjerr nga vendi i rritjes, para marrjes së rezultateve nga kontrolli (neni 64, paragrafi (1) pika 3));

18) nuk lejon mbikëqyrje zyrtare dhe vënien e shenjës zyrtare për identifikim të kafshëve gjatë trajtimit të palejuar, të konfirmuar (neni 64 paragrafi (2));

19) i mënjanon kafshët dhe prodhimet që mund ta zmadhojnë rrezikun për shëndetësinë publike nga vendi i rritjes ose objekti, në kundërshtim me instruksionet e organit kompetent (neni 64 paragrafi (3));

20) posedon substanca ose prodhime të palejuara, për të cilat nuk është i autorizuar (neni 65 paragrafi (1));

21) i mënjanon kafshët nga vendi i rritjes nën mbikëqyrje, pa autorizim nga organi kompetent (neni 65 paragrafi (2));

22) nuk i respekton urdhrat e personit zyrtar, në pajtim me nenin 65 paragrafi (3) dhe (5), dhe në pajtim me nenin 66 paragrafi (1) të këtij ligji.

(2) Gjoha në shumë prej 1000 deri në 3 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit fizik, për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni, gjoha në shumë prej 500 deri në 2 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik.

(4) Për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni përveç gjobës, personit juridik do t'i kumtohet masa e veçantë kundërvajtëse, konfiskimi i kafshëve, prodhimeve dhe lëndëve të para, dhe do t'i kumtohet sanksioni kundërvajtës, ndalim i kryerjes së veprimtarisë në kohëzgjatje prej 20 deri në 30 ditë.

(5) për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni përveç gjobës, personit përgjegjës te personi juridik do t'i kumtohet sanksioni kundërvajtës, ndalim i kryerjes së profesionit ose detyrës së tij në kohëzgjatje prej 10 deri në 15 ditë.

(6) Për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni përveç gjobës, personit fizik do t'i kumtohet masa e veçantë kundërvajtëse, konfiskimi i kafshëve, prodhimeve dhe lëndëve të para.

Neni 84

(1) Gjoha në shumë prej 2 000 deri në 5 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit juridik, nëse:

1) nuk i ruan rezultatet nga analizat e kryera, nuk e organizon ruajtjen e çdo izolati dhe nuk i dorëzon rezultatet ose siguron izolate, me kërkesën organit kompetent (neni 5 paragrafi (1), pika 1) dhe 2));

2) nuk është në pajtim me kërkesat e përgjithshme dhe të veçanta higjienike, varësisht nga lloji i prodhimit, gjatë kohës së prodhimit primar, transportit, magazinimit dhe manipulimit me prodhimet primare në vendin e prodhimit, transportit të kafshëve të gjalla (neni 6 paragrafi (1));

3) nuk ia dorëzon rezultatet nga programet e tij të kontrollit për zoonozat, organit kompetent (neni 13 paragrafi (5));

4) paraprakisht nuk e informon organin kompetent dhe i njëjti nuk e ka lejuar therjen e shpesëve, lepujve, derrave, dheneve dhe dhive, nuk janë respektuar kushtet e përcaktuara nga Ligji për mirëqenien e kafshëve, lidhur me trulllosjen dhe therjen, si dhe masat për mbrojtjen e kafshëve nga çdo shqetësim, dhembje ose vuajtje, trupat e derrave, dheneve dhe dhive nuk janë kontrolluar pas therjes me marrjen e rezultatit të kënaqshëm, për mënyrën, kohën dhe vendin e kryerjes së kontrollit (neni 14 paragrafi (1));

5) nuk e njofton organin kompetent për aktivitetin që kryhet në objekte, nuk i paraqet ndryshimet në aktivitete ose mbylljen e objektit ekzistues (neni 17 paragrafi (4));

6) nuk dëshmon se ushqimi i importuar i plotëson kërkesat e nevojshme (neni 22 paragrafi (5));

7) nuk e paraqet dërgesën e ushqimit nga vendi tjetër, në organin kompetent (neni 32 paragrafi (6));

8) nuk e paraqet dokumentacionin për inspektim, me kërkesën e organit kompetent, në pajtim me nenin 63 paragrafi (1) pika 1) dhe në pajtim me nenin 64 paragrafi (1) pika 1 të këtij ligji.

(2) Gjoha në shumë prej 500 deri në 1 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit përgjegjës te personi juridik, për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Gjoha në shumë prej 300 deri në 500 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet personit fizik, për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.

(4) Për kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni përveç gjobës, personit juridik do t'i kumtohet masa e veçantë kundërvajtëse, konfiskimi i kafshëve, prodhimeve dhe lëndëve të para, dhe do t'i kumtohet sanksioni kundërvajtës ndalim për kryerjen e veprimtarisë në kohëzgjatje prej 20 deri në 30 ditë.

(5) Пër kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni përveç gjobës, personit përgjegjës te personi juridik do t'i kumtohet sanksioni kundërvajtës, ndalim për kryerjen e profesionit të tij ose detyrës, në kohëzgjatje prej 10 deri në 15 ditë.

(6) Пër kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni përveç gjobës, personit fizik do t'i kumtohet edhe masa e veçantë kundërvajtëse, konfiskimi i kafshëve, prodhimeve dhe lëndëve të para, dhe do t'i kumtohet sanksioni kundërvajtës, ndalim për kryerjen e profesionit të tij ose detyrës, në kohëzgjatje prej 10 deri në 15 ditë.

Neni 85

Gjopa në shumë prej 500 deri në 1 000 euro me kundërvlerë në denarë, do t'i kumtohet për kundërvajtje personit fizik, në rast se:

1) menjëherë nuk e njofton organin kompetent, për ekzistimin e dyshimit të sëmundjes të kafsha, ose për problem gjatë prodhimit ose përpunimit të ushqimit, dhe menjëherë nuk e ndërpret përdorimin dhe furnizimin me ushqim (neni 15 paragrafi 2) pika 1));

2) nuk e respekton periudhën e tajitjes pas aplikimit të prodhimeve mjekësore veterinarë ose biologjike dhe përdorimit të aditivëve ose shtesave mjekësore në ushqimin e kafshëve (neni 15 paragrafi 2) pika 2));

3) nuk i ndihmon organin kompetent gjatë kryerjes së obligimeve të tij (neni 15 paragrafi (2) pika 3)) dhe;

4) nuk e njofton organin kompetent para gjyutisë, dhe nuk e paraqet prenë për inspektim, për marrjen e certifikatës shëndetësore (neni 15 paragrafi 2) pika 4));

Neni 86

Organi kundërvajtës

Për kundërvajtjet nga neni 82, 83, 84 dhe 85 të këtij ligji, procedurë kundërvajtëse dhe procedurë për barazim udhëheq, masë të veçantë kundërvajtëse konfiskim të sendeve dhe sanksion kundërvajtës, kumton organi i administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e veterinarisë, në mënyrën e përcaktuar në pajtim me Ligjin për shëndetësi veterinarike.

KREU VII: DISPOZITA KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 87

Periudha e tranzicionit

(1) Personat juridikë dhe fizikë që kanë kryer veprimtari të përcaktuara me këtë ligj, para hyrjes në fuqi të këtij ligji, janë të obliguar që në periudhën prej dy vitesh nga hyrja në fuqi të këtij ligji, të harmonizohen me dispozitat përkatëse.

(2) Materialet për mbështjellje, paketim dhe shënim që janë në rezerva, në të cilat është shtypur shenja shëndetësore ose identifikuese, para hyrjes në fuqi të këtij ligji, mund të vazhdojnë të përdoren në periudhën e tranzicionit prej dy vitesh, nga dita e fillimit të zbatimit të këtij ligji, me kusht që numri i lejes së objektit përkatës, të mbetet i pandryshuar.

Neni 88

Dispozita nënligjore

(1) Dispozitat nënligjore që dalin nga ky ligj, do të nxirren në afat prej dy vitesh nga hyrja në fuqi e këtij ligji.

(2) Deri në nxjerrjen e dispozitave nga paragrafi (1) i këtij neni, do të zbatohen dispozitat ekzistuese.

Neni 89

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë, nga dita e botimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë", ndërsa do të zbatohet nga 1 janari i vitit 2008.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 1501.

Врз основа на член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05 и 37/06), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 18.09.2007 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ СРЕДСТВА НА ПОСТДИПЛОМСКИ СТУДИИ ОД ОБЛАСТА НА ЕУ НА УНИВЕРЗИТЕТИТЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ДРЖАВНИ СЛУЖБЕНИЦИ ЗА 2007/2008 ГОДИНА

Член 1

Со оваа одлука, Владата на Република Македонија доделува средства во висина од 3.100.000,00 денари за финансирање на определен број постдипломски студии од областа на ЕУ на универзитетите во РМ за 2007/2008 година за државни службеници во рамките на средствата определени со Буџетот на Република Македонија, за Владата на Република Македонија, раздел-04009, потпрограма 20- Секретаријат за европски прашања, расходно konto 464-разни трансфери.

Член 2

Под постдипломски студии од областа на ЕУ, во смисла на оваа одлука се сметаат постдипломски студии од областа на европското право, економија, политиките на ЕУ и/или мултидисциплинарни студии на ЕУ/ЕИ.

Конкурсот е отворен за државни службеници и вработени во министерствата и други органи на управата, при што предност ќе се даде на кандидатите коишто се членови на Работните групи под Националната програма за усвојување на правото на ЕУ (НПАА), се вработени во Сектори за ЕУ при министерствата и органите на управата, а немаат обезбедени финансиски средства за покривање на студиите по друг основ. Кандидатите по завршувањето на студиите се стекнуваат со титула магистер.

Член 3

Средствата од член 1 од оваа одлука ја покриваат вкупната школарина за следење на постдипломските студии.

Член 4

Изборот на кандидати за доделување на средствата од член 1 на оваа одлука се врши по пат на јавен конкурс.

Член 5

1. Кандидатот за доделување на средствата од член 1 на оваа одлука треба да ги исполнува следниве услови:

- Да е државјанин на Република Македонија;
- Да е државен службеник во Република Македонија;
- Да поседува универзитетска диплома за завршено соодветно високо образование;
- Да потврди дека е запишан на постдипломски студии на високообразовна институција во Република Македонија со соодветна програма на постдипломски студии од наведените области во член 2 од оваа одлука;

- Одлично да го владее англискиот јазик(познавањето и на други јазици од земјите членки на ЕУ се смета како предност).

2. Нема да бидат разгледувани пријавите на кандидатите кои :

- Се пред завршување на своите постдипломски студии и бранење на тезата; и
- Кои веќе завршиле едни постдипломски студии и бараат стипендија за втори постдипломски студии.

Член 6

Конкурсот за прибирање пријави од заинтересираните кандидати за доделување на средствата од член 1 од оваа одлука го распишува Секретаријатот за европски прашања.

Конкурсот се објавува во дневниот печат во два весника од кои најмалку во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот во траење од 30 дена од денот на неговото објавување.

Член 7

За спроведување на конкурсот и изборот на кандидатите, Секретаријатот за европски прашања формира Комисија.

Комисијата е составена од претседател и четири члена и нивни заменици, од Секретаријатот за европски прашања, од Кабинетот на д-р Живко Јанкуловски, заменик на претседателот задолжен за образование и земјоделство, Министерството за образование и наука, Министерството за финансии, Генералниот секретаријат на Владата на Република Македонија и Агенцијата за државни службеници.

За стручно организационите работи на Комисијата се грижи секретарот на Комисијата и неговиот заменик, кои се определуваат од редот на вработените во Секретаријатот за европски прашања.

Член 8

Комисијата врши избор од пристигнатите пријави за користење на средствата од член 1 на оваа одлука, согласно принципот за обезбедување на квалитет и стручност на избраните кандидати, водејќи грижа и за соодветна и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници во Република Македонија.

За извршениот избор на кандидати се известуваат сите кандидати коишто се пријавиле на конкурсот во рок од осум дена од денот на извршениот избор.

Член 9

Секретаријатот за европски прашања ги презема неопходните активности за извршување на плаќањето на доделените средства на избраните кандидати на универзитетите во Република Македонија.

Исплатите ќе се вршат во три наврати:

- Прва транша- при уписот и почетокот на првата година од студиите, за првиот и вториот семестар;
- Втора транша- по поднесениот доказ за следена програма и положени испити од првата година на студиите и упис во втора година од студиите, односно исплата за трет и четврт семестар;
- Трета и последна транша при поднесување на магистерската теза.

Избраните кандидати ќе ги завршат студиите и ќе магистрираат во период од најмногу три години од денот на уписот на студии.

Доколку кандидатите не ги завршат студиите во предвидениот рок ги враќаат уплатените средства, односно тие им се одбиваат од платата.

Член 10

Заменикот на претседателот на Владата на Република Македонија задолжен за европски прашања и координација на странска помош склучува договор со избраните кандидати со којшто се регулираат правата и обврските за двете договорни страни и се обврзуваат кандидатите да продолжат со работа во органите на државната управа во период од најмалку 4 (четири) години од нивното завршување на постдипломските студии.

Член 11

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-5649/1
18 септември 2007 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ 1502.

Врз основа на член 101 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/2005 и 25/2007), Комисијата за хартии од вредност, на седницата одржана на ден 6.09.2007 година, донесе

РЕШЕНИЕ

1. Се дава согласност за именување на Маја Ивановска, дипломиран економист од Кратово, со ЕМБГ 2907978428007 за директор на Дирекцијата за работа со хартии од вредност на Силекс банка АД Скопје, со седиште на ул. „Градски стадион“ бб, во Скопје.

2. Согласност за именување на Маја Ивановска за директор на Дирекцијата за работа со хартии од вредност на Силекс банка АД Скопје се дава за период од четири години.

3. Согласноста за именување на Маја Ивановска престанува да важи и пред истекот на рокот утврден во точка 2 на ова решение, доколку лицето од точка 1 на оваа решение биде разрешено од функцијата директор на Дирекцијата за работа со хартии од вредност на Силекс банка АД Скопје, со денот на одземање на согласноста за именување на директор од страна на Комисијата за хартии од вредност, и во други случаи утврдени со закон.

4. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-1984/5
6 септември 2006 година
Скопје

Комисија за хартии од вредност
Претседател,
проф. д-р **Весна Пендовска**, с.р.

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефони: +389-2-3298-860, 3290-471, 3290-449.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2007 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2007114